

ПЪЛЕН СТЕНОГРАФСКИ ПРОТОКОЛ № 41
ОТ ЗАСЕДАНИЕТО НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ПРОВЕДЕНО НА 25 СЕПТЕМВРИ 2014 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ: Христо Иванов - заместник-министър
председател и министър на правосъдието**

/Откриване на заседанието - 9,30 ч /

ХРИСТО ИВАНОВ: Добър ден, колеги. Откривам днешното заседание на Висшия съдебен съвет. В дневния ред има една единствена точка - избор на председател на Върховния касационен съд. Няма да правя встъпителни бележки за неговото значение, известно е на всички. Както знаете, беше обявено обръщение към Висшия съдебен съвет от седем неправителствени организации. Искам само да попитам какво искате да направим с него? Ще коментираме или не? Някакво становище? Г-жа Найденова.

СОНЯ НАЙДЕНОВА: Благодаря, г-н Министър. Постъпилото становище е на вниманието на членовете на Висшия съдебен съвет още от вчера. Всеки също го има на мониторите си и в момента. Това е, което мога да добавя, към Вашата информация.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря. В такъв случай преминаваме към процедурата за първия кандидат - Павлина Панова. Давам думата на един от вносителите. Кой ще вземе думата от името на вносителите? Заповядайте, г-н Иванов.

КАМЕН ИВАНОВ: Г-н Заместник-министър председател, уважаеми колеги членове на Висшия съдебен съвет, имам честта да предложа кандидатурата на съдия Павлина Стефанова Панова - кандидат за председател на Върховния касационен съд. Всъщност още на 30 юли тази година при номинирането на съдия Панова като кандидат за длъжността „председател“ на Върховния касационен съд имахме възможност и аз лично да изложа всички съображения, които вносителите имахме, изготвяйки предложението, което сме представили на Вашето внимание. Това което категорично продължаваме да твърдим, че съзнавайки ролята и мястото на Върховния касационен съд в ролята на системата на правораздаването и в обществото въобще, съзнавайки също, че Върховният касационен съд е призван да защитава правата и законните интереси на гражданите и на юридическите лица, че е висша съдебна инстанция по наказателни, граждански и търговски дела, и че осъществява върховен съдебен надзор, с изключително ясното съзнание за отговорността, която поехме, петима членове на Висшия съдебен съвет предложихме кандидатурата на съдия Павлина Стефанова Панова на Вашето внимание. И в изложението си на 30 юли имахме възможност в общ план да отбележим какви са мотивите, които следвахме и които ни водеха в реализирането на тази наша идея. Намираме, че съдия Павлина Стефанова Панова отговаря на законовите изисквания, като притежава необходимите лични и професионални качества, за да заеме длъжността „председател“ на Върховния касационен съд. И към настоящия момент, преди процедурата по изслушването, предлагам на Вашето внимание мотивите ни, разделени на две.

В личен план. Съдия Павлина Стефанова Панова е родена на 12 февруари 1967 г. в гр. Грамада. Завършила е

средното си образование в гр. Видин, а юридическото си образование в Софийския университет „Кл. Охридски“. Притежава необходимия, според чл. 164, ал. 7 от Закона за съдебната власт, изискуем юридически стаж и е утвърден професионалист с кариера в съдебната система. Преминала е през всички нива в съдебната йерархия. От месец юли 92 г. съдия Панова е назначена за прокурор в Софийска районна прокуратура и работи там до месец ноември 94 г. Впоследствие работи като съдия в Софийски районен съд, след това е съдия в Софийски градски съд, съдия в Софийски апелативен съд и към настоящия момент е съдия във Върховния касационен съд, заема длъжността „председател“ на наказателната колегия. Освен наличието на изискуемия юридически стаж за заемане на длъжността, намираме, от името на предложителите, че съдия Панова притежава във висока степен необходимите професионални, делови и нравствени качества. Считаме така, защото правомощията на председателя на Върховния касационен съд, разписани в нормата на чл. 114, ал. 1 от Закона за съдебната власт изискват отлично познаване на дейността на специфичните особености на върховната съдебна инстанция. Успешното и ефективно организационно ръководство, и участието в правораздавателната дейност на съда предполагат председателят на Върховния касационен съд да има съществен опит, да познава съдиите от съда и спецификите на функционирането на върховната съдебна инстанция.

Ние намираме, че съдия Павлина Панова има необходимите познания за функционирането на съдебната система, за работата на съдиите и свързаните с нея специфики. Като съдия във Върховния касационен съд тя познава дейността на съдиите и от момента, в който заема длъжността „заместник-председател“ на

Върховния касационен съд и „председател“ на наказателната колегия, утвърди допълнително и собствения си авторитет на съдия и авторитета на наказателната колегия. Проявеният професионален и управленски капацитет, в тази насока в дейността на съдия Панова, показва способността ѝ за организиране на тълкувателната дейност на наказателната колегия на върховната съдебна инстанция, при ясно очертаване на проблемите в съдебната практика. През времето, през което съдия Панова е ръководител на наказателната колегия се разшири и задълбочи тълкувателната дейност на тази колегия. В предложението, за да не се налага да го повтарям, подробно сме посочили конкретния принос на съдия Панова за утвърждаване на тълкувателната дейност на върховната касационна инстанция и конкретно на наказателното отделение.

Съдия Панова последователно е повишавала своята квалификация и обучение, като обученията и достиженията ѝ в най-изчерпателен вид ги посочваме. Специализирала е двукратно в института „Т.М.К. Асер“ в Хага. През ноември 2002 г. специализира полицейско и съдебно сътрудничество по наказателни дела. През май 1998 г. е преминала специализиран курс на обучение по право на Европейския съюз в гр. Трир, Германия. През 2005 г. по последни тенденции в практиката на съда в Люксембург, в Европейския институт за публична администрация в гр. Люксембург. Специализирала е в Дания, Полша, Франция - по правата на човека и защитата ѝ в Съвета на Европа и в Европейския съюз. От 2007 г. съдия Панова е магистър по право на Европейския съюз, след завършена съвместна магистърска програма на университета в гр. Нанси, Франция и в Софийския университет „Кл. Охридски“. От 2005 г. до настоящия момент съдия Павлина Панова е кореспондент за Република България по проект на Европейската комисия,

посветен на приложението на европейската заповед за арест. От 2007 г. съдия Панова е национален представител на България в съвместния общо надзорен орган Евроджъст в Хага. През месец февруари 2004 г. съдия Панова е защитила дисертация в Софийския университет „Кл. Охридски“ на тема „Европейските стандарти за надлежна наказателна процедура по чл. 6 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи“, в резултат на което ѝ е присъдена научна степен „доктор по право“. От 1999 г. до 2006 г. съдия Панова е хоноруван асистент по наказателен процес в катедрата по „Наказателноправни науки“ на Софийския университет „Кл. Охридски“. От 2000 г. е преподавател към Националния институт на правосъдието, където участва в екипа от преподаватели, осъществяващи текущо обучение на магистрати по програмите за основи на европейско право, наказателноправно съдебно сътрудничество и защита права на човека и основните свободи.

В предложението, което е посочено на Вашето внимание, сме посочили, че съдия Панова е автор, а в различни направления и съавтор на различни студии, статии, посветени на хармонизиране на българското наказателно процесуално право с европейското право и защита на човешките права. Позволете ми да не ги изброявам, с тях Вие сте запознати. Държа да подчертая, че съдия Панова е автор на монографията „Европейска заповед за арест“, издадена през 2002 г. и на „Европейската заповед за арест и съдебната практика“ - издателство 2011 г. Съавтор е на помагало по правата на човека, изготвено за нуждите на Националния институт на правосъдието.

Като намираме, че председателят на Върховния касационен съд трябва да е изявен професионалист с активна

позиция по значими за правната общност въпроси, считаме че съдия Панова е изразявала професионални становища по въпроси, които засягат развитието на правото и утвърждаването върховенството на закона.

При представянето на съдия Панова, държа да подчертая, че професионалните ѝ данни и богатият ѝ опит в сферата на наказателното право, особено в областта на правата на човека, вземаната активна позиция по актуални правни проблеми в професионалната и научната общност, определят безспорния ѝ авторитет на юрист, чието мнение се търси и цени.

Намирам за необходимо изрично да подчертая, макар че съм имал възможност да го заявя вече, че от изключително значение е бъдещият председател на върховната съдебна инстанция да познава задълбочено Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, и практиката на съда в Страсбург, в тази насока.

Съдия Панова демонстрира последователна привързаност към ценностите отразени в Европейската конвенция, като от началото на 2009 г. тя е съдия ad hoc в Европейския съд по правата на човека, а изборът ѝ е в резултат на преминат успешно конкурс през 2007 г. за избор на български съдия в Европейския съд по правата на човека и е една от номинираните за тази длъжност, като при преминаването на процедурата по одобрение от ПАСЕ е получила изключително високата ѝ оценка.

Тъй като споделяме убеждението, че за качествата на съдията най-добре говорят неговите актове, в най-изчерпателен вид в предложението сме посочили приноса на съдия Панова по актове, които са изиграли ключова роля в правоприлагането не само за юрисдикцията в Република България. Подчертаваме делата

„Йоргов“, „Вълков и други..“, „Кашавелов“, „Пенев“, „Петьо Петков“. Те са посочени в предложението, колеги, позволете ми да ги спестя.

Председателят на Върховния касационен съд осъществява международните контакти на институцията, поради което намираме, че е необходим опит от работа в международни институции, включително дейност по международни проекти в областта на правото и върховенството на закона. Съдия Панова притежава завиден опит в резултат от работата си по международни проекти в качеството си на признат експерт и в предложението подробно сме изложили нейното участие, в рамките на които проекти тя е осъществила широки международни контакти.

Високият професионален и личен морал на съдия Панова е публично безспорен и отстояван през целия ѝ професионален живот. Положителните ѝ лични качества - чувството за справедливост, безпристрастност, почтеност и диалогичност, както и конструктивност при решаването на установени проблеми, я правят ценен и търсен колега. Достоинството и търпението, с които съдия Панова комуникира с колегите, ни дават основание да приемем, че ще допринесат за безспорния авторитет на съда и за създаването на оптимална и спокойна работна атмосфера.

Поради всичко това считаме, че съдия Панова притежава качествата да осъществи в съвкупност правомощията на председател на Върховния касационен съд и ще подпомогне реформата в съдебната власт в цялост. Ще допринесе за утвърждаване принципите на компетентност, ефективност, справедливост, почтеност и независимост при управление на съдебната система.

Благодаря.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря Ви, г-н Иванов. Преминаваме към представяне становището на Комисията по предложенията и атестирането. Заповядайте, г-жо Итова.

МИЛКА ИТОВА: Благодаря. Във връзка с приетите Правила за избор на председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и главен прокурор и съгласно утвърдената от Висшия съдебен съвет хронограма по процедурата за избор на председател на ВКС, Комисията по предложения и атестиране е изготвила доклад относно притежаваните от кандидатите професионални качества, който включва събраните данни и е формиран чрез анализ на получената информация. Докладът е качен на сайта на Висшия съдебен съвет и е видно какви са данните, от които ние сме събирали информацията, за да изготвим този доклад. Съобразно приетите Правила за избор на председател на Върховния касационен съд и приетата хронограма от Висшия съдебен съвет, на 12 септември Комисията по предложения и атестиране покани двамата кандидати за председател на Върховния касационен съд, където беше представен проекта за доклад на двамата кандидати и членовете на Комисията по предложения и атестиране имаха възможност да задават въпроси на кандидатите за председател на Върховния касационен съд. След известни корекции от страна на двамата кандидати Комисията по предложения и атестиране изготви окончателния доклад за притежаваните професионални качества на кандидатите за председател на Върховния касационен съд, който окончателен доклад беше приет в заседание на Комисията по предложения и атестиране на 16 септември. Информацията, от която ние черпихме, за да изготвим този доклад е атестационния формуляр и документи, съдържащи се в кадровото досие на

кандидата, автобиографични данни и данни, съдържащи се в предложението по чл. 173, ал. 2 от Закона за съдебната власт, информация от председателя на Върховния касационен съд за дейността на кандидата, като заместник на административния ръководител на Върховния касационен съд, също и други документи, постъпили по реда на т. 6.2 и т. 6.3 от Правилата за избор на председател на ВКС. Искам само да отбележа, че единственото становище, което постъпи в предвидените срокове, това е в подкрепа на кандидатурата на съдия Павлина Панова, от Сдружението на разследващите магистрати в България, което е качено на сайта на Висшия съдебен съвет. Други документи и становища не са постъпили в предвидените срокове, както и въпроси към кандидатите.

На последно място, виждате, към доклада са статистическите данни от годишните доклади на ВКС за 2011 г., 2012 г., 2013 г. и първото полугодие на 2014 г. за работата на кандидата в органа на съдебната власт, за чието ръководство се кандидатства. От тези статистически данни може да се направи извод и за работата на самата колегия, която е оглавявана от двамата кандидати, които са заместник-председатели съответно на наказателна колегия и на търговска колегия.

Съвсем накратко ще представя изготвения доклад от Комисията по предложения и атестиране, тъй като голяма част от данните, които се съдържат и в доклада относно притежаваните професионални качества на съдия Павлина Панова, бяха казани преди малко от вносителя на предложението, а именно автобиографичните данни, квалификациите, допълнителните квалификации на кандидата.

Ще започна с това, че съдия Павлина Павлова получава ранг „председател на отделение във ВКС“ с решение на ВСС по Протокол №34/03.11.2004 г. Съдия Павлина Панова е заместник на председателя на ВКС и ръководител на наказателната колегия от 25.03.2013 г. и до настоящия момент. С решение на ВСС от 2013 г. именно във връзка с избора ѝ за председател на наказателната колегия е проведено периодичното атестиране на съдия Панова, въз основа на което тя е получила комплексна оценка „много добра“ с максималния брой точки. С писмо, изходящ номер от 2001 г. от Министерство на външните работи се изразява служебна благодарност на г-жа Павлина Панова - съдия във Върховния касационен съд, при защитата на периодичния доклад на България, осигуряване на признатите права от международния пакт за граждански и политически права в рамките на 102-та сесия на Комитета на правата на човека на ООН, Женева, Швейцария. Няма данни за образувани досъдебни производства и повдигнати обвинения срещу нея. Няма данни за образувани дисциплинарни производства и наложени наказания.

Становището на административния ръководител-председател на Върховния касационен съд е отразено в част 2 на Атестационния формуляр от последното периодично атестиране, което може да бъде прочетено от членовете на Висшия съдебен съвет.

Ще прескоча също така специализациите и допълнителните квалификации, които в голяма част бяха представени от вносителя на предложението.

От началото на 2009 г. съдия Панова е ad hoc в Европейския съд по правата на човека. Владее английски и руски език. Служебните си задължения изпълнява отговорно и

компетентно. Съдебните ѝ актове са обосновани и законосъобразни, отличават се с прецизност и задълбоченост. Проявява непрекъснат стремеж към усъвършенстване на професионалната си квалификация и умения. Участва в редица обучителни програми, в национални и международни конференции.

Във взаимоотношенията си с магистратите и представителите на държавни институции е толерантна, етична и коректна, и спазва Правилата за професионална етика на съдии, прокурори и следователи.

Управленската компетентност на съдия Павлина Панова е безспорно видна и от досегашната ѝ дейност като заместник-председател на Върховния касационен съд. През 2013 г. е настъпила съществена промяна в работата на наказателната колегия на съда. Приети са правила за определяне на фактическата и правна сложност на делата за приемане на тълкувателни решения на общото събрание на наказателната колегия, които са сериозна заявка за нов подход в управлението. Те са и първият успешен опит за определяне на критерий за тежест и сложност на съдебните дела, които се разглеждат във Върховния касационен съд. С приемането им се постига равномерно разпределение на делата между съдиите в наказателната колегия и се демонстрира на практика модерен подход в администрирането на съда.

През времето, в което съдия Панова е ръководител на наказателната колегия се разширява тълкувателната дейност на Върховния касационен съд, като през 2013 г. са образувани 6 тълкувателни дела, а от началото на 2014 г. до момента са образувани 5. Именно тълкувателната дейност е най-ярка изява на конституционната функция на Върховния касационен съд и доказателство за професионализъм.

В част 3 от доклада, който Комисията по предложения и атестиране представя пред Вас, е видно и работата на съдия Павлина Панова като заместник-председател на Върховния касационен съд. Изброени са множество заповеди, с които председателят на Върховния касационен съд е делегирал различни правомощия на съдия Панова във връзка с организационното ръководство на Върховния касационен съд. Няма да ги изброявам, тъй като всички те са качени на Вашите монитори и може да се запознаете с тях.

Въз основа на всички тези документи, които бяха изследвани и събрани от Комисията по предложения и атестиране, считаме че последователният кариерен път на съдия Панова в органите на съдебната власт и в самия Върховен касационен съд, натрупаният съдийски и управленски опит като заместник-председател и председател на наказателната колегия дават основание и увереност, че съдия Панова компетентно и отговорно ще изпълнява функциите и задачите, вменени от законодателя за председател на Върховния касационен съд.

Въз основа на всички проверени документи и след анализ на данните, съдържащи се в достъпните и достоверни публични източници на информация, Комисията по предложения и атестиране на съдии, прокурори и следователи и на основание т. 6.2 и т. 6.3 от Правилата за избор на председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и главен прокурор, счита че липсват данни, поставящи под съмнение притежаването на професионални качества от Павлина Панова за заемане на длъжността, за която кандидатства, а именно „председател" на Върховния касационен съд.

Благодаря.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря, г-жо Итова. Становище от името на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията“. Г-н Тодоров, заповядайте.

ЯСЕН ТОДОРОВ: Благодаря. Уважаеми г-н Вицепремиер, уважаеми колеги, ще Ви представя в резюме становището на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията“. На първо място искам да кажа, че становището е взето въз основа на информация получена от Комисията по професионална етика при Върховния касационен съд, данните от кадровото дело на кандидата и информацията получена от възможните публични източници, и материалите за кандидата в медиите, и на последно място след изслушване на кандидата в комисия „Професионална етика и превенция на корупцията“, което се проведе на 15 септември. Пълният протокол от това изслушване е качен на сайта на Висшия съдебен съвет, в Раздел „Решения на постоянните комисии“, това е Протокол №34 от 15.09.2014 г. Там може да видите отговорите на всички поставени въпроси от страна на кандидата Панова и от страна на кандидата Райковска.

Самото становище е структурирано по следния начин. Четири раздела. Първият раздел е „Лични данни и професионална биография на кандидата“. От него ще спестя биографичните данни, кариерното развитие и достижения на г-жа Панова, които бяха много подробно представени от Камен Иванов. Ще се спра само на моментите, които не са станали известни. Съпругът на г-жа Панова е Георги Павлов Панов. Работи като главен експерт в Държавната комисия по сигурността на информацията, отдел „Информационни системи и регистри“, по образование е историк. Синът на г-жа Панова Павел Георгиев Панов е студент в 5-ти курс, специалност „право“ в Софийския университет „Кл. Охридски“.

Вторият раздел "Становище на Комисията по професионална етика при ВКС" е общодостъпен, както за Вас така и за всички български граждани. Ще обобщя. Становището на комисията е изключително положително по отношение на кандидата Панова. Всеки може да се запознае с пълния текст на становището.

Третият раздел „Информация, получена от публични източници“. Тук ще бъде по-подробен. При извършената проверка в деловодната система на ВСС и по протоколите на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията“, за периода от 2008 г. до настоящия момент, не е установено да са подавани сигнали и жалби, или да са извършвани проверки спрямо Павлина Панова. Срещу нея няма образувани дисциплинарни производства. При извършената проверка в сайта на Сметната палата не са констатирани несъответствия между подадените от Павлина Панова декларации и нейното имотно състояние. Тя е декларирала собственост върху недвижими имоти в гр. София и областите София, Плевен, Видин и Кюстендил. Декларирала е собственост върху един лек автомобил. Декларирала е нейни, на съпруга ѝ, на сина ѝ и на майка ѝ банкови влогове, на обща стойност около 135 хил.лв. Декларирала е нейни и на съпруга ѝ задължения по договор за лизинг на лек автомобил, два банкови заема и една кредитна карта, на обща стойност около 43 500 лв. Декларирала е и участие на майка ѝ в търговско дружество. Срещу Павлина Панова не са постъпили сигнали по Закона за предотвратяване и установяване конфликт на интереси и няма висящи производства нито влязъл в сила административен акт по този закон. В отдел „Административен“, сектор „Инспекторат“ при ВКП и в Инспектората към Висш съдебен съвет не са постъпвали жалби и сигнали срещу Павлина Стефанова Павлова. От информация получена от

Националната агенция по приходи е видно, че не са извършвани данъчни проверки и ревизии по отношение на Павлина Панова и нейния съпруг. Във Висшия съдебен съвет до момента не са постъпили въпроси към кандидата по реда на чл. 3, Раздел II от Правилата за избор. Както спомена г-жа Итова, постъпило е едно становище от Сдружение на разследващите магистрати в България в подкрепа на нейната кандидатура. В публикациите в печатните и електронните медии, свързани с избора на председател на ВКС, липсва информация, която да поставя под съмнение притежаваните от съдия Панова високи нравствени качества.

За Ваша информация. Изготвен е медиен преглед на всички публикации, свързани с двете кандидатури. Същият е достъпен за Вас.

Обобщеният извод на комисията е, че Павлина Стефанова Панова, заместник-председател на Върховния касационен съд и ръководител на наказателната колегия спазва изискванията регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати и притежава необходимите нравствени качества за заемане на длъжността „председател“ на Върховния касационен съд.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря на г-н Тодоров. Предлагам да поканим съдия Панова за представяне на нейната концепция.

/Влиза Павлина Панова/

ХРИСТО ИВАНОВ: Добър ден. Заповядайте.

ПАВЛИНА ПАНОВА: Добър ден на всички. Уважаеми г-н Вицепремиер, уважаеми членове на Висшия съдебен съвет, на Вашето внимание е представена моята кандидатура и номинация от петима членове на Висшия съдебен съвет. В изпълнение на правилата, на Закона за съдебната власт и Правилата, създадени

от самия Висш съдебен съвет, за избор на председател на Върховния касационен съд, съм представила концепция за работата ми като административен ръководител на най-висшата съдебна инстанция в България, която аз изцяло поддържам пред Вас.

В изпълнение на изискването да изложа своята мотивация за кандидатирането ми за този най-висок пост във Върховния касационен съд съм изложила съображения, които до голяма степен Вие чухте в становищата на предложителите и на двете комисии, които току що бяха изнесени пред Вас. Силите, куражът и мотивацията да приема тази номинация и да застана днес тук пред Вас, ми дава моят професионален опит до момента, граден с усилие, за изграждане на профила ми на един съдия, който отговаря не само на националните, но и на европейските стандарти за такъв, за високо ниво на правораздаване, което аз се стремя да постигна в своите съдебни актове. От момента, в който бях предложена и избрана за заместник-председател на Върховния касационен съд и ръководител на наказателната му колегия, аз се стремя тези високи стандарти да залагам в работата и на самата наказателна колегия на Върховния касационен съд. Имам подкрепата на колегите си в тази колегия. Усещам позитивните резултати от моите усилия, което ми дава кураж да считам, че тези усилия бих могла да пренеса и в ръководството на целия Върховен касационен съд.

Изборът, който Вие трябва да направите днес, е избор в ситуация, в която обществото ни страда от много тежка икономическа и институционална криза, а в същото време непрекъснато говорим за засилване на независимостта на съдебната система. Съвременните конституционни принципи обаче изискват тази независимост не само да бъде отстоявана, но тя да

бъде извършвана и във взаимодействие с останалите органи в държавата, останалите власти - законодателна, изпълнителна и други държавни органи. Опитът, който имам, натрупан в моя професионален път, като съдия и като заместник-председател на Върховния касационен съд, като член на различни държавни органи, определена, съответно, с разпореждания на председателя на Върховния касационен съд, като Националната комисия за борба с трафика на хора, Централната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, Съветът за защита на застрашени лица, до март 2014 г., Националният координационен механизъм за защита правата на човека към Министерство на външните работи, ми дават увереност и сили да смятам, че мога да имам един абсолютно държавнически подход в ръководството на Върховния касационен съд с една нормална комуникация с останалите власти и органи в държавата и същевременно да отстоявам независимостта на съда.

Особеният ресурс, който трябва да притежава всеки кандидат за този висок пост в съдебната система, е доверието, което има. Доверието на колегите, които ръководи в момента или които претендира да ръководи.

Върховният касационен съд се състои от изключително почтени, отговорни професионалисти, чието доверие аз смятам, че мога да спечеля и че притежавам, а смятам, че те в мен откриват наистина една личност, която би могла да защитава техните професионални интереси.

От друга страна - доверието на обществото. Това доверие е в изключителна криза в настоящия момент. Авторитетът на председателя на Върховния касационен съд изисква да работи изключително за спечелването на това доверие. Доверие, което

гражданите трябва да имат най-вече във висшата съдебна инстанция, а тя да създава стандартите на правораздаването в подолните съдебни инстанции така, че хората да имат усещането, че действително се правораздава от един независим и безпристрастен съд, постановяващ решения, които могат да бъдат изпълнени в обозрими срокове.

Със заложените в концепция ми виждания за повече прозрачност, откритост и публичност на работата на Върховния касационен съд, мога да работя за засилване доверието на обществото към съдебната система, като цяло.

И не на последно място - доверието на нашите международни партньори. Българската съдебна система има въпиюща нужда от това да застанеш с открито лице към европейските партньори и органи, в които ние членуваме в Съвета на Европа и в Европейския съюз. Приложимостта на международното право изисква абсолютна подготвеност на върховните магистрати и най-вече на техния председател, така че да отстояват авторитета на приложимостта не само на националното, но и на европейското право и стандартите в актовете на българските съдилища и в частност на Върховния касационен съд. Не можем да си позволяваме повече да бъде поставяно под съмнение качеството на правораздаването и съобразяването с европейските стандарти от българските съдилища, което да доведе до резултат на понижаване самочувствието на българските магистрати, тъй като считам, че българското правораздаване и българското законодателство, макар и да страдат от някои недостатъци, все пак имат и много преимущества, които трябва да бъдат презентирани пред международната общност.

Смятам, че с опита, който имам до момента в работата си в някои международно органи, бих могла успешно да работя за това повишаване на международното самочувствие на българската съдебна система и същевременно да отстоявам нейните качества пред нашите европейски партньори.

Съгласно изискванията, заложи в Закона за съдебната власт и правилата, концепцията ми, на второ място, трябва да съдържа анализ и оценка на органа на съдебната власт и очертаване на неговите достижения и проблеми. Позволила съм си в своята концепция да обединя тези две части, предвидени в правилата, дотолкова доколкото считам, че анализът и оценката на състоянието на органа на съдебна власт, в частност на Върховния касационен съд, вървят ръка за ръка с очертаване на неговите достижения и проблеми. От друга страна съм счела, че за мен по-подходящ е аналитичният, отколкото статистическият подход при изграждане на тази част на моята концепция, като статистиката съм използвала изключително и само там, където считам, че следва да обоснова някои от своите изводи или да предначерта някои мерки за надграждане върху постижението, което има в момента Върховният касационен съд.

Намирам също така, че в концепцията си в тази част по-скоро трябва да заложи на това кои са причините за определени резултати, които в момента се наблюдават във Върховния касационен съд, а не толкова какви са последствията и как те трябва да бъдат отстранени. Едно разумно, модерно управление на всеки съдебен орган и най-вече на Върховния касационен съд изисква една визия затова кои са причините, водещи до определени резултати или как да бъдат заложи тези причини, които да постигнат резултатите, които ние желаем да постигнем.

В тази част на концепцията си аз съм обърнала внимание на наличния щат на Върховния касационен съд от магистрати и съдебни служители, като по-нататък съм направила и своите изводи за целите, които си поставям в тази насока. Сериозно достижение на Върховния касационен съд, като един модерен, правораздавателен орган от най-висша инстанция, е заложеното в него качество на издаваните съдебни актове, което е обезпечено с множество вътрешни актове - заповеди, инструкции, правила, система за финансово управление и контрол, риск-регистър и други такива. Високото изискване към документооборота във върховната касационна инстанция и системната работа на отделните административни звена е обезпечено с редица заповеди, които аз съм изброила и които не намирам за необходимо сега да преповтарям.

Сериозно достижение на Върховния касационен съд е създадената стройна система за случайно разпределение на делата. Такава система функционира във всичките органи на съдебна власт в България и в частност на съдилищата, но тази която съществува във Върховния касационен съд има своите преимущества, тъй като тя не само урежда общите правила за случайно разпределение в трите колегии, но е конкретизирана със съответни правила за разпределянето на делата вътре във всяка една от колегиите на Върховния касационен съд, с оглед нейните специфики. В тази насока сериозно достижение, специално на наказателната колегия на Върховния касационен съд, е и това, което беше споменато преди малко - стремежът за равномерно натоварване на съдиите, което е съществен и основен проблем на системата на цялото правораздаване в системата на съдилищата в България. В тази насока бяха разработени правила за определяне

на фактическата сложност и правила за определяне на правната сложност на делата. Системата за случайно разпределение и натоварване на съдиите беше усъвършенствана до степен, че не само на случаен принцип се определят делата между колегите в наказателната колегия, но се въведе и случаен принцип на определяне на съдебните състави, заседаващи по тези дела. В този смисъл, смятам че принципът на случайността е доведен до нейния съвършен вид, който е възможност да съществува в нашата правораздавателна система. Отделно от това, при насрочването на делата се създаде система за въвеждането в самия график на заседанията на тяхната фактическа и правна сложност, което уравнива натоварването в отделните съдебни заседания на съдиите, без да концентрира дела с изключителна фактическа и правна сложност в едно и също заседание. Тези постижения, които са достигнати в наказателната колегия, успешно биха могли да намерят в някакъв модифициран вид, реализация и в останалите колегии, стига колегите да пожелаят да направят така, че да уравниват своето натоварване и то да бъде много по-справедливо.

Натовареността на Върховния касационен съд, заложен в неговите годишни отчетни доклади през последните години и в частност последния, съгласно който във Върховния касационен съд са постъпили 14 008 дела, разпределени в трите колегии, съответно с посочени, в моята концепция, брой дела във всяка една от тях, считам че всъщност е един от основните проблеми, който стои в момента пред Върховния касационен съд. Това се изразява в обстоятелството, че натовареността на магистратите и в трите колегии на върховната съдебна инстанция е необичайна за такъв съд от такъв висш ранг. Тя не е адекватна на натоварването на

останалите съдии от върховните съдебни инстанции на държавите от Европейския съюз. Това пречка съдиите да изпълняват една от другите основни функции, бих казала основната конституционна функция на Върховния касационен съд, а именно да осъществява върховен надзор за точното и еднакво приложение на законите, което, по мое виждане, се осъществява не толкова чрез правораздавателната дейност, колкото чрез неговата тълкувателна дейност. Опитите за извършване на последната очевидно са успех, който не може да бъде отречен за Върховния касационен съд. От 2008 г. до настоящия момент са образувани 104 тълкувателни дела. Миналата година са образувани 25 дела, до настоящия момент 15 дела в трите колегии на Върховния касационен съд. Това е безспорен успех, с оглед именно конституционната функция на Върховния касационен съд, който трябва да създава предвидимост на правото, еднаквото му приложение, с което убеждава гражданите в правотата на това, че казусите им се решават действително по един независим, безпристрастен, очакван начин, така че да няма съмнения в корупционни прояви или други извънсъдебни намеси при решаването на техните спорове.

Проблем, свързан с тълкувателната дейност на Върховния касационен съд, който смятам че трябва да бъде разрешен и това залагам в своята концепция, е това, че по-голямата част в тълкувателната дейност се инициира от председателя на Върховния касационен съд и от самата дейност на съдиите във Върховния касационен съд. Останалите субекти по чл. 125 от Закона за съдебната власт, като че ли остават, в годините, сравнително пасивни. Изключение от това, през последните години, прави главният прокурор и от време на време омбудсманът.

Помощ в нашата дейност по издирване на противоречивата практика и нейното анализиране понякога оказва, като добра инициатива, и Инспекторатът към Висшия съдебен съвет. Това което обаче не достига на Върховния касационен съд при осъществяването на неговата тълкувателна дейност, е аналитичният капацитет, за което аз възлагам особени надежди в своята концепция, чрез създаването на едно аналитично звено в помощ на председателя на Върховния касационен съд.

Изключително постижение на настоящото ръководство на Върховния касационен съд са проверките на апелативните съдилища, извършени през 2013 г. и 2014 г., в изпълнение на задълженията на председателя по чл. 114, ал. 1, т. 6 от Закона за съдебната власт. По мое виждане на апелативните съдилища в страната трябва да се гледа като на едни мини върховни съдилища за съответните региони, където те се намират. Те трябва да имат потенциала да обобщават практиката на съдилищата, намиращи се в техните съдебни райони, с което да подпомагат дейността на Върховния касационен съд и понякога да правят ненужно достигането на делата до върховната касационна инстанция. За тази цел на мен ми се струва, че именно тези проверки, които откриват недостатъци в организацията на дейността на апелативните съдилища, съответно заложили в докладите, които се изготвят, и в препоръки за подобряването на тази дейност, по мое виждане, създават една възможност Върховният касационен съд да заложи стандарти на организацията на дейността на апелативните съдилища, така че те действително да придобият качество и организация на своята дейност максимално близка до тази на Върховния касационен съд, с което да изпълнят функциите си, които имат съответно в чл. 110 от Закона за съдебната власт и да

уеднаквяват практиките на съдилищата, намиращи се в техните райони.

Разбира се вероятно много други битови и организационни проблеми могат да бъдат споменати за Върховния касационен съд, които съм заложила в своята концепция в тази нейна част, но смятам в момента да не се спирам на тях, а да насоча своето внимание към набелязването на целите, които си поставям в своята концепция, тъй като считам, че това е сърцевината на всяка една стратегия за управление на който и да било съдебен орган, а в най-висша степен на Върховния касационен съд.

Набелязването на целите, заложили в моята концепция, е резултат от анализа на идеите, които имат колегите съдии във Върховния касационен съд, от работата на отделните колегии във върховната съдебна инстанция и от това какви трудности и недостатъци съм съзряла в нейната работа, с перспективата и възможностите те да бъдат отстранени.

Тези цели, които бих си поставила, като бъдещ председател на Върховния касационен съд, ако бъда избрана, са цели, които идват от ежедневието на работата на върховната съдебна инстанция и същевременно не могат да бъдат реализирани, ако нямат подкрепата на самите съдии и не са осъзнати като проблеми и цели на самите съдии. От друга страна, ако те не съвпадат с политиката, която води Висшият съдебен съвет и въобще държавата зад правилно, системно и висококачествено правораздаване в България.

Разделила съм концепцията в тази й част на два раздела. Първо - цели, които си поставям при управлението на самия Върховен касационен съд. Второ - цели, които си поставям за

управлението на цялата система от съдилища в България, в качеството си на евентуален председател на Върховния касационен съд и в това си качество и член по право на Висшия съдебен съвет.

Първата цел, която си поставям в своята концепция по отношение на подобряване работата на Върховния касационен съд и въобще на базата от закони, с които работи системата от съдилища и в частност Върховния касационен съд, това е повишаване отговорността на Върховния касационен съд и активността му в законодателния процес в страната. Разбира се Върховният касационен съд няма законодателна инициатива по силата на сега действащата конституция, но качеството на Върховния съд на висша съдебна инстанция и погледът, който той има върху законите в страната и начина на тяхното прилагане, го поставят в изключително убедителна и удобна позиция да контактува със законодателя, разбира се в рамките на конституцията и закона, като го сезира с някои констатирани неудачи при създаването на закона. Имам предвид следното. Върховният касационен съд има компетентност да следи за точност и еднакво приложение на законите в страната. Понякога това се осъществява чрез тълкувателната дейност, която отстранява по принцип противоречивото прилагане на законите или неправилното им прилагане. Тогава когато обаче законите са неточни и непълни, когато противоречието е заложено още в самата норма, създадена от законодателя, тогава е изключително недопустимо и смесване на основни конституционни функции, чрез тълкувателна дейност да се очаква от Върховния касационен съд да допълва или да дописва законодателството в страната. Затова ми се струва по-редно общите събрания на колегиите на Върховния касационен съд и всички съдилища в страната да бъдат стимулирани да сезират

председателя на Върховния касационен съд, който да използва своя авторитет и позиция на такъв, и своевременно като посланик да предава тези информации, идващи от съдиите, към законодателя, който своевременно да отстрани недостатъците в законодателството. Според мен това е по-редната позиция, отколкото да се залага едно търпение към неясните и неточни закони, което след това да води до резултат от противоречива и неправилна съдебна практика.

От друга страна изключително много залагам на това върховните съдии със своята компетентност, капацитет и познания в практиката, да участват в редица работни групи на Министерство на правосъдието при създаването на различни законопроекти. Създаването на едни работещи на практика закони, които не съдържат и не залагат в себе си неясна и бъдеща противоречива практика, е отговорност не само на законодателя, не само на изпълнителната власт, като вносител на законопроектите, но и на самите съдии и то на най-висшите съдии в държавата, дотолкова доколкото те със своя опит биха могли да помогнат за преодоляването на тези проблеми.

Не на последно място, като основна функция на Върховния касационен съд, намирам употребата на правомощието му по чл. 150 от Конституцията на Република България по отношение сезирането на Конституционния съд. Знаете, че в последно време беше постановено Решение № 9 от 2014 г., иницирано по искане на пленума на Върховния касационен съд, което се надявам изключително много да подпомогне работата на Висшия съдебен съвет в по-оперативното администриране на дейността на съдебната власт. Дотолкова доколкото субектите по чл. 150 са изключително ограничени, считам че Върховният

касационен съд трябва да има волята, силите и капацитета да сезира все по-често Конституционния съд и да изразява компетентни становища по конституционни дела образувани от други органи по чл. 150.

На следващо място, като изключителна цел, която смятам, че следва да бъде поставена пред всеки бъдещ председател на Върховния касационен съд, това е правната сигурност и отстояването на върховенството на закона в страната. Правната сигурност се осъществява, както чрез пряката правораздавателна работа така и чрез тълкувателната дейност. Противоречията в правоприлагането са присъщи на всяка съдебна система, те са присъщи и на самия Върховен касационен съд. Председателят на Върховния касационен съд трябва да заложи в своята концепция и в своята бъдеща дейност такава организация на дейността на всички колегии на висшата съдебна инстанция, че да може самата тя максимално бързо да открива, не само да не допуска, но и да открива противоречията в собствената си съдебна практика, но и максимално бързо да ги отстранява.

Ако гражданската и търговската колегии, работещи по правилата на Гражданско процесуалния кодекс, разполагат с правомощието по чл. 292 в ГПК, то наказателните съдии нямат такава норма. Това залага абсолютната необходимост, която се прилага и в момента в наказателната колегия, от засилване дейността на аналитичните звена, на съдебните помощници, които да откриват такава противоречива практика и да инициират съответно желание към председателя на Върховния касационен съд за сезирането на наказателната колегия с искане за постановяване на тълкувателна дейност. Тук визирам собствената противоречива

практика, която залага върховната касационна инстанция, понякога в своето правораздаване.

На следващо място. Опитът от постановяването на тълкувателните решения към настоящия момент не води към мисълта за откриването на една дискусия сред съдиите от Върховния касационен съд, на един дебат в системата, а защо не и с представители на науката, по отношение на това какво представлява тълкуването? Какъв е смисъла на тълкувателната дейност? Кои са принципите, които трябва да се зложат в тази тълкувателна дейност, с цел тълкувателните решения на Върховния касационен съд да бъдат все по-консолидирани, все по-аналитични, да обединяват, а да не разединяват съдебната практика в страната? В този смисъл аз залагам на създаването на едно експертно звено за анализ на противоречивата практика на съдилищата, противоречивата практика, ако я има такава, на самия Върховен касационен съд, както и за изследване на това каква дейност трябва да развива Върховният касационен съд по сезирането на Конституционния съд и даването на становища. Ето защо, считам че трябва да има едно експертно звено, съставено от представители на науката, бивши конституционни съдии, бивши съдии на Върховния касационен съд и други изявени юристи, които да подпомагат Върховния касационен съд в неговата аналитична дейност. Това звено не трябва да бъде някакво огромно, широко, трудно работещо звено, а съставено от ядро специалисти, които при необходимост да привличат допълнителни кадри в съответствие с необходимостта за сферата, в която трябва да се изследва практиката и съответно да се предоставят становища на Върховния касационен съд.

Залагам на това, че Върховният касационен съд не трябва да бъде изграден само от съдии, работещи кабинетно, работещи затворено и само правораздаващи чрез съдебните си актове. Опитът, който имат върховните съдии в правоприлагането, понякога е опит и в умението им да преподават и да предават този опит. Понякога се явява противоречива практика в определени региони на страната, което налага пряк контакт на върховните съдии с магистратите от тези райони, с цел по-бързото отстраняване на неправилното тълкуване или прилагане на законите, тъй като считам че понякога тълкувателната дейност води до бавно уеднаквяване на практиката, докато прекият контакт, чрез дискусии на места, би могъл много повече да доведе до промяната в правоприлагането.

На следващо място, основна цел, която си поставям, това е осигуряването на предвидимост на правосъдието. То е пряко свързано с предходната ми цел, но тук залагам по-скоро на продължаването на темповете по тълкувателната дейност, заложили към настоящия момент в работата на Върховния касационен съд и системен преглед на старата съдебна практика на Върховния касационен съд, която към настоящия момент понякога не отговаря на съвременните обществено икономически условия, както и на законите, и въобще на цялата нормативна база, приложима от съдиите в страната.

С темповете, с които се постановява тълкувателна дейност от Върховния касационен съд, се натрупва изключително голям обем от задължителна практика, която в миналото вече няма отношение към настоящето и е по-добре според мен Върховният касационен съд да направи преглед на тази стара практика и да обяви за загубили сила някои стари тълкувателни постановки, с

което ще облекчи правоприлагането в системата от съдилища в страната. Тук залагам изключително много, както на капацитета на самия Върховен съд, така и на това звено, което предвиждам да бъде създадено към председателя на Върховния касационен съд, залагам изключително много на представителите на науката, както и на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

На следващо място считам, че Върховния касационен съд е в изключителната си компетентност и удобна позиция да наблюдава процесуалните закони и тяхното приложение в страната. Поради това намирам, че той има капацитета и възможността да осигурява мониторинг на процесуалните закони, в частност НПК и ГПК, в единодействие с Висшия съдебен съвет и с Министерство на правосъдието, и да съдейства за отстраняването на тези институти или тези норми, които по някакъв начин затрудняват или забавят правораздаването.

Както заявих в своята мотивация в началото пред Вас, залагам изключително много на високите стандарти за правораздаването на Върховния касационен съд в съответствие с международната практика на институциите, които постановяват актове задължителни за българските съдилища. Визирам в частност Съда на Европейския съюз и нашата приобщеност към правото на Европейския съюз, което е част от нашето национално право, от седем години насам, както и изключително много разчитам на това, че бъдещият председател на Върховния касационен съд трябва да консолидира възможността на различни институции да довеждат до знанието на българските магистрати, в частност на съдиите от Върховния касационен съд, практиката на Европейския съд по правата на човека.

Знаете, че България е член на Европейския съюз и като такава тя е длъжна да прилага правото на Европейския съюз, но не само това. България, в качеството си на нейните правораздавателни органи, е длъжна така да прилага правото на Европейския съюз, че да може български съдебен акт да бъде признат от чужда юрисдикция и да не се подлага под съмнение съобразяването му с правото на Европейския съюз и съответно неговото признаване като съдебен акт на държавата, която трябва да го признае. Това залага изключително високи стандарти на познания на магистратите по правото на Европейския съюз, изключително познание на възможностите за отправяне на преюдициални запитвания и съобразяване с преюдициални заключения, постановени не само срещу България по питання отправени от България, но и от други юрисдикции на държавите членки. От друга страна се поставя и едно сериозно предизвикателство най-вече пред наказателните съдии, от 1 декември 2014 г., когато такива преюдициални запитвания ще могат да се отправят от българските наказателни съдии в областта на наказателното правосъдие на Европейския съюз. Поради това трябва да се повишават знанията на магистратите по правото на Европейския съюз, като залагам изключително много на въвеждането на различни и удобни за висшите магистрати форми на обучение по право на Европейския съюз и на обмена на магистрати, което ще засили доверието между магистратите от европейските страни и в частност доверието в българските магистрати.

По отношение Конвенцията за правата на човека, предвиждам едно засилено сътрудничество с останалите органи на съдебната власт, с прокуратурата, с адвокатурата, с

неправителствени организации, с Министерство на правосъдието. Достъпността на езика на българското правораздаване на решенията на Съда по правата на човека все още остават сериозен проблем. С общите усилия на тези институции, които по един или друг начин успяват да извършат превод на тези решения и понякога да ги анализират, бихме могли да направим база данни на вътрешния сайт, а при успешното ѝ направяне да бъде пренесена на външния сайт, за да бъде ползвана от различните други субекти и граждани, като тези решения бъдат съответно аотирани, така че да бъдат бързо откриваеми и приложими, от друга страна те да бъдат по възможност групирани по отделни текстове било на конвенцията, било на конкретни норми на нашето национално право, които създават най-голяма необходимост от позоваване на правото на Съвета на Европа, така че да бъде максимално удобно на върховните магистрати да ги използват.

Залагам изключително много на представителството на българския Върховен касационен съд в международните организации, в които участва като член по право председателят на Върховния касационен съд. Това е Международната мрежа на председателите на върховните касационни съдилища и Асоциацията на върховните юрисдикции на франкофонските държави, като считам че с авторитета си председателят трябва да продължи да отстоява качествата на българското правораздаване и да ги популяризира, да увеличи доверието на другите магистрати към българските магистрати, като цяло, а също така намирам, че има сериозен потенциал за популяризирането на практиката на Върховния касационен съд чрез портала, намиращ се на мрежата на върховните касационни юрисдикции, която извършва препратка към националната съдебна практика на отделните държави членки.

Управлението на Върховния касационен съд трябва да отговаря на три основни принципа, съчетани в едно. На първо място - изключителен професионализъм, добра организация и добра мотивация. Професионализмът, организацията и мотивацията на магистратите безспорно е отговорност и на самите магистрати, и на Висшия съдебен съвет. По отношение на администрацията, намирам че председателят на Върховния касационен съд, който е отговорен към това, че трябва да назначава служителите, трябва да се стреми да назначава такива служители, които да отговарят на високите изисквания да бъдат администратори във Върховния касационен съд, като залагам високи стандарти, както по отношение на съдебните помощници така и към общата и специализирана администрация на Върховния касационен съд, в частност обучения, конкурси дори и тогава, когато те не са заложили в Закона за съдебната власт и сериозно обучение по новите ИТ-технологии, както на помощниците така и на съдебните служители.

Смятам и си поставям цели по отношение на бюлетина на Върховния касационен съд, който може би вече трябва да се превърне в онлайн бюлетин. Залагам сериозно и на организацията на функционирането на Съдебната палата, чието стопанисване е възложено на председателя на Върховния касационен съд.

По отношение на втората част от моята концепция, по компетентността и целите, които председателят на Върховния касационен съд си поставя като член по право на Висшия съдебен съвет, залагам изключително много на работата му с комисиите на Висшия съдебен съвет и връзката между идеите заложили от Висшия съдебен съвет, за управлението и администрирането на системата от съдилища в страната, със самите съдилища. Смятам, че с авторитета си председателят на Върховния касационен съд

може да работи за натовареността на магистратите при решаването на този проблем, за новата съдебна география на България. Може да работи изключително много за независимостта на съдебната система и на системата от съдилища, както и за своевременното кадрово обезпечаване на съдилищата в страната.

Смятам и залагам сериозно цел за подобряване срочността на правораздаването не само във Върховния касационен съд, но и във всички съдилища. Тази срочност понякога е заложена от самия законодател, понякога от обществено икономическите и демографски проблеми, с които се сблъсква напоследък България. От позицията си на председател на Върховния касационен съд, в единодействие с останалите административни ръководители и въобще съдии в страната, председателят на Върховния касационен съд трябва да поведе един дебат и дискусия в системата по отношение на това дали не се налагат законодателни промени, които да облекчат по някакъв начин правораздаването и срочността на процесите. В този смисъл аз залагам изключително много и на популяризирането на алтернативните способи за решаването на споровете, не само в гражданското и търговското правораздаване, но напоследък със съвременни форми и в наказателното правораздаване. Смятам, че от позицията си на председател на Върховния касационен съд, председателят трябва да търси всякакви способи за разтоварване на системата от съдилища от решаването чрез тежки, тромави, бавни, трудни съдебни процеси и да популяризира алтернативните способи за решаването на тези спорове.

На следващо място считам, че трябва да работи за електронно правосъдие в цялата система от съдилища и специално за Върховния касационен съд, като подкрепя в момента и

стратегията за електронно правосъдие, която е приета от предпоследното правителство, както и инициативата на много съдилища в страната по отношение на това, че прилагат някои форми на доброволни начала за осъществяването на това електронно правосъдие.

И на последно място съм си заложила цел - едно активно съдействие с обучението по право на студентите в страната, тъй като считам че Върховния касационен съд и съдиите в него трябва да имат отговорност към този процес, не само на неговия изход при провеждането на държавни изпити и изпити за юридическа правоспособност, но съответно и в самия ход на обучението на магистратите. Това го виждам чрез различни форми на извършване на проучвания от тяхна страна, които да бъдат полезни за върховните магистрати, съответно можем да ги използваме и да отменят съдебните помощници в някои не сложни технически дейности.

Това са може би основните стратегически цели, които си поставям и които винаги бих била готова да допълня в зависимост от изискванията, които се поставят пред самия Върховния касационен съд в хода на управлението му и съответно пред системата от съдилища в страната.

Благодаря.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря Ви, съдия Панова. Пристъпваме към задаване на въпроси към кандидата. Първи дава знак г-н Кожарев. Заповядайте. Само преди това, извинявайте, една процедурна молба, наистина да са въпроси, а не изказвания. Ще имате време за такива по-късно. Благодаря.

МИХАИЛ КОЖАРЕВ: Първият ми въпрос е свързан с обстоятелството, че във Вашата концепция, а и в концепцията на другия кандидат, според мен липсват две неща, като казвам, че не е укор и за двете ви, а именно: Смятате ли за необходимо да бъде извършен функционален одит на Върховния касационен съд, респ.одит на изпълнението?

Вторият въпрос е свързан с липсата на цялостна визия във Вашата концепция, както и в концепцията на г-жа Райковска (и на нея ще задам тези въпроси, свързани с бюджета на ВКС) и той се състои в следното: Имате ли виждане за начина, метода за формиране на бюджета и за начина на разходването му?

Третият въпрос е свързан с изложеното от Вас на стр.14, 15 и следващи от концепцията Ви във връзка с тълкувателната дейност на ВКС, понеже сте отбелязала, правилно според мен, че е налице тревожна тенденция за твърде много особени мнения в тълкувателните решения. Какви конкретни мерки смятате да предприемете засега за преодоляване на този проблем? В тази връзка Вие имате идея за експертно звено. Последният ми въпрос е: Досега не е ли имало такова звено във Върховния касационен съд?

Благодаря.

ПАВЛИНА ПАНОВА: Благодаря, г-н Кожарев, за Вашите въпроси.

Да, действително първите два въпроса, които поставяте, не са застъпени в моята концепция. Все пак смятам, че тя е една стратегическа концепция, тя не може да изчерпа всички въпроси, може би е нейна слабост, но смятам в момента да Ви отговоря.

По принцип периодично на Върховния касационен съд се извършва одит. Ако имате предвид функционален одит с оглед

функционирането на администрацията на Върховния касационен съд, да, аз смятам, че това може да бъде направено. Дори в концепцията си съм заложила по отношение на администрацията на ВКС един преглед, един функционален анализ на това, има ли дублиращи се дейности в общата администрация, които биха могли да бъдат рационализирани по някакъв начин с цел намаляването броя на общата администрация. Разбира се, в този аспект трябва да държим сметка, че председателят на Върховния касационен съд стопанисва Съдебната палата на града, поради което е нужна и особен тип администрация, която да се занимава именно с тези функции по нейното стопанисване. Винаги съм склонна и смятам, и на съдиите във Върховния касационен съд отговорих, че аз съм за това да се извършва един непрекъснат анализ и наблюдение на това как работи администрацията, налице ли е излишък или недостиг на такава. Смятам, че специализираната администрация, която трябва да обезпечава дейността по правораздаването, в момента е в оптимален брой и може би трябва да се извърши наистина един преглед, който вече дори е започнал, на общата администрация с цел освобождаването от някои от дублиращи се длъжности.

По отношение бюджета на Върховния касационен съд. Той за тази година е 14 700 000 лева. Този бюджет не достига, както на всички органи на съдебната власт. В крайна сметка, неговото разходване е свързано с изключително много функции, които са присъщи на всеки орган на съдебната власт, но пък специално за ВКС с такива, свързани с текущите ремонти, поддръжката на Съдебната палата, които особено след последните природни явления, на които бяхме свидетели, изискват особен ресурс за оправянето и привеждането ѝ в един нормален вид. Смятам, че

заложеният бюджет за следващата година - над 18 000 000 лева, е добър вариант за увеличение, стига да бъде отпуснат за ВКС, но смятам също така, че на бюджета на ВКС като едно сериозно разходно перо трябва да се обръща внимание както за ремонта и поддържането на Съдебната палата, която непрекъснато изисква това (все пак, след нейния основен ремонт мина известно време), така от друга страна и за средства за компютърното обезпечение на върховните касационни съдии. Много от тях работят със стара техника, износена техника, която много често блокира, което затруднява дейността на магистратите, поддържа се с възможните усилия, но все пак е добре да има възможности за обновяването на тази техника.

По отношение на тълкувателните дела с прекалено многото особени мнения. Това е явление, което напоследък се наблюдава във всички колегии на Върховния касационен съд. В концепцията си съм го отбелязала като едно явление, което може да създаде елемент на лека тревожност, и то затова, защото може би тези особени мнения разколебават убедителността на тълкувателната дейност на Върховния касационен съд. Затова аз залагам много, както споменах и при изложението си, на една дискусия между съдиите, един дебат по отношение на това, какво означава тълкувателната дейност и как тя на практика трябва да се осъществява, за повече аналитичност в работата при тълкуването, за повече излизане от конкретиката на конкретните казуси, разглеждани от магистратите, и поставяне на тълкуването между практиката и между закона, т.е. тази тънка граница, която обосновава тълкуването като уеднаквяване на практиката на съдилищата в страната. Затова залагам много и на това експертно звено, за което споделихте. Да, такова звено към момента няма във

Върховния касационен съд. Моля тук да имате предвид, че когато в концепцията си говоря за аналитични звена, или аналитично звено, това е аналитично звено, състоящо се от магистратите на Върховния касационен съд, специално в Наказателната колегия, и от съдебни помощници. Тяхната цел е вътрешният ни ресурс да изследваме противоречивата практика, проблемите в правораздаването, да подготвяме искания за тълкувателни решения. Това експертно звено, за което говоря, е външно звено на Върховния касационен съд, както аз съм го замислила - звено от външни хора, не действащи магистрати, юристи с призната компетентност, бивши конституционни съдии, бивши съдии на Върховния касационен съд, желаещи да работят в тази област. Много върховни касационни съдилища имат такива звена. Аз смятам, че е въпрос дори на престиж да бъде поканен някой да работи в такова експертно звено към Върховния касационен съд.

ХРИСТО ИВАНОВ: Заповядайте, г-жо Итова.

МИЛКА ИТОВА: И аз имам няколко въпроса. Знаете, че според правомощията и задълженията си Висшият съдебен съвет трябва да извършва атестации на върховните магистрати. Моят въпрос е: Какво мислите, какво е Вашето лично мнение за атестирането на върховните магистрати - следва ли те да се атестират? Запозната ли сте с мнението на другите съдии от Върховния касационен съд по отношение атестирането на върховните магистрати, не само на съдиите от ВКС, а и на прокурорите от ВКП, и на следователите от Националното следствие, тъй като те всички са предвидени за атестиране от Висшия съдебен съвет?

Следващият ми въпрос. Проследих както медийните публикации, така и отговорите Ви на въпросите на анкетата в БИПИ,

където бе качен Вашият профил. Там говорите за своевременно обявяване на конкурсите, каквото е и желанието на целия Висш съдебен съвет. Като член по право на ВСС и като председател на ВКС какво бихте предприела за своевременното обявяване на конкурсите, ако бюджетът на съдебната власт не достига и не е осигурен именно за срочното и своевременно обявяване на конкурсите? Ако сте проследила, доста дебати се водиха във Висшия съдебен съвет по повод на недостатъчния бюджет.

Следващият ми въпрос също е свързан с конкурсите. Знаете, че са създадени две работни групи към Комисията по предложения и атестиране, едната касаеща промяна в начина на атестиране на магистратите, а другата - по отношение на кариерното израстване на магистратите. В момента тече дебат за промяна на т.нар."събеседване" в конкурсното начало. Има представители на Върховния касационен съд в тези работни групи. Преобладаващото мнение може да се каже, е, че магистратите желаят да се върне под някаква форма стария начин на кариерно израстване, където имаше роля административният ръководител, или поне даваше становище и мнение по отношение на кандидатите за кариерно израстване. В момента Законът за съдебната власт изрично забранява каквото и да е мнение и становище на административния ръководител по отношение на кариерното израстване на магистратите. Моят въпрос в тази връзка е: Вие, като председател на Върховния касационен съд, ако бъдете избрана, смятате ли, че следва да изразявате становище и мнение, когато някой кандидатства за даден пост, или считате, че уредбата по отношение на т.нар."събеседване" по отношение на повишаването на магистратите следва да остане в този вариант, който е регламентиран в ЗСВ?

Благодаря.

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаема г-жо Итова, поред на Вашите въпроси.

По отношение атестацията на върховните магистрати. Тя е заложена в Закона за съдебната власт и смятам, че трябва да бъде извършвана. Преди време участвах в едно заседание на комисията към ВСС, която Вие ръководите, и още тогава изразих тази своя позиция. Смятам, че върховните магистрати не трябва да се чувстват защитени по някакъв начин от това да бъдат оценявани. Самият закон е заложил атестиране до навършване на 61-годишна възраст на магистратите. Във Върховния касационен съд има страшно много магистрати, които не са навършили тази възраст, и смятам, че никой от тях не бива, а и не се страхува от това да бъде атестиран. Проблемът, който стои за нашето законодателство в момента и в Методиката за атестиране, намирам в следните аспекти. На първо място, атестирането на върховните магистрати следва да се извърши от самата Комисия по предложенията и атестирането към ВСС, която не може бъде подпомагана от друг помощен орган, както при атестирането на всички останали магистрати в долните инстанции.

На следващо място смятам, че критериите и показателите, заложи в ЗСВ и разработени в Методиката за атестиране, не са пригодени като цяло за атестиране на върховните магистрати, не само на съдиите, а на всички - на прокурорите и на следователите. Точното приложение на правото, правилната оценка на фактите по делото са преимущество единствено на магистрати. Върховният магистрат не може да бъде оценен от някой друг поради простия факт, че над него няма друга инстанция, друга комисия, помощна, която да оцени именно качеството на магистрат

и как той работи като магистрат. Единствените показатели, които към момента съществуват в закона и в методиката и биха могли да бъдат приложими към атестирането на върховните магистрати, са по-скоро технически показатели - натовареността на органа, в който работи, неговата лична натовареност, умение срочно да си насрочва делата, да изписва делата си и т.н. Смятам обаче, че за един върховен магистрат тези показатели не са точните показатели за неговата оценка. Смятам, че трябва да бъдат заложили показатели, действително оценяващи работата на върховните магистрати. В този смисъл смятам, че в момента работната група, занимаваща се с изработването на нови критерии, и въобще на нова методика, нови правила за извършване на атестирането, би следвало да работи в тази насока. Разбира се, върховните магистрати, независимо дали са съдии, прокурори или следователи, имат много други функции, възложени им от закона. Те участват в редица работни групи по законопроекти, участват в провеждането на държавни изпити във всички правни факултети, участват в изпитите за юридическа правоспособност, участват също така в помощни атестационни комисии, понякога представляват държавата в международни групи, в които се извършват проучвания, включително и изготвят доклади, които представляват държавата. Така че, според мен всички тези, присъщи само на върховните магистрати отговорности, трябва по някакъв начин да бъдат заложили в тяхната оценка, а иначе съм за това върховните магистрати да бъдат атестирани.

По отношение на своевременното обявяване на конкурси. Аз застъпих тази теза във въпросите, които ми бяха зададени от БИПИ във връзка с това дали смятам, че командироването е редно да бъде извършвано и до каква степен

може да бъде използвано. Аз съм за това, че командироването е един удачен способ за временно решаване на кадрови проблеми в съдебната система, и най-вече във ВКС. Аз съм за това, че за кратко време могат да бъдат командировани магистрати, но съм още повече за това да има своевременни конкурси. Смятам, че командироването, извършвано от административен ръководител, дори и по предложение на негов заместник, дори и след взето становище от магистратите от съответната колегия (както аз в момента съм постъпила, когато съм предложила да има двама командировани магистрати в Наказателната колегия), е явление, което не бива да подменя конкурсите в страната. Смятам, че конкурсите, дори и в настоящия им вид, въпреки всички несъвършенства, които може би колегите откриват в самите конкурси и в начина на тяхното провеждане, са по-прозрачният и по-справедливият начин на израстване на колегите. Все пак там те се проявяват както с качеството на своите съдебни актове, които колегите преди това проверяват, така и с възможността за бърза, навременна, адекватна реакция при разговори, при провеждане на дебати по различни правни теми по време на събеседването. Затова смятам, че конкурсите трябва да се провеждат максимално според възможностите и финансовите капацитети на ВСС. Затова като член по право на ВСС бих работила за това, в бюджета на ВСС да се залагат много сериозни средства за провеждането на тези конкурси. В този смисъл се връщам отново към атестациите. Върховните магистрати, поне съдиите, усещането ми е, че тогава, когато трябва да атестират съдии от апелативните съдилища и качествено да изпълнят своите задължения по изслушването им и съответно на задаването на това как те водят заседание в реална среда, изисква присъствието на съдебни процеси в различните

райони на страната. Това изисква и ресурс, за да пътува съответната комисия и да престоява, докато извършва тази своя дейност. Така че, може би в бюджета на съдебната власт трябва сериозно да бъде заложено едно перо, свързано с финансовото своевременно обезпечаване на провеждането на конкурсите и съответно на атестациите на магистратите в системата.

Известно ми е за работните групи, които съществуват. Дори в концепцията си съм написала, че трябва бъдещият председател на ВКС да работи в единодействие именно с Комисията по предложенията и атестирането и да съдейства в нейните усилия да подобри системата на провеждането на конкурсите и атестирането. Както и преди малко казах, смятам, че събеседването е по-добрият начин за провеждането на конкурсите, и въобще за кариерното израстване на магистратите. Аз самата във Върховния касационен съд съм постъпила след провеждането на първия конкурс през 2007 г. в резултат на събеседване. Смятам, че смелостта, доблестта, доверието, което имаш да се явиш пред колеги от висшата съдебна инстанция, които да те изслушат, да дебатираш с тях е по-голямо изпитание на професионализма, отколкото от това само административният ръководител да извършва кадрването в съдебната система. Мисля, че магистратите във всеки един по-висш съдебен орган, от които се състои комисията по събеседване при кадрването, могат в по-голяма степен обективно да преценят професионалните качества на всеки един кандидат, отколкото само административният ръководител. Така биха се изключили всякакви съмнения за това, че има не само професионални интереси при кадрването на колегите в съдебната система.

По отношение на това да изразява ръководителят на съответния орган на съдебна власт становище и мнение, аз смятам, че по-скоро становището и мнението на административния ръководител трябва да бъде водещо при командироването, но не и при кариерното израстване в резултат на провеждането на конкурси. Струва ми се, че системата, която е към момента, затова, че се извършва събеседване пред един колективен орган, пред една комисия, която включва петима магистрати, е много по-надеждното средство за справедливото израстване на колегите. Разбира се, аз смятам, че във всеки един момент, когато се извършва командироването на съдиите от административния ръководител, както вече казах и съм заложила в собствените си виждания, дори и тогава административният ръководител не следва сам еднолично да взема решение за командироването на магистратите, а трябва да се допита както до своите заместници, така и до останалите съдии, с които тези магистрати, които са командировани, ще работят. Струва ми се, че при командироването може да се обмисли система (някои магистрати в разговори са споделяли това), когато се извършва командироване след проведен вече конкурс, би могло да се помисли административният ръководител да командирова, това може да бъде уредено, евентуално да командирова такива колеги, които са се класирали на места при конкурса, но не са успели да ги заемат чрез провеждането им, тъй като просто не е имало достатъчно места. Това ще са колеги, които в някакъв аспект ще са минали проверката на своите колеги при събеседването, показали са някакви възможности и качества, но същевременно поради недостатъчните места не са могли да постъпят на щат в съответния съдебен орган.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жа Ковачева. Заповядайте.

ЮЛИЯ КОВАЧЕВА: Колега Панова, моят въпрос е свързан с коефициентите за фактическа и правна сложност, за които сте обяснили в концепцията си, а и в днешното представяне, въведени в Наказателната колегия. Какви са вижданията Ви за изработването и въвеждането на такива коефициенти за фактическа и правна сложност в Гражданска и Търговска колегия, разбира се, при съобразяване на спецификите и особеностите на правната материя и организацията на работа в тези колегии?

Допълнение на въпроса за командироването, макар че Вие подробно обяснихте какви са Вашите виждания по този въпрос. Ако може още малко да кажете какви критерии ще прилагате при командироването на съдиите във висшата инстанция, и по принцип какви критерии считате, че са относими при командироването на съдиите в органите на съдебната власт.

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаема г-жо Ковачева, по отношение на първия Ви въпрос за коефициентите за фактическа и правна сложност. Тези коефициенти бяха изработени от всички съдии в колегията. Те се прилагат от м.юни 2013 г. Когато постъпих през м.март на длъжността „заместник-председател“, реших, че все пак разпределението само като брой дела на отделните колеги не води до справедливото им натоварване. Специално в Наказателна колегия делата са различни и по обем, и по правна квалификация, и по сложност, и по брой на подсъдимите, и по брой на останалите страни, както има специфики във всеки един процес. Затова предложих на колегите съдии от Наказателната колегия да изработим такива правила, с които да създадем коефициенти за фактическа и коефициент за правна сложност на делото. Намерих радушното съгласие на колегите си и заедно изработихме тези коефициенти и ги приехме на общо събрание на Наказателната

колегия. Те се прилагат от м.юни миналата година и представляват: коефициентът по фактическа сложност - определяне на отделни показатели, по които се определя фактическата сложност на делото, от 1 до 5. Тези показатели включват например такива елементи като обем на делото, като брой на подсъдимите, брой на останалите страни по делото, брой на обвинения по делото, брой инстанции, през които е преминало делото до момента, дали е връщано веднъж, дали няколко пъти и т.н. По отношение на коефициентите за фактическа сложност. Те се определят прогнозно от председателя на отделението по предложение на съдебния помощник, обработващ делото, и се вписват в таблица, т.е. изчисляват се абсолютно математически. Когато председателят на отделението образува делото, той проверява тази таблица и има правото да намали по някаква причина, или да увеличи този коефициент, но винаги под таблицата трябва да впише причината за това. Рядко се случва това, общо взето коефициентът се определя съобразно тези приети от нас правила. Таблицата за сложността се качва в Автоматизираната система за управление на делата (АСУД) там, където се намира файлът за съответното дело. Всеки магистрат, не само докладчикът по делото, може да влезе в АСУД под номера на делото и да види как е формирана неговата фактическа сложност.

Правната сложност на делото се определя от други характеристики. Ние се обединихме около това, че тук трябва да има значение правната квалификация, като сме направили един класификатор на ...класификации по Наказателния закон и някои процесуални норми за частните производства, като срещу всяка квалификация стои съответен коефициент в зависимост от това как сме приели, че съответната правна квалификация трябва да получи

тежест като работа за съответния магистрат, за да разгледа съответното дело. Отделно от това имаме и допълнителни елементи за определянето на правната сложност, а те са свързани с това, от всичките обвинения, които са повдигнати, дали всичките се атакуват, кои касационни основания са въведени - дали и трите касационни основания, или само едно от тях. Ако то е примерно само „явна несправедливост“ на наложеното наказание, това ще доведе до намаляване на общия коефициент, тъй като ще изисква по-малко усилия евентуално за правна дейност на съответния магистрат и състав при работа по делото. Тук се включват примерно и преценките дали делото е преминало през нормалния си ход на едно съдебно следствие, или е приключило по съкратено съдебно следствие или със споразумение, което също води до евентуално намаляване на този коефициент. Той също се вписва в АСУД и всеки може да види как е формиран този коефициент за правна сложност. И двата коефициента казах, че са прогнозни. Те се определят при образуването на делото, но всеки един съдия-докладчик, когато се запознава с конкретното дело и работи по него, може да прецени, че тази определена сложност било фактическа, било правна не съответства на тежестта на делото и може да поиска намаляването или увеличаването на този коефициент, като се обоснове, и това става от председателя на колегията.

За тази една година аз съм имала два случая, в които съм променила коефициента, винаги е било в посока увеличаване на коефициенти. Дотолкова, доколкото биха могли да бъдат ползвани в останалите колегии, аз с удоволствие прочетох концепцията на колегата Райковска и видях, че тя на няколко места одобрява тази система, която ние сме въвели, и смята, че има потенциал за въвеждането ѝ и в останалите колегии. Мисля, че

стига да бъде приета от самите съдии дотолкова, доколкото това е доброволно, то не почива на никакви специални правила. Ние, разбира се, в двете си правила за двете сложности изрично сме посочили, че тези правила ще прилагаме дотогава, докогато Висшият съдебен съвет създаде някаква норма за натовареност на магистратите, когато ще изоставим евентуално тези правила, които прилагаме, и ще прилагаме общите за всички магистрати в страната. Смятам, че ако магистратите в останалите колегии намират потенциал в това, че тяхното натоварване би могло по някакъв начин да се изравнява чрез тези коефициенти, би било удачно и те да изработят и евентуално като бъдещ председател бих работила да популяризирам този метод в останалите колегии.

Това, което искам да отбележа, е, че действително тези коефициенти сочат на това, че се изравнява натовареността на съдиите, защото статистиката за 2013 г. сочи, че съдиите, които са получили дела с по-високи коефициенти - четири или пет, са получили по-малък брой дела, т.е. системата е така направена от компютърните специалисти, че при всяко разпределяне на делото то върви със своя коефициент за фактическа и правна сложност и ако е получил съдията дело с висок коефициент, той в близко време няма да получи такова дело, т.е. няма да му се струпа голяма натовареност в близък период от време. От друга страна, когато се извършва периодът на изравняване на натовареността, миналата година работихме на шестмесечен период на изравняване, тази година решихме, че ще работим на едногодишен период на изравняване на натовареността, е видно за миналата година, че колегите, които са получили дела с четворка и петица като коефициенти за сложност, са получили две, три до четири дела по-малко от останалите колеги. Ние смятаме, че не бива да засилваме

тези коефициенти. В крайна сметка имаме интерес от това да разпределяме справедливо работата си, а не да демонстрираме колко тежки са делата, които разглеждаме, и действително поставяме тези високи коефициенти тогава, когато наистина делата са от изключителна фактическа и правна сложност.

За командироването. Основните критерии са заложи в чл.115 от ЗСВ, но това, което казах и преди малко по повод на въпроса на г-жа Итова, бих отговорила и на Вас. Всеки административен ръководител, и в частност аз, ако бих била такава, бих се съобразила, на първо място, с професионалните качества на колегата, когото бих избрала да предложи да се командирова, и бих поискала от неговия административен ръководител съгласие за това. Тези професионални качества за мен ще бъдат оценени на първо място чрез резултатите от касационния контрол върху актовете на този колега. Това могат да бъдат, разбира се, съдии със стаж не по-малко от 12 години, съдии от окръжни апелативни съдилища, но самият факт, че работят в такива съдилища, все още за мен няма да е критерий, че бих могла да избира всеки един от тези съдии, а бих търсила действително професионалисти, доказали се чрез качеството на своето правораздаване, бих търсила колеги наистина с морален авторитет, с висока степен на етичност, проявена в работата в съответните съдилища, и бих при всички положения взела мнението не само на своите заместници, но и мнението на съдиите в колегията или колегиите, в които тези колеги биха работили.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жа Неделчева.

КАРОЛИНА НЕДЕЛЧЕВА: Благодаря.

Уважаема г-жо Панова, въпросът ми към Вас е следният: Вие сте заместник-председател, ръководител на Наказателната

колегия на Върховния касационен съд. Тази колегия има три отделения, няма постоянни състави, няма и специализация, за разлика от Гражданската колегия и от Търговската колегии, които са с постоянни състави и със специализация. Въпросът ми към Вас е: Кои са предимствата на този вид структура и организация в колегията предвид и препоръките и становищата, изразени дори в Стратегията за съдебна реформа на Министерството на правосъдието, за наличието и на специализации, и на постоянни състави?

Аз следях публичните Ви изяви. Вие действително сте един ерудиран юрист и удоволствие беше за мен да проследя представянето Ви, но на въпроса, който е бил поставен - как ще отстоявате независимостта на магистратите и на системата, поздравления за отговора - с лична активна и категорична позиция, на следващо място казвате „бих използвала и наднационални способности“. Моля да поясните кои са тези и какви точно наднационални способности.

Благодаря.

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаема г-жо Неделчева, на първия Ви въпрос за трите отделения в Наказателната колегия. Да, Наказателната колегия от много време работи с три отделения, сравнително равномерно разпределени са колегите в тях - в момента има по девет съдии във всяка една от колегите. В колегията работят двама командировани съдии от Софийски апелативен съд. От много време колегията не работи на принципа на специализацията. Тя е съществувало много отдавна явление в Наказателната колегия и като цяло съдиите, които все още работят в Наказателната колегия от времето, когато са работили по специализации, отделните отделения са работили по различни,

нека го кажем, текстове от Наказателния кодекс, не одобряват тази система. На първо място може да се счита, че специализацията води действително до по-голямо задълбочаване в правоприлагането и стигането до някои тънкости в него, но от друга страна виждането на колегите в Наказателна колегия е, че тази прекалена специализация води и до намаляване на квалификацията на колегите по отношение на останалата част от текстовете на Наказателния кодекс, по които трябва да се работи. Специализацията, от друга страна, при тази численост на Наказателната колегия според мен би довела до ситуация, в която, ако е налице такава специализация, при отмяната на едно производство и неговото връщане отново за касационно разглеждане изключително много да се намали броя на съставите, които биха били потенциално възможни да разгледат новото, поредното производство пред касационния съд. Това според мен би крило много по-сериозен риск за случайното разпределение на делата и би затворило правоприлагането и създаването на постоянна, трайна и непротиворечива практика само пред девет съдии във Върховния касационен съд. Аз не бих изключила възможността при желание на колегите от Наказателната колегия да обмислим някаква форма на специализация, но за момента не съм усетила такова. Напротив, колегите са доволни от начина, по който заседават, дори са доволни от факта, че не заседават в постоянни съдебни състави. Както казах, ние ги определяме на случаен принцип. Преди моето назначаване за заместник-председател на ВКС и председател на колегията тези състави в различни конфигурации се определяха от председателите на отделения по тяхно усмотрение, определяха комбинацията, в която да бъдат съдиите. Аз счетох, че принципът за случайност,

принципът за абсолютно невмешателство на административен ръководител, пък бил той и председател на отделение, в това да извършва комбинация между съдиите, които ще разглеждат делата, може да се постигне по компютърен път. Допитах се до нашите IT специалисти, установихме, че това е възможно и сега тези състави се формират на компютърен принцип, като всеки път съдиите заседават в различни конфигурации.

Може би ви е известно, може би не, председателят на Наказателната колегия не заседава непрекъснато с един и същи състав, не заседава непрекъснато в едно и също отделение, а ежемесечно в различните отделения, като непрекъснато, на ротационен принцип заседава във всяко едно от тях. Смятам, че това е добра практика. Не бива да се създава впечатлението, че председателят на колегията влиза само с определени съдии, заседава само с едно определено отделение, а от друга страна му се дава възможност да наблюдава работата на всичките колеги, съответно да проследява евентуалното противоречие и в съдебната практика.

По отношение на специализацията в Гражданската и в Търговската колегии. Да, тази специализация беше веднъж отменена, след това беше отново въведена. Мисля, че колегите се чувстват комфортно в тази специализация. Ако се смята, че има някакви проблеми, свързани с неравномерната натовареност между различните отделения или различните потоци в Гражданска колегия, разглеждащи определена категория дела или намаляване на постъпленията на определен брой дела за сметка на увеличаването на другите, гледани от другите състави, специализирани за тези производства, аз бих била склонна, но винаги само след проведени дебати и дискусия с колегите, усещане

на тяхното мнение, на това как те биха се чувствали най-добре, най-комфортно в правораздаването, но и не само това, защото специализацията не е създадена с цел комфорта на съдиите, а е създадена с цел една стабилна практика, едно по-бързо правораздаване, специално в гражданското и търговското, където материалните закони, по които се работи, са повече, отколкото в наказателното право. Поради това ми се струва, че заедно с колегите, а разбира се и с правомощията, с които председателят разполага по чл.114, по предложение на своите заместници при необходимост бих предприела известни промени, но само ако те действително бъдат обосновани като необходимост за премахване, промяна на специализацията или въвеждането в Наказателна колегия, но за наказателна стоят правилата, които току-що казах, поне така, както са нещата към настоящия момент.

По отношение на независимостта на съда. Това, което съм имала предвид, когато съм казала, че ще потърся при необходимост дори и наднационални способности при защита на тази независимост, съм изхождала от факта, че независимостта на магистратите в цяла Европа е обект на интерес, загриженост на различни професионални организации на магистратите, включително и на Мрежата на висшите съдебни съдилища, Европейската съдебна мрежа. Европейската комисия в своето информационно табло за 2014 г. изрично повдига въпроса за независимостта на магистратите и нейното отстояване, като въвежда критерии, по които да става това. На една среща, състояла се между представители на върховните съдилища, адвокатури, прокуратури в Европа под ръководството на г-жа Вивиан Рединг открито започна да се говори за това, че трябва да се въведат европейски стандарти за независимост на магистратите, т.е. аз

смятам, че европейските институции, които изброих, Европейската комисия като цяло, Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, разполагат с начини, способности и лостове да правят препоръки към съответните държави, когато считат, че независимостта е поставена под въпрос, или съответно има риск от нейното накърняване. Особено активно в момента се работи и по правилото на чл.7 от Договора за ЕС по отношение на възможността ЕК да започне предупредителна и евентуално в краен случай и наказателна процедура тогава, когато една държава сериозно накърни ценностите на чл.2 от договора. Аз силно се надявам в България никога да не се стигне до тези методи на закрила на независимостта на съдиите, но ако самата аз, Висшият съдебен съвет или въобще държавните институции по някакъв начин считат, че тази независимост е накърнена, има не само национални, но и наднационални способности, с които да се потърси нейната закрила.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря.

Г-жа Карагъзова.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н председател.

Колега Панова, въпросът ми е във връзка с изложените идеи в концепцията Ви и защитени пред нас в изложението Ви, че Върховният касационен съд трябва да заеме една по-отговорна позиция в законодателния процес, като се насърчават общите събрания на колегиите на ВКС да сезират председателя, за да бъде той един проводник, връзка със законодателната власт в случаите, когато при правоприлагането колегите са установили непълноти, неясноти в закона, които не е редно и не би следвало да бъдат преодолявани по линия на тълкуването. Това безспорно е една изключително отговорна и изключително обемна, бих казала, като

необходимост от действия дейност и се питам как Вие бихте могла да активизирате тази дейност, как бихте могла да насърчите колегите при огромната им натовареност с пряката им работа. Доколкото зная, по-скоро е изключение даването на становища (поправете ме, ако греша) по законопроекти от колегите от ВКС, участието в работни групи също е изключително трудоемко. Как Вие виждате на практика реализирането на тази дейност, която безспорно е изключително важна?

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаема г-жо Карагьозова, аз действително в концепцията си съм заложила тази визия като основна цел на председателя на ВКС и смятам, че тя предвид на това, че съм я поставила на едно от първите места, трябва действително да бъде оценена като една от основните отговорности на бъдещия председател на ВКС. Имам предвид следното. Действително магистратите от ВКС, предвид това, което съм изложила в концепцията си и днес казах пред вас, са изключително натоварени както с конкретната дейност по правораздаване, така и със своята тълкувателна дейност. Смятам обаче, че всеки един върховен магистрат трябва да осъзнае необходимостта не само да правораздава, не само да участва в дейността на общите събрания на наказателните колегии за постановяване на тълкувателни решения, но трябва да осъзнае качеството си на върховен магистрат, а върховният магистрат изисква натоварването му с функции, неприсъщи на останалите магистрати в страната. Това, което се опитвам да внуша на колегите от Наказателна колегия, и намирам пълната им подкрепа, е именно желанието им да се включват в работни групи. Да, действително съществува мнение, че ние сме съдебна власт, създаването и изработването на законите и тяхното качество е въпрос на законодателната власт, но аз не

споделям това виждане. Смятам, че потенциалът на върховните магистрати е именно в това взаимодействие, конструктивно взаимодействие в името на изработването на качествени и работещи закони. Смятам, че трябва да се стимулира, да се обяснява на магистратите, дори смятам, че при провеждането на конкурси на самите магистрати трябва да им бъде поставен въпрос склонни ли са да се натоварят и да участват в такава дейност, свързана не само с правоприлагането и тълкувателната дейност, защото когато някой се стреми да бъде върховен магистрат, той действително трябва да осъзнава и функциите си на такъв и да натоварва себе си и с дейности, различни от тези, които извършват магистратите на по-долните звена. Аз смятам, че успявам да убедя колегите си и нашата колегия активно работи в работните групи. Ето сега има работни групи по мониторинга на НПК, където участват колеги, по въвеждането на различни директиви, свързани с наказателното правораздаване и наказателния процес. Аз разчитам изключително много на съдебните помощници в Наказателната колегия. Това, което се опитваме през последните години, в частност при последния проведен конкурс, сега тече и утре ще започне в нашата колегия конкурс за съдебни помощници, да поставяме по-нови изисквания, по-различни, допълнителни изисквания към тези млади юристи. Аз лично държа това да са млади хора с познания по език, с познания по европейско право, по правото на Конвенцията за правата на човека, защото ми се струва, че те могат да бъдат в помощ на магистратите при решаването на такива въпроси. Имало е случаи, когато съм изпращала колеги съдии в работни групи, подпомагани именно от съдебен помощник, който има съответните познания по конкретната област. Радвам се, че в Наказателната колегия има такива съдебни помощници.

По отношение на даването на становища смятам, че това също е един основен приоритет на дейността на върховните магистрати, защото становищата, които могат да дадат, са изключително компетентни от гледна точка на това, че те стоят на върха на съдебната система, проследяват процеса от най-горната и най-върховната гледна точка и могат да бъдат изключително полезни с цялата си визия върху процеса и върху приложението на материалното право. Така те биха могли да спестят някои грешки на законодателя, поради което тези становища, колкото и да са трудни като отнемане на време, ние се опитваме да ги даваме. Последен удачен пример мога да дам с проекта за нов Наказателен кодекс. Беше ни предоставено изключително кратко време от Министерството на правосъдието, съвпадна с празниците около Коледа и Нова година, но със съдействието на колегите си от колегията аз взех решение да разделя колегията на три работни групи, всяка от която работеше по определени части и текстове на проекта на Наказателен кодекс. След това проведохме няколко общи събрания, в които обсъдихме становищата на тези работни групи и така сформирахме нашето общо становище. Аз съм изключително благодарна за усилията, положени от колегите, за тяхното разбиране към проблема и се радвам, че становището, представено от ВКС, беше върху текстовете на целия проект за НК. Надявам се да има принос някакъв Наказателната колегия в това.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-н Узунов.

ДИМИТЪР УЗУНОВ: Благодаря, г-н министър.

Г-жо Панова, имах два въпроса към Вас. На единия отговорихте след въпрос на мой колега, а именно - по какъв начин бихте отстоявала независимостта на съда, така че той отпада.

Като единствен представител от районните съдилища, живо ме интересува въпроса: В случай, че станете председател на Касационния съд, по какъв начин бихте подпомогнала районните съдилища при решаване на техните проблеми, конкретно натовареност, недостиг на финансови средства, решаване на кадрови проблеми? Благодаря!

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаеми г-н Узунов. Засегнах в изложението си и в самата концепция съм взела отношение по този въпрос. Аз смятам, че председателят на ВКС не трябва да бъде един кабинетен административен ръководител, който да се осведомява за проблемите на съдилищата от техните отчетни доклади, публикувани на сайтовете, или изпратени по пощата. Той трябва да бъде живата връзка както на ВСС, така и на ВКС дори и с най-малкия съд в страната. Смятам да правя посещения по местата на районните съдилища, да се осведомявам от техните административни ръководители, а и в срещи със самите съдии, не само с административните ръководители какви са потребностите на магистратите - било техните сградни проблеми, било тяхната необходимост от кадрово обезпечаване, както и евентуално решаването на проблеми, свързани с натовареността. В качеството си на член по право на ВСС бих работила за това да стимулирам дейността на отделните комисии да работят за по-равномерното натоварване на съдилищата, закриването, ако трябва, на някои от тях или превръщането им във филиали на други, по-големи съдилища с цел поемането на част от тяхната дейност. Бих работила за това, в комуникация с министъра на правосъдието, с изпълнителната власт за решаването на сградните и други материално-битови проблеми, изискващи финансиране на отделните по-малки съдилища.

Смятам, че с авторитета си на председател на Върховния касационен съд бих могла удачно да работя и при въвеждането на някои нови методи на натоварване, които примерно ВСС би изработил като оценка на натоварването на отделните магистрати в различните звена, не само в районните, а и в окръжните, в апелативните, та дори и във Върховния съд. В този смисъл смятам, че бих могла с лобизъм, с авторитет, във взаимодействие с магистратите от районните съдилища да въведем някои пилотни проекти, свързани с опита да се оцени било натовареността, било подсъдността, било решаването на някои други проблеми.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-н Калин Калпакчиев, заповядайте.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Съдия Панова, имам към Вас два въпроса. Първият е свързан с това, че, както и колежата Иванов спомена, Вие имате многобройни участия в различни международни проекти, участвала сте и участвате като български представител в редица международни институции - в Съда по правата на човека в Страсбург, в общонадзорния орган на Евроджъст и т.н. Въпросът ми е: Как, по кои процедури сте била определяна за участник в подобни форуми и от кой разрешаващ орган е ставало това?

Вторият ми въпрос е следният: Как се е случило, как се е достигнало до сезирането на Върховния касационен съд по тълкувателно дело № 4/2014 г.? Задавам такъв конкретен въпрос, тъй като поне по мое мнение начинът, по който се е достигнало до сезиране на ВКС по този въпрос, е в някаква степен прецедентен. Вие и сама казахте в изложението си за това, че е проблем, който заслужава разговор и обмисляне, специално за Наказателна колегия това, което ще достига до сезиране на ВКС за извършване на тълкувателна дейност. Благодаря!

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаеми г-н Калпакчиев, на първия Ви въпрос по отношение на участието ми в различни международни органи и проекти, които съм описала в моята автобиография. На първо място, участието ми като съдия ad hoc в Съда по правата на човека до момента е извършвано по три начина. Аз бях участник в процедурата за избор на български съдия в Страсбург тогава, когато тя се проведе - през 2007 г., и бях една от тримата номинирани. В това си качество аз, заедно с останалите двама колеги преминах на едно събеседване с представител на комисията на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, след което нашите три кандидатури бяха внесени на обсъждане и гласуване в самата Парламентарна асамблея на Съвета на Европа, като и трите получиха съответната подкрепа. Съдия Калайджиева получи най-много гласове, на следващо място бях посочена аз. След като мястото на съдия Калайджиева беше заето от нея, се установи, че по някои дела се налага тя да се отведе, поради което е наложително България да има съдия ad hoc, който да се явява по българските дела в този съд, когато г-жа Калайджиева не може да участва. Тогава получих предложение от тогавашния министър на правосъдието г-жа Меглена Тачева, която взе решение да предложи на останалите двама номинирани, преминали през цялата процедура за избор на съдия, т.е. и оценката на специалната комисия на Парламентарната асамблея и на самата Парламентарна асамблея, аз приех това предложение, моето име беше посочено в Съда по правата на човека и всеки път, по всяко дело, по което се е налагало съдия Калайджиева да се отвежда, председателят на съда в Страсбург ме е посочвал като съдия at hoc по тези дела. След влизането в сила на Протокол № 14 към Конвенцията по правата на човека вече се изисква всяка държава да направи три

номинации за съдии ad hoc, измежду които председателят на съда за всеки конкретен случай да избира кой да бъде посочен като съдия ad hoc. Тогава отново Министерството на правосъдието предложи на правителството три имена - моето и на още две дами, колеги, които бяха одобрени от Съда по правата на човека, но отново неговият председател е посочвал мен като съдия ad hoc в останалите производства и към момента участвам като такава. Последният начин, по който съм посочена, това е начинът от това лято, известен на целия Висш съдебен съвет, когато той се обърна към двамата председатели на върховните съдилища и те посочиха своите имена за представители като съдии ad hoc на България в този съд.

По отношение на общонадзорния орган на Евроджъст. Това е един орган, предвиден в решението, с което е създадена тази организация Евроджъст. Той е надзорен орган на Колегиума на Евроджъст. Ако Евроджъст се състои предимно от прокурори, по един представител на всяка държава-членка, то този общонадзорен орган се състои от по един съдия от всяка държава-членка. Моята номинация през 2007 г. беше направена от тогавашния състав на ВСС, беше изпратена в Европейската комисия и след нейното одобрение и одобрението на Съвета на Европейския съюз, бях посочена за член на този орган.

По отношение на останалите международни проекти, по които съм работила, и по-специално на тези, които са от името на ВСС, съм посочена от съответните състави на Съвета. Имам предвид проучването, свързано с бъдещето на наказателно-правното сътрудничество в Европейския съюз, става дума за случая, в който бях посочена като представител на ВСС за участие в защитата на периодичния доклад по правата човека, касаещ

България, пред Комитета по правата на човека на ООН в Женева. Имам предвид случаите, когато съм работила в различни проекти, свързани с Европейската заповед за арест (ЕЗА), нейното създаване въобще, съществуване, и последно в края на миналата и лятото на тази година - в работни групи в Лондон, свързани с бъдещето на ЕЗА. Тези международни участия в различни органи и международни проекти са ставали в тези случаи чрез номинации от самия Висш съдебен съвет.

По отношение на тълкувателно дело № 4/2014 г. Това тълкувателно дело е образувано във връзка с приложението на чл.263 от НПК, касаещ случаите на разглеждане на наказателните производства при закрити врати тогава, когато става въпрос за държавна тайна по конкретните дела. Интересното и необичайното по това дело в сравнение с останалите тълкувателни дела е, че в случая аз бях сезирана от група журналисти-съдебни репортери, които бяха срещнали затруднения да участват в публични съдебни заседания, и то по дела, които са обществено значими, които представляват интерес за обществото и които те желаят да отразят. Констатира се, според техните твърдения, че в производствата в Софийски градски съд и в Специализирания съд понякога са допускани до съдебните заседания, но когато става въпрос за въззивните производства, не са допускани, тъй като същите тези производства, протекли пред първата инстанция в открито съдебно заседание, пред въззивната инстанция са протекли в закрито съдебно заседание. Според тях това накърнява публичността на процесите, възможността за отразяването им пред обществото. Сезираха ме с една информация за случващото се. Аз разпоредих на съдебните помощници, и въобще на колегията да съберат практика от цялата страна за това как се провеждат тези процеси,

по които има приложени веществени доказателствени средства, придобити чрез специални разузнавателни средства (СРС). Тук се яви и проблемът за промяната на Закона за защита на класифицираната информация, от който отпадна т.8, приложение 1, съгласно които данните, събрани със СРС, представляват държавна тайна, поради което и предвид тази противоречива практика не само в софийските, но и в съдилищата в цялата страна относно начина на разглеждане на делата в открити или в закрити заседания, частично закрити или частично открити, относно това дали класификацията на делото отпада поради факта на промяната на закона, или трябва във всеки конкретен случай да се иска разрешение от органа, който е засекретил делото, а също така и по отношение публични ли са присъдите - публикуват ли се на сайтовете на съдилищата самите присъди и мотивите към тях, предложих на председателя и образувахме тълкувателно дело № 4/2014 г. По него предложих на председателя използване на възможността по чл.129, ал.2 от Закона за съдебната власт за покана за участие в Общото събрание на Наказателната колегия за изслушването на заинтересованите субекти, с участието не само на традиционните такива - главен прокурор или негов представител, представител на Висшия адвокатски съвет, Инспектората и някои съдилища, но и представители и юристи на неправителствени организации. Интересът беше много голям, постъпиха страшно много становища. В края на м.октомври предстои продължаване на работата по това тълкувателно дело.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жа Даниела Костова. Заповядайте.

ДАНИЕЛА КОСТОВА: Колега Панова, моят въпрос е свързан с правораздаването, съобразено с международната практика и европейската Конвенция за правата на човека и

основните свободи. Безспорно тук е нужна висока подготвеност на съдиите да правораздават в условията на национален и европейски правопорядък. В концепцията си в раздел III, на стр.17 и стр.18 обаче давате една информация съгласно информационното табло на Европейската комисия за 2014 г., че едва 20% от българските съдии са обучени в прилагането на европейското право. Малко по-надолу, в т.6 твърдите, че европейската Конвенция за защита правата на човека в България не се познава добре от съдиите, както не се познава добре и практиката по нейното прилагане и че съдиите имат отношение към конвенцията като към чуждо право. Оттам-нататък продължавате и с една доста тревожна констатация, на стр.19, а именно - постановените 527 решения срещу България за период от 21 години. Слушах внимателно днешното Ви изложение, в което като мерки по отношение на тези констатации предлагате продължаващо обучение на магистратите, както и обмен на магистрати. Искам да Ви запitam: Тези две мерки, които всички знаем, че продължават дълги години, не са ли крайно недостатъчни за преодоляване на тази тревожна констатация, и не смятате ли, че има нужда от някакви допълнителни такива?

Също така да Ви попитам за тази рубрика, която предвиждате като пожелание на вътрешната страница на съда във връзка пак с практиката на Европейския съд по правата на човека, имате ли представа защо не е факт досега? Благодаря!

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаема г-жо Костова, по отношение на констатациите за недоброто познаване и прилагане на правото на ЕС и на Конвенцията за правата на човека. Това, което съм имала предвид и това, което съм отбелязала като тревожно явление в българската съдебна действителност, на първо място го извеждам от обстоятелството на все още тревожната

цифра на осъдителните решения на Съда по правата на човека, както и констатациите в това информационно табло, което Вие споменахте преди малко. Смятам, че проблемът, свързан с познаването на конвенцията и на правото на ЕС, е по-скоро проблем, свързан не с конкретно познаване, когато става въпрос за конкретен казус, защото тогава съдиите се опитват някак си частично, на парче да се запознават с тези уредби - било на правото на ЕС, било на конвенцията. Това, което е тревожното, е, че като цяло липсва една цялостна визия за масово обучение на магистратите по тези правопорядъци. На мен ми се струва, че възможността, която се съдържа в Закона за съдебната власт - Висшият съдебен съвет да предвижда в определени ситуации задължителни форми на обучение на магистратите, може би трябва да се въведе по отношение на европейското право и на Конвенцията за правата на човека. Все още обучението е оставено на личния интерес на магистратите. Младите магистрати, които изучават или се докосват до тези форми на правопорядък още в университетите, имат някакви начални познания. Те могат да се самообучат в процеса на правоприлагането или да усетят необходимостта от това обучение по доброволен начин чрез методите на Националния институт на правосъдието (НИП) било по места чрез регионални обучения, било чрез дистанционни форми на обучение, които са по-присъщи на младите хора в съдебната система, било чрез централизираните форми на обучение. Това, което е тревожното в системата, е, че все още има категория съдии, които не са обучени по тези форми на правото, на тях им липсват основите на обучение по конвенцията и по правото на ЕС. Струва ми се, че в тези случаи, когато се присъединяваме към някакъв правопорядък, е необходимо да има някаква задължителна форма

на обучение. Аз много отдавна говоря и смятам, че може би ВСС трябва да въведе такова изискване, или може би в атестирането на колегите трябва да се обърне внимание на това как те повишават своите знания и пригодност да правораздават в една нова реалност на правораздаването, когато прилагаме не само националното, но и чуждото право. Под „други мерки“ аз виждам именно такива - стимулиране на отделните магистрати да повишават нивото на своето обучение и същевременно, ако ВСС прецени, въвеждането на задължителни форми на обучение, или поне някакъв хорариум, някакви часове, които да бъдат преминати в такова обучение.

По отношение на създаването на система за популяризиране на практиката на Съда по правата на човека. Това, което визирам в собствената си концепция, е създаването на една стройна система въобще като практика, като един бюлетин може би, който да стане като някаква периодика, непрекъснато да се обновява. Това, което в момента се прави и в останалите колегии, и в частност в Наказателната колегия, е публикуването на някое ново решение, което касае конкретно правораздаването в България, конкретно на Върховния касационен съд, и в частност тогава, когато, да кажем, по някое тълкувателно дело е необходимо да се проучи тази практика, тя се качва на вътрешния сайт. Предвид обаче липсата на собствен ресурс, с който това да става, очевидно трябва да става, като бъде отделено време от самите съдии. Тук аз залагам, както виждате в моята концепция, и на съдебните помощници. Залагам на аналитичното звено вътре в колегиите, както и евентуално на това външно звено, което предвиждам да бъде съставено от експерти, както и на библиотеката във ВКС за една систематизираност на цялата достъпна на български език практика въобще в България. Затова изключително много залагам

на сътрудничеството с адвокатура, прокуратура, неправителствени организации, Министерство на правосъдието, които все имат някакви ресурси, но може би обединени заедно, ще бъдат най-вече полезни, ако са систематизирани по начин, че да бъдат максимално и лесно достъпни за магистратите.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жо Кузманова, заповядайте.

МАРИЯ КУЗМАНОВА: Благодаря, г-н председателстващ.

Уважаема г-жо Панова, аз ще задам два въпроса както на Вас, така и на другата кандидатка и дотолкова, доколкото единият вече отчасти получи отговор, за мен ще бъде много по-интересно, може би и за съдиите в страната, да се доразвие. Въпросите ми са следните. Считате ли, че крехкото мнозинство (използвам термина, който сте употребила на стр.15 от концепцията) на върховните съдии при вземане на решения по тълкувателните дела е от решаващо значение за правилността и убедителността на същите дотолкова, доколкото пак във Вашата концепция е посочен общия брой тълкувателни дела - 104, за периода 2007 г. (стори ми се, че споменахте 2008 г. във Вашето изказване пред нас, но това не е грешка), 104 тълкувателни дела до настоящия момент, като от тях 25 броя са тълкувателните дела на Наказателната колегия. Тъй като липсва посочване, аз не съм така добър специалист по наказателно-правната материя, моля да кажете колко от тези дела са по тълкуване на материалния закон колко от тях фактически са свързани с противоречивата и неправилна практика? Пак в пояснение на този въпрос, Вие посочихте както в концепцията, така и в изказването си пред нас, че ВКС следва активно да следи да не допусне противоречие в собствената си съдебна практика. Подвъпросът ми е: Има ли някакъв създаден механизъм в

Наказателната колегия за следене за недопускане на противоречива съдебна практика?

Вторият ми въпрос е: В какви комисии, свързани с дейността на ВКС, участвате в качеството си на административен ръководител - заместник-председател на Наказателната колегия?

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаема г-жо Кузманова, започвам с втория Ви въпрос. Комисиите, в които участвам, са определени със заповед на председателя на ВКС. Участвам в комисията за констатиране на корупционни прояви и тяхното отстраняване, на която съм председател. Със заповед и на председателя съм определена за контролираща и отговаряща по изпълнението на заповедта на постоянната Комисия за атестирането на съдебните служители. Третата комисия, в която участвам, е комисията, която е свързана с периодична инвентаризация на съдебното имущество на ВКС. Има се предвид не само Съдебната палата, а и всички други имущества, като учебни, почивни бази и т.н. Освен това, аз и в изложението си днес, и в концепцията си съм отбелязала, че в качеството си на заместник-председател на ВКС и председател на Наказателната колегия участвам в някои държавни комисии и органи, които няма да изброявам отново.

По отношение на тълкувателната дейност на ВКС. На „крехкото мнозинство“, което съм отбелязала, мисля, че отделих достатъчно време както в изложението на концепцията, така и в отговорите на въпросите, които ми бяха зададени. Да, затова съм го отбелязала, защото считам, че това крехко мнозинство, с което са взети някои от решенията на колегиите на ВКС, може би намалява убедителността на самите тълкувателни решения сред колегите в страната, и въобще на всички, които са задължени да се съобразяват с тях. Но освен че визирам начин, по който да се

опитаме да преодолеем това чрез някакви дискусии, обсъждане помежду ни, както и с помощта на представителите на науката как може да се тълкува въобще дейността по тълкуването на законите във ВКС, аз считам, че да се изисква от председателя на ВКС или от председателя на която и да е колегия на ВКС да намалява наличието на особени мнения е не само противозаконно, но и противоконституционно. В конституцията и в законите на страната, всички процесуални закони, е застъпено мнението и позицията, че всеки съдия може да отстоява своето особено мнение и да остане на такова особено мнение. Считам, че няма никаква възможност на председателя на Наказателната колегия или на председателя на която и да е колегия на ВКС да въздейства върху убедеността на колегите каква позиция да заемат. Аз имам друго виждане, което бих предложила на колегите при евентуални дебати, как да се преодолее това нещо, доколкото при проучването, което това лято направих на практиката на Наказателната колегия по тълкувателна дейност от 80-те години до днес, има ситуации, в които колегите са застъпвали особени мнения, но те са били мнения в дебатите помежду самите съдии до момента на формирането на някакво, каквото и да е мнозинство, което съгласно Закона за съдебната власт е квалифицирано мнозинство, за вземане на решение по тълкувателно дело. Тези особени мнения в миналото не са били публикувани, просто когато се формира мнозинство на съответната колегия, се публикува мнението на мнозинството и то е ръководното и решаващото, и то уеднаквява практиката. Разбира се, това е само мое наблюдение. Аз бих го поставила на дебат сред колегите си, но в никакъв случай не бих казала, че по някакъв начин административен ръководител има механизъм, с който да накара колегите си да не застъпват особено мнение. Все пак особените

мнения както в конкретната правораздавателна дейност по конкретните дела, така и в тълкувателната дейност водят до развитие на правото. Де факто сега, ако е особено мнение, след години това особено мнение може да доведе до преосмисляне и да се превърне в основно мнение и по този начин да доведе до развитието на правото.

Дали има механизъм в Наказателната колегия, посредством който да се отстранява противоречието в самата практика, създавана от Върховния касационен съд, да, има такъв механизъм. Това е създаденото аналитично звено, от няколко години съществуващо в Наказателната колегия, както и на самите съдебни помощници, на които ние разчитаме. Самите колеги, когато констатират, че има такава противоречива практика в самата Наказателна колегия ме сезират, а аз съответно председателя и много от тълкувателните решения, които ние сме образували по инициатива на председателя на ВКС, а те са преобладаващата част, всъщност са генерирани или от достигнала до нас противоречива практика на долните съдилища, или от нашата собствена противоречива практика по много въпроси. Например, такава тълкувателно дело беше делото дали Върховният касационен съд може да прилага чл.78а от НК - освобождаването от наказателна отговорност. Всъщност то беше генерирано от нашата собствена противоречива практика, която ние уеднаквихме чрез вземането на това тълкувателно решение.

Затруднявате ме с въпроса колко от решенията по тълкувателните дела, които сме постановили, са по материалния или по процесуалния закон. Ако ми предоставите време, аз разполагам със списък на тези тълкувателни решения и бих ги прегледала, но не смятам, че това е от някакво особено значение.

Мисля, че горе-долу паритетът на материалното и на процесуалното право е налице с лек превес на противоречивите процесуални въпроси, по които се произнасяме с тълкувателни решения.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жо Найденова, заповядайте.

СОНЯ НАЙДЕНОВА: Благодаря, г-н министър.

Г-жо Панова, въпросите, които ще Ви задам, до известна степен са провокирани от отговора Ви на предходни въпроси, задавани от други членове на Висшия съдебен съвет. Ще ги задавам един по един, тъй като не са много близки.

Във връзка с последния отговор, който дадохте за особените мнения, изразявани по тълкувателните решения, въпросът ми ще се отклони леко от тълкувателната дейност и ще отиде към индивидуалната работа на съдиите във ВКС. Наистина административният ръководител, и аз лично съм съгласна с Вас, не разполага с никакъв механизъм и правомощия да влияе върху това дали един съдия ще има или няма да има особено мнение по тълкувателно дело или по конкретен правен казус, по който се произнася. Знаем всички, подчертала сте го на няколко места във Вашата концепция, че е важно ВКС да дава пример със собствената си практика, която да не е противоречива.

Ако имате впечатления, моля, кажете има ли такива случаи, при които съдия от ВКС, участвайки в различни състави, е постановявал решения, които противоречат на други решения на състави, в които той също е участвал.

Смятате ли, че председателят на ВКС би имал някаква възможност да влияе, и какви биха били тези способности, да не се допуска един и същ съдия да участва в състави, които постановяват противоречиви решения по един и същи въпрос, без да е

постановил особено мнение, т.е. подписва две решения, които взаимно си противоречат, без да е изразил особено мнение?

Това е единият въпрос, след това ще Ви задам другия.

ПАВЛИНА ПАНОВА: Уважаема г-жо Найденова, по отношение на въпроса, който задавате, това всъщност не касае особените мнения, а случаите, в които може би съдията е следвало да изрази особено мнение, но се е въздържал от това. Да, за жалост има такива случаи. В момента се сещам за един най-близък пример, който всъщност провокира и искане за тълкувателно решение, отправено от главния прокурор на Републиката, касаещо случаите на замяната на пробацията с лишаване от свобода. Констатира се, и това сме го отразили многократно в нашата дейност, разговаряно е с колегите, има случаи, в които колеги са участвали в различни съдебни състави. В единия случай са решили казуса по един начин било като докладчик, било като член на съдебния състав, без обаче да изразят особено мнение, а в другия случай са застъпили другото становище. Разговаряла съм с такива колеги и това беше и повод по повод самото тълкувателно решение да обсъдим тази позиция. Мисля, че за всеки един юрист, не само за съдия е ясно, че всеки магистрат, всеки юрист може да еволюира в своето мнение. Възможно е колегата да е застъпил някога в свой съдебен акт едно виждане, след това да е бил убеден от колегите си в по-късен съдебен акт, че правото постановява точно вземането на обратното решение, поради което и не е изразил особено мнение. Смятам, че тези случаи са редки, има ги на практика, не бих ги отрекла, но колегите, с които съм разговаряла, дават такова обяснение в тези случаи. Редното би било, ако колегата действително продължава да отстоява позицията, застъпена в единия съдебен акт, изготви особено мнение. Аз смятам, че във ВКС, в частност Наказателна

колегия не са редки случаите, когато по конкретни дела се изразяват особени мнения. Както заявих и преди малко, аз самата съм изразявала особени мнения и мисля, че това е достойната позиция при решаването на делата. Все пак, както казах, особените мнения може би водят и до развитие на правото.

СОНЯ НАЙДЕНОВА: Благодаря.

Вторият въпрос, който исках да Ви задам, е следният: Виждате ли някакъв ресурс в положението, което председателят на ВКС съгласно закона заема като член на Управителния съвет на Националния институт по правосъдие, в темата, по която малко по-рано говорихте във връзка с поставен въпрос от друг член на ВСС с обучението на съдиите по прилагане правото на ЕС, и в частност Конвенцията за защита правата на човека, защото споделихте Ваше виждане, че ВСС би могъл да се ангажира, като предвиди задължителни обучения, едно такова обучение не би било сред предвидените задължителни за ВСС по смисъла по чл.261 от ЗСВ, така че, виждате ли някаква възможност председателят на ВКС чрез позицията си на член на УС на НИП да проведе такава политика?

ПАВЛИНА ПАНОВА: Да, виждам. В качеството си на председател на УС на НИП председателят на ВКС би могъл и в Управителния съвет, а и чрез Програмния съвет на НИП да предлага различни нови форми на обучение, или включително и това, промяна в плана на обучение чрез включването на нови теми или теми, които изисква правоприлагането. Аз лично в концепцията си съм застъпила виждането, че резултатите от извършването на касационния контрол по конкретните дела показват не само правилното прилагане, или неправилното прилагане, на материалните и процесуални закони, но и подготвеността на магистратите да правораздават в определени области на правото и

слабостите в тяхната подготвеност. В това си качество, от една страна като председател на ВКС, придобивайки впечатление от тази касационна дейност чрез колегите съдии, чрез председателите на колегии би могло да се формират теми, по които самите върховни съдии считат, че определени магистрати в страната било по региони, било от всички нива на правораздаването имат особена необходимост от определени форми на обучение по определени теми и той би могъл, председателят на УС, т.е. председателят на ВКС да бъде инициатор за евентуалното въвеждане на нови форми, на нови теми на обучение в НИП. Също така ми се струва, че НИП има един доста неизползван ресурс към настоящия момент и това са потенциалните възможности на учебно-информационния център към НИП. Смятам, че така, както са заложени в Закона за съдебната власт функциите му по проучването на съдебната практика, и въобще темите, свързани с обучението на магистратите, биха могли да се разширят и да бъдат въведени и теми, свързани с подпомагане дейността на магистратите в тяхното правораздаване. Смятам, че този учебно-информационен център би могъл със собствения си ресурс, с връзките си с другите учебно-информационни системи на магистратските школи или училища в Европа да създаде такава възможност за комуникация, че да извършва редица емпирични проучвания, свързани с правораздаването, сравнително-правни проучвания, да подпомага тълкувателната дейност на ВКС, в който също намирам един сериозен ресурс, и съответно не само обучението на младшите магистрати, на новоназначените магистрати, но въобще и обучението и правораздаването на върховните магистрати.

ХРИСТО ИВАНОВ: Колеги, други въпроси има ли? /Няма/
Обявявам 30 минути почивка.

/След почивката/

ХРИСТО ИВАНОВ: Колеги, предлагам да започваме. Да преминем към изслушването на втория кандидат г-жа Райковска. Доколкото разбрах г-жа Светла Петкова от името на номинаторите ще направи представянето.

Заповядайте.

СВЕТЛА ПЕТКОВА: Благодаря. Уважаеми г-н вицепремиер и председателстващ Висшия съдебен съвет, уважаеми колеги, от името на предложителите, петима членове на ВСС, които преди това сме работили като съдии в органите на съдебната власт, заявявам, че издигнахме и поддържаме кандидатурата на г-жа Таня Райковска за избор на председател на Върховния касационен съд.

Познавайки мястото и значението на върховната съдебна инстанция в системата на гражданското, търговското и наказателното правораздаване и отчитайки ролята на административния ръководител за нейното утвърждаване и укрепване, както и ръководени от чувството за дълг и отговорност пред магистратите и българската общественост считаме, че предложеният от нас кандидат в предстоящия избор притежава необходимите качества и достойнства да заеме високо отговорната длъжност „председател“ на Върховния касационен съд и да защитава нейната позиция.

Съдия Таня Райковска притежава професионална компетентност и управленски опит, които ще ѝ помогнат, ако бъде избрана за председател на ВКС, да отстоява независимостта на съда и на всеки отделен съдия. А като член по право на ВСС, да

защитава независимостта на съдебната система и спечелване доверието на обществото към нея. Опитът ѝ, придобит от непрекъснатата 33 годишна съдебна практика, от която над 10 години на ръководна административна длъжност, като председател на Фирменото отделение на СГС, 6 години председател на отделение във ВКС и 2, 5 години заместник-председател на този съд, съчетан с притежаваните от г-жа Райковска енергия и борбеност да завършва с успех предприетите начинания, са незаменима предпоставка за утвърждаване на независимостта и авторитета на върховната институция и на съдебната власт в Република България. Увереността в положителните качества на съдия Райковска се затвърди не само сред колегите ѝ от Върховния касационен съд и тези, които я познават и са работили с нея, но и сред многобройната аудитория на публичните прояви с нейно участие, проведени след издигане на кандидатурата ѝ за избор на председател на ВКС. Навсякъде тя защити позицията си с авторитет и достойнство, показва правна компетентност, познаване и дефиниране на проблемите, ясна визия за решаването им. Съдия Таня Райковска показва, че притежава амбиции да активира колегите си и да предизвика реален обществен дебат за ролята на ВКС и на съдебната система по пътя за утвърждаване на правовия ред и укрепване на държавността в Република България. В досегашната си работа на заместник-председател на ВКС тя проявява, без излишна показност и себеизява, всички управленски способности - инициативност, лидерски качества, както и уважение към колегите, умение за водене на диалог. Доверието на председателя на ВКС проф. Груев, в нейните делови качества и управленски умения, са определили избора му да възложи на нея ръководството, изпълнението и отговорността за изпълнение на административни и

финансови дейности на съда. Тя успешно се изявява и при осъществяването на съдебните функции на ВКС, за утвърждаване качеството на правосъдието чрез постановяване на правилна и непротиворечива съдебна практика и развиване на тълкувателна дейност, вземане на мерки за регулиране на натовареността, решаване на проблема с разумните срокове за правораздаване, срочно и качествено изпълнение на служебните задължения от съдиите, съдебните помощници и съдебните служители. Трайно и приложими в съдебната практика на ръководената от нея Търговска колегия на ВКС, със знанието ѝ по европейска право, придобито от многобройните допълнителни квалификации и участия в проекти, преподавателска дейност в Софийския университет и в НИП, подготовка на законопроекти, становища по конституционни дела и други, които изчерпателно сме посочили в предложението. Считаме, че с богатият си професионален и управленски опит и притежавани високи нравствени качества г-жа Таня Райковска е верният и перспективен кандидат за административен ръководител - председател на Върховния касационен съд и член по право на Висшия съдебен съвет, за следващия седемгодишен период.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря Ви.

Давам думата на г-жа Итова. Заповядайте.

МИЛКА ИТОВА: Благодаря. Както казах и по отношение на съдия Панова, КПА във връзка с приетите Правила за избор на председател на ВКС, ВАС и главен прокурор, изготви мотивирано предложение и доклад, който беше предоставен на 12 септември на двете кандидатки, обсъден в КПА. След нанесените корекции в двата доклада и по отношение доклада на Таня Райковска, същият беше окончателно приет на 16 септември от КПА. За да изготвим този доклад, ние използвахме различна информация, а именно -

атестационния формуляр и документи, съдържащи се в кадровото досие на кандидата, автобиографични данни, информация от председателя на ВКС за дейността на кандидата, като заместник на административния ръководител на ВКС, други документи, постъпили по реда на т. 6.2 и т. 6.3 от Правилата. Както казах и по-рано, единствено постъпи становище в подкрепа на кандидатурата на съдия Павлина Панова. Статистически данни от годишните доклади на ВКС за 2011, 2012, 2013 г. и първото полугодие на 2014 г., откъдето може да се види, те са приложени към доклада, работата както на самия магистрат, така и на отделението, което ръководи съдия Райковска.

Съдия Таня Райковска е заместник-председател на ВКС, ръководител на Търговска колегия от 16 май 2012 г., както каза и г-жа Светла Петкова в представянето, същата има над 32 години съдийски стаж, като е минала през всички стъпала в кариерата.

С решение на ВСС от 2014 г. е определена комплексна оценка „много добра“, с решение от 2012 г. Съдия Таня Райковска придобива ранг „председател на отделение във ВКС“, с решение по протокол от 2004 г. на ВСС. С решение на ВСС по протокол от 2012 г. и по предложение на Деница Вълкова, изпълняващ функциите на министър на правосъдието, на 15 май 2012 г. съдия Таня Райковска е поощрена с отличие „служебна благодарност и грамота“ за участие в междуведомствени работни групи сформирани по инициатива на Министерство на правосъдието.

Няма данни за образувани досъдебни производства и повдигнати обвинения, няма образувани дисциплинарни производства и наложени наказания.

Становището на административния ръководител-председател на ВКС е отразено в Част II от атестационния

формуляр от последното периодично атестиране. Може да се каже от всички данни, че съдия Райковска е участвала в множество международни проекти и конференции. Като член на работни групи е взела участие по различни проекти на Американската агенция за международно развитие. През 2010 г. е била член на УС, ръководител компонент Граждански проект, ТУИНИНГ-проект, за укрепване на единното прилагане на новото процесуално законодателство.

На стр. 3 са изброени допълнителните квалификации, специализации, които притежава съдия Таня Райковска, които са над 20, може би, така че няма да ги чета и изброявам, тъй като са качени на мониторите.

В приоритетната за ВКС тълкувателна дейност, насочена към реализиране на конституционната му функция за върховен съдебен надзор, за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища г-жа Таня Райковска, като заместник-председател на ВКС е активен участник и организатор при анализиране на съдебната практика и приемане на тълкувателни решения. Същата е и докладчик по тълкувателно дело, въвел и утвърдил в българското право за първи път тълкувателен акт на ВКС от 2013 г., разбирането относно принципната възможност за търсене на неимуществени вреди и на договорно основание. Същата е съпричастна на осъществяваната в условия на постоянна свръхнатовареност на съдиите от ВКС, високоотговорна правораздавателна дейност. Същата има доверието и от колектива на ВКС. При последното периодично атестиране от 2012 г. работата на съдия Райковска е оценена като „много добра“ с максимален брой точки, което свидетелства за висока професионална квалификация, поддържана чрез самоподготовка, участие в

квалификационни курсове и програми, както и с преподавателска дейност. Същата е дългогодишен хоноруван асистент в Софийския университет по търговско право, хоноруван асистент по граждански процес; участва в подготовката и провеждането на лекционен курс за обучение на синдици; обучение по линия на Норвежкия финансов механизъм; участие в Международна конференция на председателите на Върховните съдилища от Централна и Източна Европа; дългогодишен лектор по дружествено право и търговска несъстоятелност; автор на сборник „Съдебна практика по несъстоятелност“; учебно посещение на съда в Люксембург и в Академията на европейското право; участие в Седма работна конференция на европейските върховни търговски съдии с практическа насоченост; член на УС и ръководител компонент Граждански проект по ТУНИНГ-проект за укрепване на единното прилагане на новото процесуално законодателство; Публичност и ефективност на производството по несъстоятелност, проект от 2009 г.; участие в Четвъртата работна конференция на Форума на европейските търговски съдии, организиран от Върховния съд и Съвета на магистратите на Холандия.

Г-жа Таня Райковска има множество участия в работни групи по изготвяне на законопроекти свързани с търговското право, като последния от тях през 2012 г. е за изготвяне на Закона за изменение и допълнение на Закона на търговския регистър. Участвала е активно и в работната група по ЗИДЗСВ 2011 г. и за тези свои участия тя е била наградена със „служебна благодарност и грамота“. Тук може да се отбележи, че предимство може да има г-жа Таня Райковска, в по-широката и правна специализация, в това число дългогодишен съдия в СРС по наказателни дела, при което за пръв път нейни съдебни актове по наказателни дела, е включен

широк спектър от криминалогични данни, подходи и обосновки при определяне размера на наказанията. Това сме го отбелязали в доклада, тъй като по този начин кандидата разполага с цялостен и задълбочен поглед върху всички основни направления от дейността на съда, гражданско-правна, търговска и наказателно-правна материя.

В дейността си като заместник-председател г-жа Райковска участва в работата на различни спомагателни комисии, изброени са те, но примерно: Комисия за система на финансово управление и контрол, с указ на ВКС и т.н. В Част III, както казах и при предишното представяне на кандидатурата на съдия Панова, са изброени делегираните правомощия, които председателят на ВКС е дал на съдия Таня Райковска като зам.-председател на ВКС, те са изброени, няма да ги чета, но искам само да подчертая, че във връзка с одитния доклад, който е бил изготвен за ВКС, със заповед от 2013 г. на съдия Райковска е възложено да изпълни препоръките, които са дадени в този одитен доклад. Въз основа на всички проверени документи, след анализ на данните, съдържащи се в достъпните и достоверни публични източници на информация КПА, и на основание т. 6.2 и т. 6.3 от Правилата за избор на председател на ВКС, ВАС и главен прокурор, счита че липсват данни поставящи под съмнение притежаването на професионални качества от съдия Таня Райковска за заемане на длъжността, за която кандидатства - председател на Върховния касационен съд.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря, г-жо Итова.

Заповядайте, г-н Тодоров.

ЯСЕН ТОДОРОВ: Уважаеми г-н вицепремиер, уважаеми колеги, в съвсем кратко резюме ще представя становището на

Етичната комисия. Източниците на информация, от които сме събирали такава за съдия Таня Райковска, са същите, които сме ползвали и за съдия Павлина Панова. Ще си спестя личните и биографичните данни за кандидата, и данните за неговото кариерно развитие, те бяха подробно представени от вносителя г-жа Петкова и г-жа Итова. Искам да спомена само, че съпругът ѝ Румен Петров Райковски работи като адвокат в Софийска адвокатска колегия, а дъщеря ѝ Веселина Райковска работи като прокурорски помощник в СГП.

Становището на Комисията по професионална етика при ВКС също е много положително за кандидата Таня Райковска, подобно на това, което комисията е изразила и за кандидата Павлина Панова.

Ще се спра по-подробно на информацията получена от публични източници. При извършената проверка в деловодната система на ВСС и по протоколите на Комисия професионална етика и превенция на корупцията, за периода от 2008 г. до настоящия момент, се откриха три сигнала, в които е споменато името на съдия Райковска. На практика, становището на комисията през годините 2008, 2011 и 2013 съответно е, че сигналите са неоснователни, като на практика първият сигнал касае въпроси по правоприлагането, а вторите два сигнала не касаят дейност на съдия Райковска. Въпреки това, комисията предостави възможност на съдия Райковска да се запознае с тези сигнали и да изложи на изслушването пред комисията своето становище по тях и тя го направи много убедително.

Срещу нея няма образувани дисциплинарни производства. При извършена проверка в сайта на Сметната палата не са констатирани несъответствия между подадените от нея

декларации и имотното ѝ състояние. Същата е декларирала няколко недвижима имота в гр. София, гр. Велико Търново и област Велико Търново. Един лек автомобил и няколко банкови влого на обща стойност малко над 200 000 лв., на нея и на съпруга ѝ общо. Декларирала е и вземания на съпруга ѝ в размер на около 48 000 лв. Не е декларирала наличие на парични задължения.

Срещу Таня Райковска не са постъпвали сигнали по Закона за предотвратяване и установяване конфликт на интереси и няма висящи производства нито влязъл в сила административен акт по този закон. В отдел VI-ти, сектор „Инспекторат“ при ВКП, в Инспектората към ВСС не са постъпвали жалби и сигнали срещу съдия Таня Райковска.

По информация от Националната агенция по приходите не се извършвани данъчни проверки и ревизии по отношение на Таня Райковска и нейният съпруг Румен Райковски.

По информация на председателя на Софийска адвокатска колегия срещу адвокат Румен Райковски не са постъпвали сигнали за извършвани нарушения, срещу него няма образувани дисциплинарни производства и налагани дисциплинарни наказания. Не са постъпвали във ВСС въпроси към кандидата, нито становища в негова подкрепа.

При прегледа на медийните публикации, свързани с избора на председател на ВКС, не се установиха данни, които да поставят под съмнение високите професионални и нравствени качества на съдия Райковска, като отбелязвам, че на Ваше разположение е медиен преглед на всички публикации относно двете кандидатури. Също така Ви напомням, че на Ваше разположение е и пълния протокол на Етичната комисия от изслушването на двете кандидатки.

Обобщеният извод на Комисията по професионална етика и превенция на корупцията е, че Таня Иванова Райковска е заместник-председател на ВКС и ръководител на Търговската колегия. Спазва изискванията регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати и притежава необходимите нравствени качества за заемане на длъжността „председател“ на Върховния касационен съд.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря Ви, г-н Тодоров. Предлагам да поканим г-жа Райковска.

/В залата влиза Таня Райковска/

Имате думата да представите своята концепцията. Заповядайте.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Уважаеми г-н вицепремиер, уважаеми членове на Висшия съдебен съвет, колеги, позволявам си в рамките на определеното по закон време, да изложа пред Вас най-важните елементи от концепцията за стратегическото управление на Върховния касационен съд. Тогава, когато започнах работа по тази концепция, притисната от времето, седемдневния срок за изготвяне за представянето ѝ, аз си дадох сметка, че едва ли ще мога да обмисля и да представя пред Вас всички възможни идеи и варианти за управлението на този ВКС. Но, така или иначе реших и започнах с най-важните въпроси, които вълнуват всеки един върховен съд. Затова, в моята концепция, те са свързани с отстояване върховенството на ВКС и на всички съдии от страната. На следващо място, битка или борба за ефективност и то ефективност, разбрана в светлината на чл. 13, като ефективно средство за защита от Европейската конвенция за защита правата на човека и, може би, на следващо място, но не и последно по значение, съм се водила и от принципа, че ВКС трябва да бъде

много по-прозрачен в своята работа и да държи повече сметка и отчетност пред обществото.

Уверявам Ви, че за мен ВКС е действително един европейски съд. Той последователно в своята работа защитава върховенството на закона, води битка за правото и в същото време отстоява, и защитава правата на хората. Но, освен това, искам да посоча и нещо важно, според мен. То е свързано със сферата на чисто управленските дейности. Моята концепция следва три основни принципа. На първо място, аз мисля, че при управлението на този съд трябва да се отчита, все пак, неговата консервативност и затова за мен водещото начало в управленските дейности, е принципът за приемственост в институцията, но едновременно съчетана и с новаторство.

На следващо място в концепцията аз съм посочила, че е много важно председателят на ВКС да търси и да отчита ролята, значението, мнението на колегите си, т.е. на болшинството на съдиите от ВКС, а така също и на останалите съдии и в страната. И, може би, не на последно място, според мен, ръководителят на тази институция не трябва да забравя, че той е съдия, но в същото време пръв сред равни, сред колегите си.

Искам да кажа няколко думи за моята лична мотивация, защото, все пак, това е заложено в концепцията. Моят стремеж не е към власт, към концентрация на власт. Аз съм била председател на отделение, в момента съм заместник-председател и знам какво означава власт. Моят стремеж не е такъв. Отделно от това, искам да посоча още нещо, което, може би, Вие го знаете, но хората, които ни гледат, може би не го знаят. Съдия №1, председателят на ВКС не е началник на съдиите. Той по никакъв начин няма право и не може да влияе на съдиите, да нарежда как да бъдат решени

конкретните дела. Той има друга мисия, други функции и те са свързани с управлението на институцията. Това, според мен, не трябва да се забравя във всеки един миг от управлението на ВКС.

По повод на личната ми мотивация мога да спомена три неща. Първата част, или основната, може би, така както е подредено в изложението, е моето самочувствие, че все пак имам достатъчно дълъг професионален опит, Вие вече го споменахте - 33 години съм съдия, само съдия. Започнала съм от младши съдия и 13 години съм съдия във ВКС. Моето усещане е, че съм изкачила тази професионална стълбичка нито много бързо, нито много бавно, защото 7,8,9 години съдия в една институция, означават натрупана мъдрост, означават знания, означават умения за комуникация с колегите съдии. Искам, освен това, да спомена и още нещо. Смятам, че председателят на ВКС трябва да има и управленски умения и то реални управленски умения. Иначе споменахте периода, в който аз съм била административен ръководител в рамките на ВКС и това е период от около 9 години. Аз съм основател на Търговската колегия през 2003 г., тогава в предприсъединителния период имаше изискване за специализирана материя, състави по несъстоятелност, и когато се учреди тази колегия имаше две търговски отделения. Първото Търговско отделение разглеждаше преимуществено търговска несъстоятелност и дружествено право и аз оглавих това отделение. В продължение на около 7 години съм председател на Търговското отделение, което се занимава в момента дори и с търговски сделки. В качеството си на ръководител на отделение, аз получих възможността да разбера как се администрират делата, как работят деловодствата, как работят съдебните секретари и изобщо какво е функционирането по повод образуването и разпределението на

делата, което е един сложен и регламентиран точно по правила процес. Повече от две години и половина съм заместник-председател на ВКС и за този период от време получих възможност да видя и от друга страна ВКС, да узная как той се управлява като една институция, да узная как той се управлява, вероятно, и като едно министерство и като едно търговско дружество, което има сграда, персонал, пред него стоят редица задачи, които са свързани с осигуряване на възможност за ефективна работа. Затова, смятам че имам познания и във връзка с бюджета на съда, и във връзка с кадровото обезпечаване, свързано с персонала, стопанската дейност на съда, материално-техническата база и информационните технологии.

И не на последно място, в моята лична мотивация поставям и въпроса за това, че имам преподавателска дейност. От 2000-та г. съм хоноруван асистент в Юридическия факултет на Софийския университет. Да, вярно, аз съм асистент, не съм доктор по право. В едно семейство считам, че е достатъчно единият да бъде доктор по право. С моя съпруг, когато започнахме съвместната си дейност, ние се разбрахме точно кой какво ще прави. Не мисля, че в едно семейство трябва да има научни съвети и затова аз отстъпих. Казвам го най-открито и затова мисля, че преподавателската дейност, дано колегите от университета не се засегнат, дори на ниво асистент, е достатъчна, тя е свързана с контакти с млади хора, тя е свързана с познания, които дори за мен, са важни, защото разликата в поколенията, все пак, си личи и затова съм посочила, че съм асистент не само по „Граждански процес“, но и по „Търговско право“, за да мога да поддържам ниво, за да мога да се срещам с тези млади хора, те да ми дават нови идеи. И, уверявам Ви, че много често тези идеи, когато коментирам

с колегите в съда, водят до промени в съдебната практика, колкото и странно да Ви се вижда това. В същото време съм преподавател и в НИП, основно по темите свързани с търговска несъстоятелност, дружествено право, а напоследък и с европейско дружествено право, защото се оказва, че подобен курс досега не е бил воден, а това е наложително, особено за окръжните съдии. Мога да Ви обясня, че контактите с окръжния съд и с по-младото поколение съдии също е много полезно, защото в разговорите се чуват много рационални идеи и това спомага най-вече и за тълкувателната дейност. Тогава, когато поставяме въпросите, тогава, когато обсъждаме въпросите във връзка с тълкувателната дейност.

Уважаеми колеги, аз досега съм била преценявана, моите професионални и морални качества, от четири различни Висши съдебни съвети. Сега съм изправена пред Вас и Вие сте петият Висш съдебен съвет, който трябва да прецени имам ли такива качества и мога ли да се справя с подобни високи задачи, които са отредени на председателя на ВКС. Искам да Ви посоча, че си давам сметка, че тази позиция действително е много висока, тя изисква огромна отговорност към работата. В същото време си давам сметка, че към този момент ВКС има твърде много добри решения, добри постижения, добри управленски практики, т.е. едно бъдещо управление, на който и да било председател за в бъдеще, ще бъде свързано с надграждане на това, което е постигнато и едновременно с това, със съчетание на принципа на приемственост и новаторство, на прилагане на новите технологии, на новите похвати, на новите изисквания, които се налагат, съобразно времето, в което живеем. Затова, мисля че задачата на следващия председател на ВКС ще бъде още по-трудна, защото има нови предизвикателства, има въпроси, които трябва да се решават,

вероятно в движение, с обсъждане не само с колеги съдии, но и с правната общност, с останалите гилдии, с НПО под формата на един диалог. И, за да приключа с моята лична мотивация, бих могла да Ви кажа и още нещо, което е извън писания текст. Аз си мисля, че един съдия, който 33 години е правораздавал само като съдия, би трябвало да е натрупал вече и достатъчно мъдрост, защото за съдиите се изисква да познават закона, прекрасно да знаят закона и да го прилагат, но в същото време се изисква те да бъдат и справедливи. Това се придобива в рамките на времето и в рамките на самото правораздаване и разглеждане на конкретните казуси. Може би, в тази връзка трябва да споменем, а вероятно и Вие го знаете, двоякото значение на латинския термин *Justitia*, който означава както „правосъдие“, така и „справедливост“. И, може би не случайно над 15 зала, Тържествената зала на нашата любима Съдебна палата върху мрамора са изписани трите правила от правото на Лупиян, като последното е насочено към съда: „Неговото всекиму давам“. Така че, уважаеми колеги, аз мисля, че съдът трябва да бъде не само добре запознат с правото, не само трябва да бъде мъдър, той трябва да бъде и справедлив, и тези елементи трябва да се съчетават.

Накрая искам да посоча още нещо. Моята лична мотивация, е свързана и с тази увереност, която колегите ми вдъхнаха на последния форум, който беше проведен преди няколко дни във ВКС. Вие сте осведомени, имате протоколите, а може би сте ги прочели и знаете какво се случи. Аз съм удовлетворена от това, че ВКС за пореден път доказва, че той е гарант за спазването на закона, за върховенството на закона, дори и при такива ситуации, при които писани норми отсъстват. За мен, това е много важно и мисля, че председателят на ВКС трябва да бъде горд с поведението

на своите колеги, с тяхната мъдрост и с техните разбирания, и съответно да работи заедно с тях в името на утвърждаване на върховенството на закона.

По отношение на самата концепция. Мисля си, че една добра работеща концепция трябва да си дава сметка не само за конституционната и законовата рамка, въз основа на която функционира институцията, но тя трябва да държи сметка персонално и за хората, които работят в този съд, трябва да държи сметка за битовите условия, както и за анализа и броят на делата, които се разглеждат в тази институция. Затова в концепцията, първата част е свързана с анализ на институцията. Няма да Ви отегчавам с данни, мога само да Ви кажа, че съм преценила, че за да може хората, които четат тази концепция, да имат представа за работата на ВКС, би трябвало да се направи една съпоставка в годините, а не да се използват последните данни. Затова, въз основа на отчетните доклади на ВКС, които са публични, аз съм се постарала да извадя данни за четири последователни години. В рамките на тези години съм посочила образувани дела, решени дела и т.н. В този анализ съм разгледала дейността на всяка една от колегиите. Естествено, броят на съдиите, той е бил различен в годините. Посочила съм най-важните проблеми, тенденциите в тези съдилища. Дори, ако Ви прави впечатление, съм изброила и данни и числа и проценти за допуснати и недопуснати дела по отношение на Гражданска и Търговска колегия, защото тези въпроси вълнуват не само колегите, те вълнуват и адвокатите, и другите юридически гилдии.

Относно въпросите свързани с персонала на ВКС или с кадровата му обезпеченост, Вие знаете какъв е последния щат на ВКС от лятото на тази година е 110 върховни съдии. Те са

разпределени в три колегии. Най-голямата колегия е Гражданската с 54 съдии, следва Наказателната с 31 и най-малката, и най-младата колегия в момента е с 24 съдии. Щатът на ВКС със съдии в момента не е попълнен. Имаме 8 души командировани, но има и свободни места, за които в момента тече процедура по конкурсите и се надявам в най-скоро време колегите да могат да помогнат и да заемат своята позиция.

По отношение на персонала, т.е. на администрацията, бройката е посочена - 249 души. Общата администрация е 131, а специализираната - 81 души. Във ВКС работят и помощници, чийто щат също не е запълнен. В момента тече конкурс и се надявам в скоро време младите хора помощници, да ни помагат най-вече в тълкувателната дейност. Повече информация, мисля че няма нужда в момента да изброявам, тя е на Вашето внимание, ако имате въпроси ще отговоря.

Бих могла да посоча, за да можем да преминем към целите, какви са постиженията във ВКС. В моята концепция те са подредени в 31 точки. Мисля, че с оглед времето няма как да ги изброя, затова ще ги групирам в най-важни точки, в няколко раздела, като на първо място, като постижение, поставям тълкувателната дейност. Чухте, разбрахте, че тя у трудна. Твърде много тълкувателни дела. Тази тълкувателна дейност и това развитие имат обяснение, както с оглед процесуалния закон ГПК от 2008 г, така и с оглед участието на легитимирани лица, които могат да сезират ВКС и тенденцията за тяхното активизиране през последните месеци. Искам да посоча, освен това, че тълкувателната дейност е възможна и регламентирана въз основа на написани ... от ВКС и писани правила, които са свързани с организацията по образуване и движение, и разглеждането на тези

дела. Досега ние нямахме такива правила, ръководехме се само от ЗСВ, въз основа на заповед на председателя на ВКС и на работата на комисия, одобрихме такива правила, които използваме в ежедневната си тълкувателна дейност. В същото време мога да посоча, че въз основа на подобни правила, които бяха утвърдени от председателите на двата върховни съда, вече е възможно и са образувани тълкувателни дела - № 1 и № 2, по които ще трябва да се произнесат Общите събрания на съответните колегии на двата съда и да се издадат тълкувателни постановления. Т.е. това е тълкувателна дейност не само вътре в съда, но и тълкувателна дейност между двата върховни съда, нещо, което досега в близките години не се е случвало.

По отношение на тълкувателната дейност бих могла да посоча и още нещо, което е свързано със самата дейност. Тя се използва най-вече, защото процедурата по ГПК, по чл. 292, предполага при наличието на противоречиви решения, които поставят правен въпрос и различно решение, следващият съдебен състав да сигнализира председателя на ВКС и да бъде образувано тълкувателно дело. Т.е. ситуацията е такава, че ние работим както по реда на ГПК, така и по общия ред на ЗСВ. Броят на тълкувателните дела е конкретно посочен, няма да се спирам на него във всяка една колегия.

Едно от другите достижения в работата на ВКС, е свързано с утвърждаване на правила за електронното разпределение, тези правила са утвърдени от ВСС. Притежаваме система за електронно разпределение, по нея се осъществява мониторинг, с оглед недопускане на вмешателство в системата.

На следващо място мога да посоча като едно от добрите постижения, пак в техническата област, въвеждането на нова

деловодна система през 2010 г. Това беше много важно, защото с новата стара практика и решения, които не бяха въведени в старата деловодна система, се качиха в новата и така съдиите от ВКС могат да правят справки в реално време за тези стари постановени актове от предишните години. Деловодната система се усъвършенства постоянно, тя работи добре. Чрез нея е възможно дори да се извършва търсене и дори по ключови думи от всеки номер на дело.

Едно от следващите постижения, според мен, което е важно, е въвеждането на единната номерация на делата между Гражданска и Търговска колегия от февруари 2013 г., макар че в Гражданска колегия има специализация. По този начин ние успяхме да подпомогнем гражданите, които правят справки по делата, защото имаше множество дела образувани в един и същи номер и ако не беше посочено отделение или колегия, нямаше как да бъдат намерени толкова лесно от гражданите. По този начин ние помогнахме и на адвокатите, за да могат по-лесно те да мотивират своите касационни жалби, без да бъркат отделения, без да бъркат номер на делото и т.н. Т.е. много по-лесно те можеха да изготвят своята защита.

Едно от следващите постижения във ВКС, поне за мен, е, че за първи път в историята на този съд със заповед на председателя на ВКС, се установи процента на натоварване на административните ръководители. Този процент или коефициент беше заложен от деловодната система, като се определи, че заместник-председател на ВКС разглежда 50% от делата, които разглежда неговата колегия, а председател на отделение разглежда 75% от делата, които постъпват в неговото отделение.

На следващо място, бих посочила също нещо важно. Бяха изготвени правила за образуване на делата, за движението на

делата и образци, свързани с образуването на касационните дела. Тези правила имаха за цел да ги както съдебно деловодство, така и председателите на отделения, подпомагани от помощниците, за да има еднаква практика и в Гражданска и в Търговска колегия за да се следи дали постъпилите касационни жалби са редовни и от тук нататък, за да можем да подпомогнем по-бързото правораздаване по делата и да се вместим в рамките на разумните срокове. Тази наша идея, тази наша практика ние предложихме и на апелативните съдилища, на окръжните съдилища и мисля, че този наш опит е много полезен.

На следващо място, като акцент бих посочила вътрешния и външния сайт на ВКС, които претърпяха големи изменения. Външният сайт е с много богата информация, тя е свързана с панел само за тълкувателни дела, в който имаме не само актовете за образуване, а и въпросите, по които ще се разглеждат тълкувателните дела, но ние имаме информация и за постъпилите становища в реално време, от университети и от други лица, които са поканени. Имам пълните протоколи от общите събрания, за да могат да се четат от съдиите. Имам качени в тази вътрешна система предварителните доклади, което е важно с оглед подготовката на съдиите и, според мен, по този начин рационализираме тълкувателната дейност и подпомагаме съдиите, за да могат в това натоварено ежедневие, когато те се занимават със същинското правораздаване, да могат да осъществяват и функциите, свързани с тълкувателната дейност. Защото ВКС е един уникален съд. Той се занимава с правораздаване, конкретно правораздаване по дела, той се занимава и с тълкувателна дейност. Освен това, ВКС осъществява и една друга дейност, която също, може би, убягва от време на време от погледа на обществеността.

ВКС има възможността да сезира Конституционния съд, на основание чл. 150, ал. 1 и ал. 2. В моето изложение аз съм посочила случаите, в които от 2009 до 2014 г. ВКС използва тази възможност. В два от случаите е ставало дума за искане на състави, които са разглеждали конкретни дела и са решили да се обърнат към КС. В други случаи е ставало дума, когато самите колеги, примерно Търговска или Гражданска колегия, на свои общи събрания са решили да сезират КС, а има и случаи, когато Пленумът на ВКС се е обръщал за тълкуване към КС.

Имаме и редица други достижения, те са много. Според мен, бихме могли да обърнем внимание на някои технически постижения, които са маловажни важни. Например, с оглед тълкувателните дела, ние закупихме система за електронно гласуване, която спомага за по-бързото приключване на делата, с оглед предишния начин на работа с ръчно броене на гласовете. Тази електронна система се използва и в работата на Пленума.

Бих могла още да посоча и редица други достижения. Те са свързани с обучението на служителите, с обучението на съдиите, те са свързани с контролът и срочното изпълнение на делата, защото председателят на ВКС е изпълнявал възложените му задължения по Протокол № 20 на ВСС. Няма да изброявам всички други достижения.

Според мен, трябва да акцентираме и върху проблемите, които стоят пред ВКС. Тези проблеми, аз съм групирала в няколко раздела. Проблемите, на първо място, след като говорим за управлението на ВКС, са общоуправленски проблеми. Тези проблеми съм акцентирала върху сградата на столичната Съдебна палата, на следващо място съм поставила въпроса за това трябва ли съдебните сгради да се издържат и ако това е така, в какво

съотношение спрямо бюджета, който се отпуска на съда. И следващото място, е за така наречените общоуправленски проблеми, свързани с броя на администрацията, която е обща администрация, с функциите на тези лица, евентуално с рационализирането на техните дейности, с оглед недублиране на функции. Мисля, че много важен проблем, който стои понастоящем пред ВКС, е този за неприключилата система за известяване на работещи в съдебната сграда относно сигнали за взривни устройства и във връзка с бедствия, и аварии, които биха могли да се случат. Това, за мен, е много важно. Знам, че се работи, знам, че има проект, но така или иначе този проект все още не е факт за да го видим и да го обсъждаме. Защото тогава, когато има подобни сигнали, знаете, че това се случваше в близкото минало, съдиите, които се намират в съдебна зала не са известени. Те продължават съдебните заседания, в същото време вратите на палатата са затворени и гражданите, и адвокатите, вещите лица, нямат достъп до залата. Това налагаше впоследствие отмяна на делата, отмяна на ход по същество, пренасрочване, връщане на арестанти и т.н. Този въпрос е много важен, за да може да се реагира адекватно от съдебните състави, когато разглеждат делата.

В тази част бих могла да посоча и проблеми, които са свързани и с натоварването. Те са свързани със същинската дейност, правораздавателната дейност и най-вече с натовареността на ВКС. Това е водещо, Вие всички знаете от бюджетните доклади колко дела се разглеждат от ВКС и затова мисля, че това е една от най-важните цели, които бъдещият председател на ВКС трябва да разреши. Разбира се, с мнението и становището на своите колеги. Много е важно тези въпроси да се дебатират и в рамките на ВКС. В Механизма за сътрудничество и проверка е посочено, че ВСС

работи по тази насока, разбира се, неговата работа, на тази комисия, е насочена най-вече към натовареността на съдилищата, които са от първа и втора инстанция, и доколкото съм наясно, въпросите, които стоят пред ВКС, трябва да бъдат решени в рамките на този съд от съдиите и от неговия ръководител. Затова, аз не случайно в моето изложение съм започнала най-вече с начините, по които би могло да се реши този въпрос, посочвайки и използвайки информация от стари държавни вестници, които аз успях да намеря, защото на времето съставът на ВКС е бил оповестяван чрез държавните вестници и в исторически план сте видели, че през 1959 г. съставът е бил от 53, ако не греша, души, 1966 г. е друг, а в момента ние достигаме 110 души Върховен съд. Такова интензивно увеличение на Върховния съд, мисля че вече не е рационално като решение. Подобен Върховен съд в Европа няма, така че, според мен, този начин на работа не би могъл да бъде приветстван за в бъдеще, от който и да било председател. Аз си мисля, че, може би, би трябвало да се тръгне към друг подход, който е много важен и той е свързан с преценка на съвместимостта на делата, които ВКС би трябвало да разглежда. Това е важен въпрос, той трябва да се обсъжда, трябва да се преценява не само сред съдиите от ВКС, но и сред съдиите от окръжно и апелативно ниво, и то след един много сериозен дебат, защото ние имаме поуки от миналото, посочила съм го в доклада. Някога, когато 1928 г. е бил променен Закона за пенсиите, се е случило така, че ВКС е бил затрупан от работа и тогавашния министър на правосъдието е подходил по следния начин - обърнал се е към Народното събрание и със закон, който е бил насочен единствено и само към разтоварване работата на ВКС, са били изменени както Закона за пенсиите, така и Закона за благоустройство на

населените места, и Закона за гражданското съдопроизводство. Същото се е случило 4 години по-късно - отново изменен закон, за да може да се разтовари ВКС. Може би и Вие си спомняте преди години с новия ГПК, § 2, какво се случи с тези 6 хиляди трудови дела, които бяха запушили ВКС, но всъщност пък натовариха апелативните съдилища. Така че не знам дали този подход е най-подходящ, но той е един от вариантите вероятно за справяне с натовареността.

Уважаеми колеги, аз си мисля тук във връзка с тази натовареност, че някак си отбягва от погледа на обществото с какво друго се занимават съдиите от ВКС. Ние, може би, сме го посочили в докладите, но все пак това трябва да се чуе, че един върховен съдия, освен че правораздава по конкретни дела, освен че участва в тълкувателни дела, освен че сезира Конституционния съд, той изготвя и отговори по дела, които са поискали със становище от КС. Той участва в работни групи по изготвяне на законопроекти, освен това той участва в изпити на юридически факултети в страната, участва в изпити за правоспособност в министерство на правосъдието, участва в комисии, които подпомагат работата на ВСС и редица други такива дейности, които отнемат от работното време на този съдия, но в същото време считам, че това е именно задължението на върховните съдии - те не само да правораздават, но и да бъдат полезни на обществото, да помагат и на законодателя чрез своите идеи, чрез участие в работни групи да изказват своите становища и да бъдат обективни, дори когато се предлагат идеи, които, може би, няма да бъдат възприети от съдийската гилдия.

Нещо друго, което бих могла да посоча в тази връзка е, че освен общата натовареност на ВКС, ние трябва да обърнем внимание и на равномерността на натовареност на ВКС. По този

въпрос в момента в Гражданска и Търговска колегия не се работи. Може би сте чували, че в Наказателна колегия има изготвени такива критерии и показатели. Този въпрос, аз поставих на колегите си в Търговска колегия, но трябва да се обмисли, трябва да се помисли какъв да бъде подхода, защото ние работим като Търговска колегия с 265 закона! Вие разбирате какво означават 265 закона. Преценката за всяко едно правно основание съответно по делата. Трябва да осмислим, освен това, какво означават делата за несъстоятелност. Знаете, че в тези дела има множество, решения и определения, които достигат до ВКС. Т.е. дали подходът страници, спрямо съдебния акт е подходящ. Всичко това, според мен, налага един обстоен, пълен анализ поне в рамките на Търговска колегия на това, какви евентуално да бъдат критериите, с оглед равномерната натовареност на съдиите. Към този момент се опитваме единствено да направим и да изчислим равномерната натовареност по отношение на частните дела и по отношение на молбите за отмяна. Тук има и още един проблем, който бих искала да споделя пред Вас. Тъй като аз ръководя Търговска колегия, бих искала да Ви посоча, че в тази колегия се работи по различен процесуален ред. Съдиите в Търговска колегия разглеждат не само касационни дела, процедура, която е свързана с допускане, те разглеждат и дела, при които няма втора инстанция и директно делата постъпват във ВКС, и се насрочват. Имам предвид Закона за политическите партии, в който е посочен дори и 14-дневен срок за насрочване за произнасяне. В същото време в заседание влизат и дела арбитражни. България е втората държава в света след Швейцария, която е приела, че едно арбитражно решение може да бъде атакувано чрез искова молба за първи път пред ВКС. Т.е. ние сме в и в ситуация на първоинстанционен съд и така в съдебно

заседание понякога поддържа три или четири режима. Което означава различен начин на работа на съдебно деловодство, различен начин на работа и в самото съдебно заседание. Затова казвам, че когато се изготвят тези критерии за натовареност на съдиите и коефициентите, трябва да се подхожда много внимателно и много отговорно, защото, все пак, Наказателна колегия имаме наказателен закон процесуален и матиралноправния закон и някак си са по-ясни параметрите, които дават основание да се направи една такава класификация и преценка.

Тези проблеми, които стоят пред институцията, които са свързани с натовареността, донякъде се отнасят и до тълкувателната дейност, не само до типичното правораздаване. Тълкувателната дейност действително отнема много от времето на съдиите от ВКС. Тази дейност, с тази динамика, с която ние в момента образуваме и разглеждаме делата, в рамките да кажем на една година - 10 до 20 тълкувателни дела, ако пресметнем чисто аритметично, това ще означава 100 или 200 тълкувателни дела. Много често тълкувателните дела са обобщени, те съдържат множество въпроси. Давам пример със заповедно производство - 18 въпроса и 15 подточки в него. Целият обем на това тълкувателно дело е 60 страници. И, ако така продължаваме в този вид, с този обем, просто, според мен, самите практикуващи, не само съдии, а и останалите юристи и другите юридически гилдии ще бъдат затруднени, за да могат да намерят точния въпрос на точното място и изобщо да осъзнаят цялостното съдържание на тълкувателните дела. Затова си мисля, че действително трябва да има във ВКС един дебат за това, каква да бъде нашата бъдеща тълкувателна дейност. И в тази връзка искам да направя една вметка и да посоча, че в Търговска колегия нямаме тълкувателни дела, ние сме го дали

като статистика. Обяснението е такова: първо, търговското право е съобразено, защото е по-младо право, след 91 г. То е изцяло съобразено с европейската практика, с директивите и регламентите. На второ място, тогава, когато ние имаме проблеми в Търговска колегия, се опитваме да ги решим на общи събрания и всеки месец регулярно се събираме и обсъждаме какви са ни проблемите. Не говоря за проблеми по конкретни дела, говоря за правни проблеми, които седят на вниманието на колегите. Тези въпроси се дебатира, обсъждат се, мислят се и накрая гласуваме. И записваме нашите решения в протокол, за да знаем какво сме решили във връзка с приложението на една правна норма, която ни притеснява. Мисля си, че тази практика по някакъв начин спомага за това ние да нямаме и за в бъдеще различно виждане във връзка с приложението на конкретни закони, било то материалноправни или процесуални закони. И още нещо, което, според мен, е важно. Ние, в Търговската колегия продължихме, макар че някои смятат, че е архаична тази практика, но всички решения, които са по чл. 290 от ГПК и, които са важни, и които са в основата и на тълкувателната дейност, ако има противоречия, тези решения задължително в реално време, се намират на бюрата на всеки един съдия. Тогава, когато са подписани съдебно деловодство ги качва във вътрешния сайт и в интернет сайта и на бюрото на всеки съдия има такова решение. Т.е. и ние сме в състояние да знаем какво е написано от колегите ни, за да можем да сравняваме своите часовници и евентуално да се опитваме да нямаме противоречие в практиката. Разбира се, има и такива колеги, които не възприемат това, което виждат като написан текст и аргументи, затова се срещат и решения в обратната посока, затова имаме и процедури по чл. 292, но тъй като основен проблем създава новия процесуален ред, те се внасят

за разглеждане на Общо събрание с другата колегия - Гражданска и Търговска колегия. Но, по въпросите на материалното право все по-рядко сме сезирани с тълкувателни дела. В тази връзка искам да Ви посоча, че откакто започна процедурата по избор на председател на ВКС и беше обявена моята кандидатура, изглежда обществото се активизира и в момента на бюрото ми има 7 предложения за тълкувателни решения. Може би, това е полезно. Тези предложения са от търговски дружества, от граждани и има едно предложение от адвокати. Може би това е полезно и ние за в бъдеще ще преценяваме как ще подходим по тези въпроси.

Уважаеми колеги, мога да посоча и това, че в концепцията подробно съм изброила какви са постиженията, какви са проблемите във ВКС. Искам само още няколко неща да вметна, преди да премина към целите. Действително считам, че тълкувателната дейност е активизирана, тя трябва да продължи при една преценка с оглед прецизиране на въпросите, с оглед прецизиране на отговорите, които ние даваме в тълкувателните решения и в същото време ми се струва, че е много важно да наблегнем на въпроса, че би трябвало да ползваме специализирана помощ, с оглед език на тълкувателните решения, защото самите Вие се убеждавате, че когато един съдия е претрупан от работа по конкретни дела и когато му се възлагат и тълкувателни дела в рамките на същата седмица, той, колкото и да е внимателен и изготвя проекта за тълкувателното дело, би било добре да има един страничен поглед от коректор или специалист, който да следи за езика на тълкувателните дела. Това мое предложение проф. Груев го знае, то съществува, надявам се бъдещият председател да може да вземе подобно решение.

Освен това, аз мисля, че съдебните помощници действително са нужни в работата на ВКС. Те спомагат най-вече, не само с оглед организационната работа по образуване на делата и са в помощ на председателите на отделения, но в същото време, те обобщават и извършват аналитичната дейност по тълкувателните дела. Но, тогава, когато става дума за самите тълкувателни дела, тогава, когато става дума за тълкуване на текстове, които са диаметрално противоположни или пък, когато се налага да се премине от един вид тълкуване към друг вид тълкуване, с оглед и динамиката на обществените отношения и честата смяна на законите, аз съм посочила в концепцията, че действително ВКС има нужда от един Научно-консултативен съвет. Това са колеги, известни правници, юристи, биха могли да бъдат пенсионирани съдии, професори, преподаватели, които биха били в помощ във връзка с тълкувателната дейност.

Тук, бих могла да посоча още и въпросите за медиацията, които са много актуални напоследък, че трябва да вървим към все повече популяризиране на тази дейност, защото макар и закона да е от 2004 г., макар че има центрове по медиация, ми се струва, че обществото не е убедено, че трябва да се работи в тази посока и самите страни да участват при изготвянето на тези актове. Затова, бих могла да помогна на колегите тази дейност да бъде все повече прилагана от съдилищата.

По отношение на обучението на съдиите бих искала да кажа няколко думи. Аз съм дълбоко убедена, че съдиите от Върховния съд трябва да се обучават. Те трябва да се обучават не само в измененията на националното право, но те трябва да се обучават, да знаят и да прилагат в своите актове решенията на Европейския съд по правата на човека, а така също и да познават

практиката на съда в Люксембург. Казвам го не случайно, защото действително има много форуми, има много конференции, има редица начини, по които съдиите са били ангажирани. Част от тях са участвали в такива конференции, обсъждани са пилотни решения заедно с нашите национални съдии от съда в Страсбург, както и в Люксембург, но мисля, че това не е достатъчно. Трябва в НИП регулярно да се залагат такива програми и да се провежда такова обучение не само със съдиите, които правораздават на първа и втора инстанция, но така също и по отношение на съдиите от ВКС. За мен, по-скоро притеснително е това, че практиката на съда в Люксембург не е достатъчно добре позната. Имам предвид следното. Ние не използваме активно процедурата по Глава 59 от ГПК, във връзка с преюдициалните запитвания, защото моите наблюдения са, че много рядко подобни преюдициални запитвания се правят пред касационния съд, имам впечатления от Търговската колегия. И на второ място, моето впечатление е, че ВКС не упражнява това пълномощие дадено му от закона, той сам да прецени, че се налага да отправи такова преюдициално запитване. В същото време, предложила съм в концепцията, че е наложително в деловодната система на ВКС да се заложи индекс, по който ние да можем да разбираме дали има преюдициално запитване от страна на адвоката, който е процесуалния представител с касационната жалба, или дали има подобно запитване, направено от съда служебно. И, на второ място, тъй като към настоящия момент нямаме такава информация, трябва да се заложи индекс и да се постави в деловодната система и съдебният акт, определението на състава, за да може за в бъдеще да се проследи какви са практиките и каква е тенденцията. Моите лично наблюдения в тази насока са, че ВКС, Търговска колегия, е бил сезиран в три случая с

искане за отправени преюдициални запитвания. Единият път е преценил, че искането е основателно, направил е такова запитване. По другите два случая е мотивирал определение, с което ... искането. Но за да получа тази информация аз трябваше да изискам делата от отделните инстанции, за да разбера какво се случва, тъй като следващата процедура беше за допускане или недопускане на касационно обжалване. Т.е. ние трябва да се обучаваме, ние, съдиите от Върховния съд, да се обучаваме за това, каква е практиката на съда в Люксембург. Да познаваме тази практика, за да може добре да изготвяме и да мотивираме тези преюдициални запитвания. Ако Ви е направило впечатление ВКС и съдиите в областта на административното правосъдие използват активно този механизъм, докато касационния съд все още, макар че още от 2008 г. има разписани правила, той не се използва рационално.

По отношение, уважаеми колеги, на целите за развитието на ВКС и мерките за тяхното постигане. Когато изготвих тази част от концепцията прецених, че тези цели и мерки за постигането, всъщност имат за цел да утвърдят и да доразвият постигнатото до този момент от ВКС и в същото време да решат проблемите, които стоят пред институцията. Тъй като целите и мерките са на цели 12 страници, конкретно посочени, ще се опитам да ги обобщя в няколко основни групи.

Една от големите групи, цели и мерки е за утвърждаване на добрите управленски практики. Когато говорим за управлението на ВКС, мисля че най-важното е да поддържаме добър управленски екип. Затова смятам, че екипният начин на работа е много важен и то екипният начин на работа, не само със заместниците на председателя, но и с председателите на отделения. В същото

време, мисля че във връзка с утвърждаването на добрите управленски практики би трябвало да се обръщаме и към съдиите от ВКС. Т.е. председателят на ВКС да осъществява един вид допитване до колектива по най-важните въпроси, които стоят пред този съд.

На следващо място, бих могла да посоча в тази категория, че трябва да си поставим за цел по-голяма прозрачност в процесите на управление. Трябва обществото да е уведомено какво се случва в този съд, трябва и съдиите да са осведомени какво се случва в този съд и в същото време да знаят на какво основание се извършват определени действия или промени.

Следващата голяма група цели и средства са насочени към повишаване качеството на правораздаването. В тази група аз бих могла да подредя няколко неща. Те отново са свързани с преодоляване на въпросите с натовареността на ВКС, с равномерната натовареност на съдиите във ВКС. Те са свързани с осигуряване максимална сигурност и предвидимост на съдебните актове, те са свързани с работа във връзка с обучението на съдиите под различни форми. Имам предвид обучение не само в семинари или участия в НИП или пък преки срещи с националните ни съдии в съда в Страсбург и Люксембург. Имам предвид и срещи с колегите лице в лице, на място в тези съдилища, за да може да се открият проблемите и да се обсъждат професионално на високо ниво темите, които стоят пред върховните съдилища.

Освен това, бих могла да посоча, че във връзка с пилотните решения на съда в Страсбург, аз приветствам работата на министерството на правосъдието, което поддържа един набор от решения, преведени и в същото време от 2014 г. издава и бюлетин, който и макар и кратки текстове на решенията, посочва най-

важните решения, които са свързани с дела, по които е участвала нашата страна. Във ВКС решенията, които са относими към практиката, както на Търговска и Гражданска колегия, така и на Наказателна и то важните решения, се качват на вътрешните сайтове, те се поставят и в тълкувателните дела, тогава, когато е наложително съдиите да знаят конкретно какъв случай е бил разрешен. Същото се отнася и до актовете на съда на ЕС в Люксембург. Дела, по които се налага съдиите да знаят за тези дела. Но, тази дейност, според мен, е недостатъчна. Трябва да се премине към друг начин на търсене на разрешение, за да може съдиите да познават ВКС, не само практиката, свързана с дела срещу България, а изобщо принципни разрешения, които се дават от този съд и в същото време трябва да се насърчава използването наза да може директно в реално време нашите магистрати да могат да правят справки и да се позовават конкретно в съдебните актове.

Една следваща голяма група стратегически цели и мерки за постигането, е свързана с подобряване на материално-техническата обезпеченост в съда, защото всички ние си даваме сметка, че един ВКС, който трябва да бъде наистина на едно високо ниво, колко трябва да постановява обосновани актове, аргументирани актове, той трябва да работи с добри технически средства. Може би сте узнали по някакъв начин, но по-голямата част от съдиите към ВКС работят с техника от 2002 г. Вярно е, тя се подновява в годините, но налага се по-нова техника, която да осигурява по-бърза работа в тяхното ежедневие, защото старата техника дефектира и това се оказва някакъв проблем, свързан с изписването на делата и решаването им в разумен срок. Тук няма да коментирам с каква техника работи съдебно деловодство.

Според мен, въпросите за материално-техническото снабдяване донякъде се свързват и с друга група въпроси, свързани с подновяването и на системата за електронно разпределение. Според мен, системата за електронно разпределение, която съществува във ВКС е много добра, има гаранции за това, че не се допуска нерегламентиран достъп. Искам да поясня в тази насока, че ние се опитахме и, може би, сме първият съд в държавата, който се опита стриктно да спазва изискванията на чл. 9 от ЗСВ. Какво имам предвид? Не само електронно разпределение и протокол, в който се съдържа необходимата информация за всички съдии, които участват в разпределението и се отбелязва срещу съдиите, които не участват, на какво основание не участват, но в същото време се генерира и втори протокол, в който всички касационни жалби и преписки са подредени по техния входящ номер. По този начин се гарантира, че първата постъпила жалба, която е редовна, ще бъде първо разпределена, по нея първо ще бъде определен докладчик и тя ще бъде разгледана по-рано отколкото следващите касационни жалби. Казвам го това, защото тогава, когато се прие ГПК 2008 г., във ВКС имаше известни проблеми, във връзка с това, че касационно обжалване и процедурата по допускане беше единствено маркирана с това, че съдът се произнася в закрито заседание. Ние всички съдии знаем какво означава закрито заседание. Делото в същия ден отива на бюрото на съдията. Тогава, когато материалният интерес беше 1000 лв. можете да си представите всички дела на държавата, над 1000 лв. как в рамките на няколко седмици или месеци започнаха да се трупат на бюрата на съдиите и това наложи нов подход, ново разрешение след дебат, закритото заседание да има дата. Това може да е новаторско, може да е странно, но така или иначе тази дата, която председателите на

отделения поставят, както на кориците на делото, така и в деловодната система, всъщност не само осведомява страните кога ще бъде разгледано делото и кога да очакват резултата, а това е важно, защото ако някой се намира в Силистра, той не може през ден да идва до София или да звъни по телефона и да му казваме: „Ами, съдията ще го разгледа някога, след време.“ Но тази дата гарантира всъщност и на страните, че тяхното дело ще бъде разгледано тогава, когато е посочена датата. Защото тези натрупани дела в кабинетите, които бяха повече от 100 доведоха до невъзможност на самия съдия да преценява кое е по-ранното дело, кое е по-късното дело и имахме твърде много оплаквания и жалби за това защо сме предпочели да се произнесем по едни дела по-рано, по други дела по-късно. Мисля си, че този проблем беше добре решен, управленски проблем, проф. Груев спомогна за решаването му, като насърчи тази дейност и по този начин ние успяхме да преодолеем и да създадем у хората усещане, че има ред в този съд и има последователност при разглеждането на тези дела.

Една следваща голяма група мерки, е свързана със засилване на гаранциите за независимост. Аз мисля, че всеки председател на ВКС трябва да се занимае с този въпрос, той трябва да стигне до неговото внимание. Разбира се, има различни начини, по които може да се отстоява тази независимост, както и по линия на бюджета, защото председателят на ВКС е член по право на ВСС, а така също, би могло той да защитава и независимостта на всеки един магистрат, не само от ВКС, а и на всеки един съдия от държавата. Разбира се, тази защита трябва да бъде бърза, навременна, аргументирана, но тя предполага, все пак, и проверка

за това какво се е случило, за да може да се постави под съмнение независимостта на този колега.

По отношение на електронната система забравих да вметна това, че, според мен, е много добро решението, което ВСС предприема, за въвеждане на Централизирана електронна система, с която да се извършва разпределението на делата. Защо си мисля така? Защото по този начин ще се разкъса връзката между местния съд и оператора на машината, този, който осъществява електронното разпределение. Защото в разговори с мои колеги, впечатлението ми е било точно това, че там, на местно ниво може да се случи някой да влияе. Тогава, когато устройството и машината се намират тук при Вас и системата се управлява тук при Вас, ми се струва много по-трудно да се обоснове едно въздействие от разстояние, във връзка с електронното разпределение. Мисля си, че подходът е правилен.

По отношение на гаранциите за засилване независимостта на съда. Освен по линията на съдебния бюджет, освен по линията на индивидуалната независимост, за мен тук седи и още един въпрос - въпросът за старшинството. Аз мисля, че този въпрос е много важен и там където има съдебни състави, затова в периметъра на един председател на ВКС би следвало да седи и този въпрос - дали всички състави са формирани и е спазено старшинството, защото този въпрос влияе пряко и върху независимостта на съдиите, които разглеждат делата.

Една друга голяма група цели, които аз съм посочила в концепцията, са свързани с корупцията в системата. И тук съм посочила едно от най-важните неща - публикуването на съдебните актове в реално време, както в деловодната система, така и в интернет сайта на съда. Това е важно, тъй като много от жалбите на

граждани и адвокати са точно в тази насока, като се твърди, че нещо там в съда се случва, защото той е получил акта, а го няма в интернет системата или не е нанесено в деловодната система. В тази насока, аз мисля, че трябва да се извършва постоянен мониторинг във връзка с отводите. Имам предвид преценка за това дали тези отводи са мотивирани, което е много важно и на второ място, да се прецени дали под форма на отводите не се търси един подходящ съдебен състав, който да разгледа делото. Затова, в моята концепция аз съм предложила да се изготви електронен регистър на отводите във ВКС, за да може този въпрос да се проследява.

Във връзка с корупцията, мисля че е важно председателят на ВКС да осъществява и контрол за това дали съдиите депозират декларации пред Сметната палата, дали съдиите обявяват конфликт на интереси тогава, когато се налага. Освен това, ми се струва, че във връзка с множеството постъпили жалби и сигнали в съда, би трябвало да се изготви една унифицирана система, която да е свързана както с начина на обработване на тези жалби, така и с отговорите по жалбите. В момента ние нямаме такава система за регистър, работи се според жалбата, според писмото, преценява се конкретно как да се подходи, към коя институция да се изпрати жалбата или конкретно какво да се укаже на гражданите. В тази връзка искам само да посоча нещо интересно, че в една от жалбите, която ми беше разпределена, аз си позволих да напиша /делото беше приключило/ на гражданина, че би могъл да потърси съдействие от СГС, защото ставаше дума за издаване на препис от изпълнителен лист по приключено дело. Какво се случи после въз основа на това мое писмо? Другата страна възрази, че аз давам указание на страната и

дори по някакъв начин опитът беше да се сезира Инспектората, защо съм си позволила да отговарям на това писмо и защо съм си позволила да давам указания. Затова, аз мисля, че този регистър на жалбите трябва все пак да регламентира и това на какви жалби да се отговаря, как да се отговаря, към какви институции да бъдат препратени тези жалби.

Накрая, но не на последно място, според мен, една голяма група от цели и мерки е свързана с изграждането на едни ефективни работни отношения с институциите. Аз мисля, че ВКС именно като върховна институция трябва да се превърне в един форум за диалог. Форум за диалог, в който трябва да участват не само съдиите от ВКС, но трябва да участват НПО, да се поставят въпросите директно, пряко, да се търси отговор. Трябва да присъстват и представители на другите юридически гилдии, а така също и професионалните общности - Съюзите на съдиите. Именно по този начин ние ще чуем проблемите и вероятно ще намерим разрешение. Мисля, че кабинетния подход не е подходящ. Трябва председателят на ВКС да се осведомява, да ходи на място, да говори пряко със съдиите от отделните съдилища, да поддържа диалог както с тях, така и с обществеността.

И накрая, последната част от целите и мерките е свързана с медийната политика, работата с медиите, нуждата от изясняване на работата на съда, на процесите, които протичат в съда, защото това е важно, за да можем ние, нашата съдийска работа да бъде разбрана от гражданите. Те да могат да узнаят какво правим ние, защо го правим. Естествено, оценявайки защо мотивираме тези наши съдебни актове, т.е. струва ми се, че ВКС трябва да бъде малко по-отворен, да има по-голям диалог с медиите. Дори в концепцията си съм посочила, че би било добре да

има работна група, естествено, със медийни специалисти, която да обобщава публикациите, които са свързани с работата на съдилищата и да преценява какви са проблемите, за да може тези проблеми да бъдат решавани веднага, незабавно, в диалог с останалите НПО и с професионалните гилдии.

Колеги, осъзнавам, че няма как да изложа всичко пред Вас, но накрая бих искала да кажа следното - за мен, ако прецените, че съм подходяща за председател на ВКС, седят две основни, генерални цели. Аз бих могла да посоча, че първата цел е ВКС да се доближи в максимална степен или ако не в максимална, в най-близка степен до Върховен съд на развита страна, членка на Европейския съюз. На второ място, аз мисля, че правораздаването в тази страна трябва да убеди обществеността, гражданите и страните по делата, че то ще бъде максимално прозрачно, че то ще бъде извършено от съдии, които са компетентни професионалисти, от съдии, които са знаещи и можещи и, че материалите по делото ще бъдат прочетени основно, като решение ще бъдат постановени единствено и само въз основа на закона и на справедливостта. Това смятам аз.

ХРИСТО ИВАНОВ: Да преминем към задаване на въпроси.

Заповядайте, г-н Кожарев!

МИХАИЛ КОЖАРЕВ: Благодаря. Ние във ВСС сме уточнили, че аз съм Кожарев, а пък колегата е Ясен Тодоров, така че преди да задам въпроса да попитам – Райковска или Райковска, как да се обръщам към Вас.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Това в рамките на шегата, днес за трети път ме питат. Колеги, аз от моя съпруг знам, защото това е неговата фамилия, че съм Райковска. Това е име, популярно в

Ловеч и така е Цветковски, Райковски, но няма да се обидя ако ми казвате Райковска, никакъв проблем няма за мен.

МИХАИЛ КОЖАРЕВ: Благодаря, г-жо Райковска. Първият ми въпрос е – смятате ли дали е необходимо да бъде извършен, това е въпрос, който зададох и на г-жа Панова, смятате ли дали е необходимо да бъде извършен одит на изпълнението, т.е. функционален одит на дейността на Върховния касационен съд и допълвам въпроса, включително и функционален одит на системата за случаен избор, както и на деловодната система, и още веднъж допълвам – включително и в цялата съдебна система. Това е първият ми въпрос.

Вторият въпрос е свързан с концепцията и Вашето изложение на същата, тъй като на мен ми е известно, че Вие в определени случаи се занимавате и с бюджетните въпроси на Върховния касационен съд, а и споделихте, че имате познания. Във Вашата концепция и в концепцията на г-жа Павлина Панова обаче липсват по-цялостни виждания по отношение на бюджета на ВКС и пак повтарям, не го считайте за укор, бихте ли споделила с нас дали считате въпросите за бюджета на ВКС за съществени.

Третият ми въпрос и оттам как бихте определила, продължение на този въпрос, как бихте определила възможностите, които Ви дава закона за съставяне на бюджета на ВКС, който е на отделен ред в общия бюджет на съдебната власт, както и за неговото разходване.

Четвъртият въпрос е свързан с изложението Ви тук, а и в концепцията сте споделила нещо, свързано със самоиздръжката на сградата на Съдебната палата. Тъй като сегашните фискални правила, включително и по ЗСВ и Закона за публичните финанси не позволяват самоиздръжка, бихте ли могла по някакъв начин да

конкретизирате какво имате предвид, тъй като това според мен е свързано и със сериозна социална дейност, по-скоро такова е звученето във Вашата концепция. Всъщност това ще бъдат въпросите, защото другият, който зададох на г-жа Панова ще бъде свързан с тълкувателната дейност, но ще го зададе друг колега. Благодаря затова, че изслушахте въпросите.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря Ви, г-н Кожарев. Нека да започна с последния въпрос за самоиздръжката на Съдебната палата. Действително върху това е акцента в моята концепция. Този въпрос пред мен седи и ще Ви кажа защо. Защото Съдебната палата, столичната Съдебна палата действително има отношение със социално предназначение, има предвид банков салон, имам предвид помещение, което е кафене, имам предвид едни други помещения, които се ползват за стопанска дейност, но, аз участвах в тръжни процедури в комисиите и какво се получава – проведен търг, явяват се кандидати, началните цени или наемни цени са много високи, защото това е една прекрасна сграда, ремонтирана и се слага една много висока бариера за наем. След като се постави тази бариера, тези които искат да участват и да наемат помещенията в първия момент се съгласяват, подписват се договори, но оказва се, че тъй като кафенето в Съдебната палата се намира в сърцето на сградата, а самата сграда има режим пропускателен до 17 часа, няма начин и възможности това търговско дружество, което участва като наемател да реализира какъвто и да е оборот и печалба, а вие знаете какъв е принципа, че търговеца трябва да има печалба. След един или два месеца какво се случва – преустановява се договорната връзка, затваряме кафенето и така години наред. Съдебните служители, както и работещите в сградата знаете, че те са много, нямат никаква

възможност в свободното си време за отдих изобщо да използват тези възможности, които имат съдиите от другите съдилища, както в другите страни на Европейския съюз, така и съдилищата в страната. Аз съм посещавала и други съдебни палати и виждам какви са условията, т.е. ние на този етап по никакъв начин, вървейки по тази процедура си давам сметка, че няма да достигнем до някой наемател, който да се съгласи да работи в сградата на Съдебната палата, като поддържа кафене, стол, кетеринг или нещо подобно, което да е полезно на хората. Затова си мисля, че тук вече социалния елемент трябва да се намеси. Не знам как, може би с разговори с министъра на правосъдието, може би и с ваша помощ, но мисля, че този въпрос трябва да бъде решен. Същият въпрос седи в момента и за банковия салон, защото в сградата не влизат много хора, няма обороти и в момента търговската банка, която се намира в салона предстои всеки момент да се изнесе, договорът да бъде преустановен. И тъй като този въпрос всеки път се поставя на събрания, както пред съдиите, така и служителите го поставят, аз съм длъжна по някакъв начин да го поставя на вашето внимание. Ако някога, за в бъдеще вие прецените, че мога да ръководя този съд, аз ще го поставя отново пред вас, за да помислим как да го решим. Защо казвам това – тогава когато ставаше дума преди време за управлението на набирателната сметка на ВКС, която е свързана с чужди средства, имам предвид суми, които се внасят като депозити във връзка с вещи лица, а така също и като процедура по спиране на изпълнение на съдебните решения става дума за 46 милиона, имаше условия от ВСС да изберем банка, която да дава най-добрата лихва. Аз бях председател на тази комисия, четири банки се отзоваха на поканата, но лихвите бяха доста високи, ние мислихме и дебатирахме на коя от банките да се

спрем и накрая преценихме, че трябва да се обърнем към вас, защото струва ми се, че тогава когато става дума за чужди средства, които във всеки един момент трябва да се върнат, това са средства не на съда, не на съдебната власт, това са депозирани средства, които ние трябва да върнем, ние трябва да осигурим гаранция за хората, че във всеки един реален момент ще трябва това. Тогава ние поискахме от вас да ни разрешите тези суми да седят в сметка, която е безлихвена в БНБ и получихме такова разрешение и мога да ви кажа, че аз искрено ви благодаря, защото в една от банките в момента знаете какво се случва. Това е по последния въпрос.

По въпросът за одита – действително аз считам, че трябва да бъде извършен такъв одит, както функционален одит по отношение на администрацията, на служителите, така и във връзка със системата СФУК, която също аз ръководя, а така също и по отношение на деловодната система. Ние трябва да сме сигурни в реално време какво се случва и смятам, че няма нищо лошо да проверяваме тези системи, да следим дали те работят съобразно законодателството, защото системата СФУК, която е постоянно действаща, действително във ВКС тя е огромна, тя е повече от 500 страници, съдържа работни инструкции, които са много подробни, но при всяко изменение на закона, както се случва често, например Закона за обществените поръчки, ние от тази комисия се събираме, променяме законодателството, променяме инструкциите, съобразно законодателството и така тази система вероятно ще стане в скоро време 600 страници. Това е огромен материал. Едно от постиженията е, че успяхме да я поставим във вътрешния сайт, досега това беше невъзможно, защото това е голям писмен материал и по този начин облекчаваме работата на общата

администрация, на специализираната администрация и на съдиите, които могат в реално време да правят справки, защото тя се отнася и до тях, тогава когато трябва да се освобождават държавни такси, тогава когато трябва да се вземе решение за освобождаването на депозитите и има точно и ясно разписани процедури, но при всички случаи контрол трябва да има, одит трябва да има. Категорично.

Бихте ли повторили втория въпрос?

МИХАИЛ КОЖАРЕВ: За бюджета.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: За бюджета. Да, мога да отговоря. Знам, че бюджета е 14 милиона и над 500 хиляди, ако не и 700 хиляди, с оглед актуализациите. Този бюджет в момента покрива нуждите поне с оглед най-важните – ток, електричество и други консумативи, но мога да ви кажа, че бюджета например в този му вид не е достатъчен с оглед закупуване на техника, с която работи съда, не е достатъчен с оглед подобряване на системата за автоматизираното управление на делата, защото тя също изисква инвестиции. Този нов планиран бюджет от 18 милиона за мен вдъхва увереност, че все пак ще успеем да покрием нуждите и просто не искам да бъда разбрана криво, но бюджета на съдебната власт, бюджета на ВКС и тази битка за бюджета не трябва да се разбира погрешно, че става дума само за заплати. Тук ние не говорим за заплати, по скоро става дума и за осигуряване на нормални условия на работа, за да имаме качествено правосъдие, дори и тогава когато се намираме в такава ситуация където се налагат рестрикции трябва да има гаранции, че съдебната власт ще функционира, макар и с ограничен бюджет, за да може да има качествено правосъдие.

Няма да ви соча тук случаите когато трябваше покрай тези градушки да сменяме стъкла, какво се случи, колко сложна

процедура, това са неща пак свързани с бюджета, но вероятно ще се налага да се актуализират и правилата, но това е въпрос на работа на бъдещия председател.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-н Узунов.

ДИМИТЪР УЗУНОВ: Благодаря, г-н министър. Г-жо Райковска, Вие в изложението си казахте, че като председател на Касационния съд би трябвало и ще обръщате внимание на по-низшите съдилища. В тази връзка бих искал да отговорите на въпроса ми – как бихте подпомогнали районните съдилища при решаване на своите проблеми, те са най-многобройните съдилища в страната, с много проблеми, кадрови, финансови, битови, междуличностови по места. Това ми е първият въпрос.

Вторият – с какви средства бихте отстоявали независимостта на съда.

И трето – ако станете председател на ВКС и имате ревизирана икономия в бюджета бихте ли я отстъпили на Софийския районен съд, който хронично страда от недостиг на средства. Благодаря.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Това е малко като уловка въпроса. Благодаря за въпросите, колега Узунов. Как бих постъпила спрямо районните съдилища – моето разбиране е, че действително най-големите проблемите седят пред районните съдилища, те са и най-многобройни в страната. Бих подхождала по следния начин – аз не съм човек, който е “кабинетен” тип. Бих отишла на място, там където е необходимо, дори ако имам физическото време и възможност бих обиколила всички районни съдилища, за да се запозная с проблемите, за да мога да говоря пряко не само с административните ръководители, но с хората, които работят в тези съдилища и бих могла да им помогна. По какъв начин – ако става

дума за сградите, бих могла да съдействам, съответно да се обърна както към министъра на правосъдието, така и към областните управители с оглед намирането на подходяща сграда, ако става дума за техника, бих се обърнала към вас, ВСС, да съдействат на тези съдилища, ако става дума за правораздавателна дейност, за противоречива практика, която обърква съдилищата тогава бих се обърнала към колегите от ВКС и да им покажа какви са проблемите на тези съдилища, за да можем съвместно да го решим, но във всички случаи бих изслушала колегите и бих могла да се опитам поне да го решавам проблемите на районните съдилища. Като член по право на ВСС в тази връзка бих участвала и при обсъждане на проблемите, свързани с натовареността на съдилищата, бихме дебатирали по въпроса има ли “бутикови” съдилища или няма, какви са тези критерии и т.н., запозната съм и с работата на комисията, която се занимава с въпросите за натовареността и съм впечатлена от тази сериозност, с която тя е подходила, анализа който е направен, международната експертиза, която г-н Гисбург е дал по този въпрос във връзка с преценка на натовареността, там където трябва да се преценява, претеглената тежест на делата, а така също и времето, което е необходимо на всеки един ..., така че в тази насока бих могла да работя съвместно с ВСС и в пряк диалог с колегите от районните съдилища. Това мисля, че беше по първия въпрос.

За бюджета, какво да Ви кажа – дали бих отстъпила от бюджета на ВКС, за да подпомогна съдилищата, в частност Софийския районен съд. Аз мога да Ви кажа, че не съм запозната с това какъв е бюджета на Софийския районен съд, но може би ще трябва, не съм запозната и не мога да Ви кажа, но може би ще трябва първо да изслушам председателя на Софийския районен

съд, да видя какви са проблемите, да се обърна и към колегите от ВКС и в един общ такъв дебат да решим какво да направим и по какъв начин да подпомогнем Софийския районен съд, дали чрез бюджета или чрез други механизми, защото мисля, че има и други механизми, по които ние можем да помогнем.

Как ще отстоявам независимостта. Този въпрос виждате, че постоянно се задава, той действително е важен. На първо място независимостта на съда може да се отстоява по линия на бюджета, това всички го знаем, има решение на Конституционния съд от 2007 г. в тази връзка, като там е направено разграничението, че независимостта на съда може да бъде накърнена не само чрез накърняване независимостта на конкретния съдия, но и на цялата институция или на целия съд, т.е. по линия на бюджета това е една от насоките, като участието във ВСС би могло да бъде в тази насока. Когато се касае за конкретната независимост на всеки съдия, аз мисля, че донякъде това е и въпрос на лична независимост на самия съдия, той трябва да знае какви са етичните правила, какви са етичните норми и ако е достатъчно запознат с тях, ако той е устойчив, той е квалифициран и знае какви са правилата и границата на морала едва ли ще има нужда от такава защита, но все пак ако се налага защита на конкретен съдия аз бих реагирала, бих реагирала незабавно, но това означава аргументирано и то след проверка. При всички случаи бих направила проверка, за да разбера какъв е проблема, за да мога да реагирам. Има още един въпрос – доколкото си спомням в Механизма за сътрудничество и подкрепа, в последния доклад е посочено, че ВСС трябва да работи по въпроса да изработи стандарти за отстояване независимостта на магистратите, тогава когато става дума за политическа намеса. Следователно ние трябва да правим разлика тази независимост на

съдията откъде произтича, дали чрез политическа намеса, дали става дума за решаване на конкретно дело и ли някакви други механизми, така че моят подход ще бъде съобразно ситуацията и това, което се налага аз да предприема в момента. Вие знаете, че и в европейски план, сега се обсъждат стандарти за определяне на независимостта на магистратите. Надявам се в скоро време такива стандарти да има и тук на място в България.

ДИМИТЪР УЗУНОВ: Благодаря.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жо Итова, заповядайте!

МИЛКА ИТОВА: Аз ще задам същите въпроси и на съдия Райковска, които зададох на съдия Панова, но по малко по-различни съображения.

Първият ми въпрос е смятате ли, че трябва да бъдат атестирани върховните магистрати, Вашето лично мнение, но дали сте запозната с мнението на върховните магистрати по този въпрос, тъй като знаете, според сега действащия Закон за съдебната власт ВСС има както правомощията, така и задължението да атестира върховните магистрати, поне аз така доколкото чух, по-скоро съдия Панова изрази своето лично мнение и пак уточнявам въпроса – Вашето мнение, дали сте запознати с мнението на колегите от върховните съдилища. И вторият ми въпрос е свързан с конкурсите и кариерното израстване на магистратите, но казах ще го задам по малко по-различни съображения, тъй като Вие сте ръководител на Търговска колегия и си спомняте в един от случаите когато трябваше да изтеглим жребий за конкурсни комисии се получи така, че голяма част от колегите съдии от ВКС си правеха отводи, не желаеха да участват в конкурсни комисии, очевидно поради високата си натовареност, така го обяснявам това, но моят въпрос е – Вашето мнение за така нареченото “събеседване” в конкурса за

повишаване на магистратите, смятате ли, че е удачна тази форма на събеседване, на един вид изпит и този вид конкурсно начало, на който се подлагат магистратите когато става въпрос за повишаването им, и в който изпит, конкурс и събеседване са изключени становищата на административните ръководители. Сега се развива дебат по отношение на този въпрос, знаете създадена е Работна група към ВСС за промяна на начина на кариерно израстване на магистратите, като голяма част от магистратите смятат, че трябва да се променят законовите разпоредби, изискващи такова събеседване и под някаква форма да участва и мнението на административния ръководител. Вие сте дългогодишен съдия и си спомняте, че във ВКС предишната уредба за кариерно израстване беше именно по този начин, становището на председателя на ВКС, който се съобразяваше със становището на съответната колегия и председателите на отделения, чуват се мнения, че може би тази форма на кариерно израстване е била по-удачна от сегашната на този вид конкурс, вид изпит, в рамките на 10-15 минути, така че бих искала да чуем Вашето мнение по този въпрос.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря, г-жо Итова. По първия въпрос затова трябва ли върховните магистрати да бъдат атестирани. Моето мнение е категорично "да". Доколкото съм запозната с проекта за закон за изменение и допълнение на ЗСВ там възрастта е 60 години, в момента е 61 по действащия закон, но така или иначе аз считам, че те трябва да бъдат атестирани. Моите разговори с колегите, нито един от тях не е проявил някакво съмнение по това, че те трябва да бъдат изключени в атестирането, така че този въпрос според мен във Върховния съд като дебат изобщо не се води, по-скоро проблема е кой ще ги атестира и по

какви критерии ще ги атестира. Това е важния въпрос, който може би вие трябва да решите, като се отчетат и условностите на върховните съдилища, както казах, какво работим ние и точно каква дейност извършваме, това, че няма кой да дава преценка за нашата работа, както и процентите във връзка с формулярите и освен това задължително трябва да се преценяват и постоянните ангажименти на съдиите от ВКС. Това също е много важно, с оглед атестирането, така че при всички случаи смятам, че трябва да има атестация. Какви ще са правилата това е въпрос на бъдещо изготвяне на уредбата. Аз мисля, че ако има някакви съмнения бихте могли да се допитате по някакъв начин и до съдиите от ВКС, било чрез анкета или по някакъв друг подходящ начин, но моите впечатления от разговор с колегите, защото преди време се изискваше справка от ВСС колко души са на тази възраст и колко над тази възраст, категорично колегите изразиха своите виждания, че трябва да бъдат атестирани, няма разлика между един съдия в апелативен съд и един съдия в касационен съд, след като сме съдии, трябва да проверяваме и на какво сме способни, каква е нашата квалификация, как разглеждаме делата и по какви ... Това е важно и мисля, че трябва да залегне и в измененията на ЗСВ.

По отношение на атестирането, конкурсите и събеседването. Аз считам, че събеседването трябва да остане и мисля, че е добра форма, която сега се използва, защото колегата се явява пред комисия, той говори пред тази комисия, която предварително се е запознала с неговите актове, преценила е каква е неговата работа, участвала е в съдебни заседания, за да види как той води съдебните заседания, т.е. тази комисия има поглед върху неговата дейност. Поне моите впечатления от конкурсите и от подготовката на колегите, които участват в такива конкурси и такава

– те подхождат сериозно и по този начин изслушвайки колегите, които се явяват на конкурс мисля, че много добре могат да преценят какви са качествата на кандидатите и съответно да посочат кой от тях е подходящия. За мен не е толкова удачна формата административния ръководител да предлага колегите за повишение, макар и по различните процедури, защото винаги се поставя въпроса за влияние, за някакви връзки с административния ръководител, затова, че той е близък или познат с някой друг, просто не е подходящия момент да променяме този раздел, който е свързан със събеседването. Според мен мисля, че трябва да се преценяват професионалните качества при едно атестиране и тази преценка трябва да се прави от комисия от съдии, които в пряк диалог, в пряк разговор с кандидатите да могат да формират своето отношение дали е достатъчно добре квалифициран и какви морални качества притежава този човек, за вземе позиция.

МИЛКА ИТОВА: Благодаря Ви.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жа Неделчева.

КАРОЛИНА НЕДЕЛЧЕВА: Благодаря. Колеги, въпросът ми към колегата Райковска е следния – моля да чуем Вашето становище затова какъв е смисъла на съществуването на постоянни състави в колегиите и моля да посочите преимуществата на съществуването на постоянни състави, и рисковете или евентуално недостатъците при липсата им.

Вторият ми въпрос е следния – в концепцията задълбочено сте засегнали всички възможни, максимално възможни проблеми в институцията върховна, аз намирам статистическите данни, които сте посочила вътре, четири назад за постъплението свършените и разпределени дела за абсолютно необходими, защото те не са сухи цифри, зад тях стои труд магистратски, а от

тях се правят и изводи. От тези цифри се вижда един дисбаланс в числеността на магистратите в трите колегии, силен дисбаланс в натовареността им, ако един наказателен, съдия в Наказателната колегия има 81 дело за 2013 г., един граждански съдия е имал сто и петдесет и няколко дела, а един търговски – над 200 дела на доклад. В същото време Вие посочихте в исторически план как е нараствала числеността на Върховния съд в годините от създаването му, ще допълня само, че през 1940 г. са били 36 магистрати, а постъплението е било 12500 дела, точно колкото има за миналата година в момента съда, т.е. Вие казахте преди малко, че мярката за постигане на този баланс с увеличение на щата не би била разумна, при това неимоверно негово увеличение, най-разумната би била законодателна промяна и промяна на подсъдността. Знаем обаче кой може да инициира промяна в закона и това да бъде постигнато, докато успеем да се преборим евентуално с промяна в подсъдността, този дисбаланс съществува. Бихте ли предприели някакви мерки и какви биха били те, защото това съотношение, този дисбаланс и този проблем стои в преобладаващата част от съставите на съдилищата в страната. Благодаря.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря за въпроса. Действително в Гражданска и Търговска колегия има формирани състави, такава е практиката, такава е традицията от много години насам. Пленумът на ВКС е гласувал съставите на колегиите, както и съставите на отделенията, а с изрична заповед от председателя на ВКС са подредени съставите. Тези състави са публични, намират на външния сайт на ВКС и всеки един от вас, както и гражданите и адвокатите могат да проверят кой е състава, ако евентуално знаят техния докладчик да прочетат кой състав ще разгледа тяхното дело.

Това е традиция, така се работи в Гражданска и Търговска колегия. По отношение на това, че ние имаме формирани състави може да има един плюс затова, че съставите, които са ..., защото освен ако не се случи нещо лошо с някой и не се пенсионира, съставите са такива, но ние си знаем вътре в състава практиката, т.е. много рядко може да се допусне вариант, при който в годините или с времето по един сходен казус този състав да постанови обратно на акта, който вече е постановен. Това от една страна. От втора страна имаме и гаранции, че тогава когато се налага промяна в състава, например когато някой се разболее за дълго време или пък стане конституционен съдия и т.н., ние имаме изрични правила по какъв ред кой може да бъде заместен, както чрез командироване така или чрез преместване на друг съдия на негово място. Всичкото това се случва с изрични разпореждания на председателите на колегии, тези разпореждания се намират в сайта на ВКС и се поставят по делата, за да се знае по какъв начин е формиран съдебния състав. За мен, според мен това е важно, защото ние всеки един от съдиите, който работи в състава първо знае делата, които са му насрочени, знае състава, ние знаем нашата практика, която прилагаме, запознати сме с практиката на другите състави и по този начин бихме могли да избегнем противоречиво разрешаване на някои от най-важните въпроси. Нямам обяснение защо в Наказателна колегия е така, знам, че там също това е традиция от доста години насам, вероятно г-жа Панова го е обяснила защо по този начин се работи. От моите впечатления при посещения в апелативни съдилища в различни региони аз действително виждам, че наказателните съдии, Наказателните отделения нямат състави, докато в Търговските и Гражданските имат изрично посочени състави, вероятно това е традиция и това е начин на работа.

По отношение на този дисбаланс, за който говорихме, и който вие действително го виждате в годините аз съм се постарала да ви посоча какъв е бил броят на съдиите към всяка една от годините и какво е било натоварването. Действително дисбаланс има, опитвахме се да го решим по екстензивния подход с бройки, нови бройки, но тези бройки не са само за Търговска колегия примерно, те са и за Наказателна, и за Гражданска, което е частично разрешение. Според мен има и други варианти, освен подсъдността и освен екстензивния подход. Нещо подобно се е случвало при проблемите във Върховния съд и то неведнъж – на пленум на ВКС се решава част от колегите, които са в ненатоварена колегия, чрез жребий да преминат и да помагат, да работят в друга колегия. Това се е случвало по времето на г-н Румен Янков, няколко души чрез жребий са били преместени. Няма пречка и на доброволен принцип когато се налага да се премести от едната колегия в другата колегия, това също е вариант и е въпрос на пленума, а мисля, че има и още един подход – тогава когато колеги се пенсионираат тези места в ненатоварената колегия, пак на решение на пленума да се прехвърлят в другата колегия и тогава няма да местим реално хора, при това е стрес за тях и променят материя, която те вероятно прекрасно познават, тогава направо ще минем на варианта конкурс и местата ще бъдат заети от колеги съдии, като например от окръжни съдилища, т.е. има начини за решаването на въпроса, но тук седи пред нас следващия въпрос, че ние нямаме база, т.е. нямаме кабинети за съдии. Както знаете, с последното решение бяха отпуснати нови щатни бройки за съдии и сега трябва да мислим къде ще останат тези съдии. Те може би ще правораздават в тези малки зали, съвещателни, които са до големите зали, заседателни, знаете какви са условията там, т.е.

поставяме колегите в едно неравностойно положение спрямо старшите съдии. На следващо място искам да ви кажа, че тогава когато предлага на колеги от апелативни съдилища, когато става дума за командироване да дойдат макар и временно да заседават в София, защото се налага такова командироване, почти във всички случаи те ми отказват и въпроса ми е – ама как така, защо, това е Върховен съд, веднага – каква база имате, първото нещо, и как ще ми помогнете да устроя аз битовия си проблем, и третия въпрос – ама и при вас са много делата, т.е. какво мога аз да променя, как мога да поощря този колега и да го командиравам! И затова, ако ви прави впечатление, ние напоследък командираваме само от софийските съдилища. Това е положението. Това съм го посочила в доклада, че делата, които съм разгледала като заместник-председател, в рамките на една година са толкова, колкото дела разглежда един апелативен съдия в същото отделение. Това го разбрах тогава когато ходех на тези проверки, когато гледах сведенията, като имате предвид, че тези дела, общото число по тях означава не само дела постановени с решения, но определения, докато един заместник-председател на Върховен съд разглежда само касационните. Виждате какъв е дисбаланса, какво е натоварването и защо така се получава, но има начини за решаването на въпроса с различния брой на съдиите и това натоварване във ВКС.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жа Ковачева.

ЮЛИЯ КОВАЧЕВА: Г-жо Райковска, моят въпрос е свързан с тълкувателната дейност на Търговска колегия, в частност и на ВКС в трите му колегии. Какъв е начинът, по който се следи противоречивата практика на съдилищата, какъв е механизма, по който считате, че тя трябва да бъде преодоляна, доколкото в

концепцията и в изложението си днес сочите, че в рамките на Търговска колегия те се преодоляват чрез Общо събрание на съдиите и изготвянето на протоколи за решаването на правните проблеми. Какви са вижданията Ви за рационализацията евентуално на тази дейност, доколкото и Вие, и съдия Панова отбелязахте, че това е твърде обемна дейност, която изисква твърде много време на натоварените с пряка работа по делата съдии. И последно пак отново във връзка с практиката на Търговска колегия – считате ли, че по този начин на решаване на противоречивата практика е достатъчен да се преодолее по отношение на съдилищата, доколкото решенията по отделните казуси нямат силата на тълкувателно решение, каквито имат тези по реда на чл. 292.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря Ви за въпроса. Сигурно в моята концепцията аз съм посочила как работи Търговска колегия, защо нямаме толкова много тълкувателни дела и съм изложила като един от аргументите тези регулярни събирания на Общо събрание на Търговска колегия. На тези събирания ние действително обсъждаме проблеми не по конкретни дела, а проблеми, свързани със законодателството, т.е. ние на тези събирания не решаваме дела и не се наговаряме по какъв начин ще решим тези дела, не знаем какви са проблемите, проблемите ни се поставят във връзка с Кодекса за застраховане, проблеми, които се поставят във връзка със Закон за защита на потребителите и различни такива нормативни актове, които седят на нашето внимание. Аз мисля, че този начин на работа, който аз заварих и от предишните заместник-председатели е добър и рационален, защото по този начин съдиите знаят къде е проблема, ние заедно търсим решения и накрая намираме такова разрешение и тогава когато

дойде спорен казус те вече могат много по-лесно в обсъжданията да се позоват на този протокол, да кажат – ами ние така мислихме и можем така да си мотивираме решението. Разбира се няма пречка да напишат друго решение, което да е по същия ред по чл. 290, но мисля, че практиката на това е неподходяща. В същото време, когато постановяваме своите решения по 290 ние се стремим, но искам да ви кажа, че по застрахователните дела имаме над 2000 решения, ние се стремим не случайно да поставим точно правните въпроси, за да може тогава когато отговаряме, дори и да има противоречия, при едно евентуално бъдещо тълкувателно решение ние да сме наясно какви са проблемите и как да ги разрешим. Мога да ви кажа, че този наш начин на работа се възприема от долните съдилища, защото много често те отправят запитвания към нас, особено по материите за несъстоятелността и ни питат: какво решихте по този въпрос, те знаят, че имаме такива съвещания, как го решихте, как подходихте, т.е. те се интересуват какво е нашето виждане и затова си мисля, че не само тълкувателната дейност е важна за работата на съдилищата, важно е и това, което ние правим по пътя на решението по 290 или някой път и на общото обсъждане. Давам ви пример, във връзка с последното изменение по Търговския закон, свързано с несъстоятелността - ние сезираме Конституционния съд и нашето искане беше отхвърлено, но така или иначе ние съдиите от ВКС Търговска колегия си събрахме и тъй като става дума за обратно действие на материалния закон, сравнихме цялата уредба, всички искания, които изменението касае и успяхме с общи усилия да преценим кой е най-добрият подход, за да не стигнем до обезсилване на делата, за да не стигнем до ситуации, в които държавата накрая ще бъде осъдена заради преходни и заключителни разпоредби на този закон. Така, че мисля,

че тази работа е полезна, не знам дали тя се възприема от другите колеги, но нашата традиция мисля, че би трябвало да продължи. По отношение на констатирането на противоречивата практика на съдилищата ние регулярно правим запитвания до апелативните и до окръжните съдилища, тъй като окръжните съдилища са първа инстанция по несъстоятелност, за да могат те да ни посочат къде са проблемите. Изпращат ни се дела, по-точно съдебни актове, акцентира се върху проблемите и по този начин ние обхващаме какви са проблемите в окръжните съдилища както в един регион, така и в цялата страна, събираме тази информация и регулярно при нас имаме поглед върху това какво се случва. Ние по този въпрос искам да ви кажа, че на два пъти в Правна комисия си ... промените в Закона за търговската несъстоятелност в тази част, за жалост тези промени частично бяха възприети в закона и дори ВКС Търговска колегия в един период преди две години обмисляше създаването на тълкувателно решение, което да обхване всички проблеми на несъстоятелността, тогава започна работа по един испански проект, който имаше за цел цялостен преглед на несъстоятелността, спряхме работата по тълкувателното дело, за да преценим и да видим каква ще е законодателната рамка, за жалост проекта приключи и мисля, че имаше едно готово решение, но то така и не влезе в Парламента за обсъждане. Това е нашият начин на работа – събираме информация, обобщаваме я и по всякакъв начин се опитваме да помогнем на съдилищата, но тогава когато не сме в състояние преминаваме към тълкувателна дейност.

ХРИСТО ИВАНОВ: Заповядайте, г-жо Кузманова!

МАРИЯ КУЗМАНОВА: Благодаря Ви, г-н председателстващ. Уважаема г-жо Райковска, и на г-жа Панова аз зададох два въпроса, съответно ще ги задам и на Вас и дотолкова

доколкото първия въпрос включи някои постановки, които Вие сте дала в концепцията и на самото изслушване сега тук пояснихте, а и с оглед другия въпрос, който зададе г-жа Ковачева, може ако прецените и да не ми отговорите.

Първият ми въпрос – считате ли, че мнозинството при вземане на решенията по тълкувателните дела на Общото събрание на Гражданската колегия и съвместните между Гражданската и Търговската колегия са от решаващо значение за правилността и убедителността на същите. Този въпрос според мен е изключително важен, защото тълкувателната дейност и дадените разрешения по спорните въпроси би трябвало да имат основополагащо значение. От тези 79 броя тълкувателни дела, които са образувани от трите колегии – Гражданската, Търговската и съвместните, включително и от двата съда върховни, общо 79, изключвам наказателните, от тях ако махнем 4-те тълкувателни решения на Търговската колегия, плюс двете, които са съвместните, остават 75. Сега, от тези 75 броя тълкувателни дела особено две будят сред колегите в страната изключителен интерес – тълкувателно дело 4/2013 г. по отношение на заповедното производство и тълкувателно дело 1/2013 г. относно правомощията на въззивната инстанция, с какво по-точно – ами с броят особени мнения. Една част от тези особени мнения са изключително добре мотивирани и от разговори със съдиите в страната те изразяват удоволство затова, че всъщност там като че ли разрешението е по-добре дадено, но въпросът ми в тази връзка е – ако считате, че така ще продължава занапред тълкувателната дейност на ВКС считате ли, че би могъл да има някакъв механизъм това нещо поне в някакви граници да бъде регулирано.

Вторият ми въпрос, на който мисля, че все пак отговорихте, но аз да си го задам – в какви комисии, извън това, което казахте, в дейността на ВКС участвате в качеството си на административен ръководител.

Моля, да ме извините, ако въпросите са неудобни, но колегите от страната мисля, че заслужават отговор.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря Ви за въпросите. Действително досега такъв въпрос, питали са ме за тълкувателната дейност, но такъв въпрос, свързан с това дали или иначе решението е правилно или пък, че то е убедително, не ми е бил задаван, но аз мисля, че мога да Ви отговоря. За да кажем, че едно решение е правилно ние трябва да разсъждаваме от позицията на юристи. Въпросът за правилността е въпрос, който е свързан с инстанционното производство, там е въпроса, .. и кой да може съдебния акт дали е правилен. Подобен въпрос според мен по отношение на тълкувателната дейност на ВКС не седи, чисто юридически, друг е въпросът, че колегите юристи, юридическите гилдии и други лица могат да комуникират с преподавателите дали това решение е правилно или не. Това е важно, защото ние живеем в една демократична държава и всеки може да изразява мнението си по тези въпроси дали е правилно или не, за мен когато едно решение е прието, съобразно посоченото мнозинство по чл. 112 по ЗСВ то вече е решение, т.е. то е задължително и мнозинството, което е формирало това решение всъщност е определило каква ще е волята на Общото събрание. Вярно е, че особените мнения са важни, за да може да се види как разсъждава другата група съдии, по някой път те съставляват действително принос в работата, дори има такива случаи когато въз основа на особени мнения после се променя законодателството и това е полезно, но в исторически план

искам да ви кажа, тъй като преглеждах тълкувателните дела, които се съхраняват от 1946 г. насам във ВКС, там много рядко има особени мнения, но има особени мнения, но в сборниците, които ние сме чели, говоря за хората от моето поколение със съдебна практика, там никъде няма посочено как е взето това решение, т.е. тогава се формираше едно усещане, че решението на Върховния съд е такова, каквото е и не се поставяше под съмнение колко души са подписали това решение, с оглед приемането. Аз приветствам особените мнения, но в същото време имайте предвид, че винаги по едно тълкувателно дело има поне две тези, т.е. колегите, които са поддържали другата теза естествено е да изразят своето становище, особено когато те са постановявали такива съдебни актове, затова за мен е нормално да има особени мнения, не искам да коментирам дали е крехко мнозинството, дали не е крехко мнозинството, то все пак е мнозинство и е формирало крайния акт на ВКС. Дали този акт обаче е убедителен е друг въпрос, защото особените мнения действително показват по някой път различни становища и затова мисля, че има и начини да се преодолее едно тълкувателно решение, което да кажем не е в синхрон с усещането на правната общност, мога да ви дам и такива случаи – скоро, преди една година беше прието тълкувателно решение, което ... на търговското право и беше свързано с правомощията на Общото събрание, на протокола на Общото събрание и дали този протокол трябва да бъде представен тогава когато се сключват сделки с недвижими имоти. Тогава в резултат на изслушване на личната мисъл на двама водещи професори Общото събрание реши, че не е нужно да бъде представен при изповядване на сделката такъв протокол. Протокол трябва да има, но не е нужно той да бъде представен, достатъчно е присъствието на управителя, който

представлява търговското дружество. В резултат на особени мнения и на становищата на други юридически гилдии нашия законодател веднага, незабавно подходи по друг начин – изменение в ГПК и в чл. 586 беше въведен текст, който е свързан с приноса на нотариусите, като се задължиха нотариусите да изискват такъв документ. Ето ви начин за преодоляване на едно решение, което не се възприема от правната общност, така че аз мисля, че особените мнения са важни, те са полезни.../шум в залата/

По отношение на регулиране на броя на тълкувателните дела. Особените мнения. Тук въпросът е много сложен, защото ние образуваме тълкувателни дела по две линии, първата линия процедурата по 292 от ГПК, където е достатъчно да имаме две решения по 290 и ако в тези решения имаме противоречиво разрешени правни въпроси следващият състав е задължен да сезира председателя и да се образува тълкувателно решение, там просто преценка никаква друга няма, въпросът е дали точно е формулиран правния въпрос. Другата линия е тази, свързана със субектите, които са ... и могат да се обръщат до председателя на ВКС във връзка с констатирана противоречива практика. По отношение на първата линия в момента ние по никакъв начин съдиите не можем да преустановим тази дейност, това е въпрос на законодателя да предвиди някакъв друг подход, за да може да се намали този брой на делата по 292. И само една скоба, ще ви кажа, че към момента Гражданска колегия по реда на този 292 има 10 тълкувателни дела по Кодекса на труда. Кодексът на труда знаете откога действа, знаете каква богата практика има, във ВКС имаше и специализирано отделение, в момента има 10 тълкувателни дела, свързани с приложението на Кодекса на труда. По отношение на процедурите по чл. 125 и следващите от ЗСВ, там сме обвързани от

въпросите, които се поставят в легитимирания ..., напоследък има активизиране в дейността на омбудсмана, имаме активизирано участие и на министъра на правосъдието, по два случая председателя на ВКС много често обобщава въпроси и поставя такива за разглеждане в тълкувателни дела, тогава вече ние сме длъжни да прецизираме тези въпроси. Аз намирам, че тази проверка и тази прецизност не е достатъчно добра и на второ място – в тази процедура струва ми се, че сме длъжници да юристите, на колегите, защото те не са подредени поне схематично, т.е. въпрос от заповедно производство можете да срещнете в друг вид тълкувателно или въпрос, свързан със семейно право в материя, която е свързана със Закон за задълженията и договорите и според мен мисля, че трябва да се върви в тази насока на едно прецизиране на въпросите и на подреждането им в тълкувателни дела, за да може много по-лесно да се намират и да се прилагат от колегите юристи, както и от останалите юридически гилдии. В тази връзка искам да ви кажа, че за мен много важно, макар и свързано отново с бюджет е ВКС да започне да издава сборници с тълкувателни дела, с тълкувателни решения и ще ви кажа защо – при многократните ми посещения в други върховни касационни съдилища, в разговорите, които аз съм водила с колегите върховни съдии, макар че те там не познават подобен вид тълкувателна дейност, за тях най-голямото достижение, най-голямата гордост е да издават сборници по конкретни материи, с коментар от съдиите. Те смятат, че това е най-престижната дейност на ВКС. И тук си спомням една максима на Далай Лама, нека така да разведем обстановката, който казва, че: ако искаш да постигнеш безсмъртие, предавай знанията си на другите! Т.е. ние по някакъв начин, ние действащите юристи трябва да направим всичко възможно, дори

тогава когато нямаме бюджет да решим по някакъв начин да издаваме тези сборници, защото първо твърде много са тълкувателните дела, второ не е толкова лесно да правим постоянни справки в едни тълкувателни решения от 60 и повече страници, това налага по-сложен начин на работа, писане на дела, изключване на компютър, включване и т.н., и на трето място нека не забравяме, че не само ние съдиите използваме тълкувателните дела в днешно време, използват се и от другите гилдии, и те, самите те настояват, имаме такива писма, да започне издаването на сборници с тълкувателните решения. Аз си давам сметка, че светът, обществото върви към електронни носители към този вид информация, но мисля, че сме длъжни да оставим на поколенията поне тази дейност, която все пак е едно от най-големите достижения на Върховния касационен съд.

За комисиите в които участвам. Комисиите са много, те са описани в моята кадрова справка, но мога да кажа, колегата Кожарев сигурно знае, че участвам в тази комисия по СФУК, участвам в комисия, постояннодействаща, която наблюдава работата на съдебно деловодство, участвам в комисия по изработване на вътрешния архив на ВКС, която е много важна, защото с нея ще се въведе регламентация на всички актове и дела, които се намират в съда, архивиране и в същото време ще постигнем електронно обработване, за да можем да ги запазим в този вид, в който те се намират в момента. Участвам и в комисия във връзка с проверка на апелативните съдилища, в комисия, която трябваше да реши къде да се държат парите, свързани с набирателната сметка и ред други комисии, които са свързани с управлението на ВКС.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жа Карагъзова.

ГАЛИНА КАРАГЪОЗОВА: Колега Райковска, първият ми въпрос е провокиран от това, което преди малко казахте. Струва ми се, че приемате като даденост различната натовареност в колегиите на съда. Правилно ми е впечатлението, защото струва ми се, че само съобразно броя на делата, които са решени съответно в Наказателна, Търговска и Гражданска колегия много трудно би могло да бъде направен извода, че едната колегия Наказателната, при 2500 решени дела е по-малко натоварена от другите колегии, които действително като бройка са решили много повече дела. Не би ли следвало да се въведе, знаете, че ВСС работи по този въпрос, един всеобщ измерител за натовареност, да речем изразходваното време и едва тогава да се преценява необходимостта и от такива кадрови промени, каквито Вие евентуално обмисляте ако станете председател. Това е първият ми въпрос.

Вторият ми въпрос е провокиран от изложеното във Вашата концепция. За Ваше удобство, на страница 40 и 41, там където сте набелязали проблемите, които стоят за разрешаване, в две точки сте идентифицирали необходимостта от засилена приложимост на международните актове по правата на човека и съобразяването на практиката на Съда на Европейския съюз за обучение на съдиите с преюдициални запитвания. Това безспорно е един изключително сериозен проблем. Искане ми се да Ви помоля малко по-подробно да развиете управленските мерки, които сте набелязали в тази връзка, защото поне така аз както ги виждам, а те са само две-три неща, нахвърляни просто тезисно в концепцията, едното от които е чисто техническо, на електронния сайт да се въведе съответен индекс когато по някое дело има отправено преюдициално запитване, а другите мерки, които сте набелязали е:

насърчаване на съдиите за използване при необходимост на процедурата по глава 59 ГПК за отправяне на преюдициални запитвания, всъщност когато има налице основания за отправяне на такова запитване то е тяхно законово задължение. И другата мярка: укрепване на капацитета на ВКС за пълноценно участие и в Европейската комисия за обучения за магистрати и съдебни служители, включително утвърждаване на ВКС като съд, представляващ експертен потенциал и опит в областта на продължаващото обучение. Всъщност как виждате това укрепване на този капацитет.

Мисля, че въпросите са изключително важни и ще помоля малко да ги доразвиете. В тази връзка и съвсем конкретно, бихте ли коментирали казуса с отправеното преюдициално запитване от една холандска юрисдикция по признаване изпълнение решението на български съд, в който има позоваване на тълкувателно решение на ВКС, в което преюдициално запитване нелицеприятно се твърди, че това решение на нашия съдия явно противоречи на правото на Съюза.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря Ви за въпросите. По първият въпрос във връзка с натовареността – аз не приемам, че това е статично положение първо. Второ – не съм посочила, че натовареността да кажем е еднаква във всички колегии, аз съм посочила каква е тя, съобразно статистическите данни. Според мен действително Търговска колегия е най-натоварена, виждате го като проценти, като съотношение в годините. Посочих и какви дела гледа Търговска колегия, сами си давате сметка, че едно дело по несъстоятелност когато става въпрос за “Химко”, “Плама” и т.н, това са тежки дела, т.е. не можем на кантар да мерим едно дело, като че ... с нещо, което е по-елементарно и по-просто. Според мен

въпросът не е само до бройките, преместването и т.н., може да има и други начини, по които ние да постигнем равномерна натовареност, но това е въпрос, който трябва да решим вътре в съда, като изготвим критерии за натовареността. Както казах аз съм запозната с работата на комисията, знам каква е насоката, с оглед Методологията, свързана с проучванията, които се извършват. Наясно съм, че такива карти съдиите са попълнили по отделните инстанции, но в същото време съм наясно и с това, че ВКС трябва сам да реши тези проблеми и това не е чрез комисията, която е натоварена с тази дейност, т.е. това е въпрос, който ние за в бъдеще ще решаваме в Търговска и в Гражданска колегия. Как ще го решим, каква ще е премерената тежест на всяко едно дело, колко време ще е нужно за разглеждане на делата това са все въпроси, които са свързани с критериите, методологията и оценката на тежестта на делата, но тя предполага един сериозен преглед, защото ви казах – 265 акта, т.е. по 265 правно основание във връзка с тези актове се произнасят съдиите именно от Търговска колегия, с оглед шифъра на делата, защото ние имаме такъв шифър, вие знаете. Аз бих подхождала като, не само чрез Общо събрание на съдиите от Търговска колегия, но и вероятно чрез изготвяне на Работна група, която да прецени какви евентуално критерии да предложи на останалите колеги. В същото време, в резултат на заповед на председателя на ВКС от миналата година ние сформирахме комисия между съдии от Търговска и Гражданска колегия, за да можем да преценим е ли възможно част от правната материя, която се разглежда в Търговска колегия да бъде прехвърлена в Гражданска колегия, защото това е един от начините да се решат проблемите. Набелязахме съответно четири точки, изпълнили сме досега само една от тях, тя е свързана със

заповедни производства, т.е. сега, в рамките на тази така наречена съдебна година, която предстои ще продължим работата си в тази комисия и ще преценим каква ще бъде следващата стъпка, за да може поне временно част от правната материя, която разглежда Търговска колегия да премине към Гражданската колегия. За мен натоварването не е само число, въз основа на бройка дела. Това по никакъв начин не е съвместимо с моите разбирания, но ми се струва, че трябва подхода да е много сериозен, трябва дебат, обсъждане, в рамките на ВКС, разбира се, като използваме информацията и всичките тези доклади, които е изготвила комисията във ВСС, защото се убедих, че действително работата е сериозна, подходено е много сериозно, искаме европейската експертиза и по този начин това ще подпомогне и нашето разбиране как да постъпим в конкретната ситуация.

По другият въпрос, който е свързан с конкретните мерки. Тенденцията за засилената приложимост от всички колеги на Европейската конвенция по правата на човека може да се продължи, защото тя съществува в момента и тя може да се продължи по няколко начина – работни срещи, имали сме много такива, кръгли маси, на които сме обсъждали проблемите, заедно със съдиите, които са, националните съдии, които следят в Страсбург и Съда в Люксембург, както и с г-жа Мариана Кънчева, има ли сме три или четири такива подобни работни срещи, в рамките на ВКС, където те са обсъждали с нас пилотни решения, важни решения, акцентирали са на най-важните проблеми, които бихме могли ние в конкретните актове на ВКС да използваме и да се позоваваме.

На второ място по линия на Националния институт на правосъдието председателят на ВКС би могъл да повлияе на

програмите, които се залагат, като по този начин би могло да се предложат отделни теми, които са свързани с обучението не само на съдиите от първа и втора инстанция, но и на съдиите от ВКС по теми примерно за решение на Европейския съд по правата на човека, свързано с дружествено право и търговско правораздаване или гражданско право, защото има и такива, а не само с наказателното право. И такива срещи сме провеждали. Отделно от това на мен ми се струва, че двустранните контакти между съдиите от ВКС със съдиите от Съда от Люксембург или от Страсбург също са много важни. Имало е такива срещи и аз съм участвала, и други съдии, на място сме разглеждали каква е работата, дискутирали сме, получавали сме материали, които после сме споделяли със своите колеги, т.е. има различни начини, по които ние можем да получим информация, да уведомим останалите колеги и при желание да прилагаме тази практика, която провеждаме.

За преюдициалните запитвания аз посочих, че това е много важно, защото за да се отправи едно преюдициално запитване съдията трябва да е наясно какви са актовете в тази област, т.е. какви решения има и дали въпросът, който се поставя би могъл вече да е разрешен в актовете на Съда в Люксембург и затова, тъй като част от тези актове не са преведени, аз затова акцентирах върху този въпрос. Миналата година имаше среща в края на годината с Националния институт на правосъдието, където се обсъждаше стратегическия план, 4-годишния план за обучението в НИП и ние предложихме конкретни мерки и предложихме точно върху какво да се състои обучението за НИП във ВКС в тази област. Доколкото разбрах тези наши предложения са залегнали в програмата на НИП и мисля, че това все пак е една добра крачка.

На следващо място голяма част от колегите от ВКС желаят да се включат в обученията по европейско право на институцията, която е към СУ. Проблемът там е, че ние сме натоварени, не е паричен, по-скоро, че сме натоварени, а там обучението е след 18 часа до 22 ч., в почивните дни, т.е. когато човек издъхва от работа малко трудно е да продължи да учи до 22ч., в събота и неделя също да се явява на обучения, затова бих приветствала и този начин на повишаване на квалификацията. Това е. /гласове – за конкретното преюдициално решение/ По това решение. Вероятно бъркате с решението за търговските марки, това ли искате да кажете? По това решение за търговските марки първото решение е от 2008 г., което сме приключили през 2009 г. Мога да ви кажа, че в това решение, тъй като Търговска колегия е малка колегия, тогава наброявахме 18 души и от тези 18 души становището на мнозинството е 11 съдии, с 5 особени мнения. За мен решението е такова, каквато е волята на мнозинството. По отношение на второто тълкувателно дело, което засягаше донякъде и въпросите на първото и може би имаше и за цел да се доуточнят и доразвият някои неясни елементи от първото тълкувателно, но имаше и други въпроси включени, това е дело № 1/2001 г. По това дело сме присъствали 17 души от Търговска колегия – 11:6, т.е. имаме решение с мнозинство 11 души. Проф. Груев ръководеше това събрание, и той е присъствал, и беше на особено мнение. Какво мога да ви кажа за това тълкувателно дело. За мен тълкувателното дело и решението е такова, каквато е волята на мнозинството. Аз мисля, че не мога да държа отговорни колегите съдии, нито мога да ги питам защо са гласували по този начин, защото по този начин ние през призмата на независимостта на съдиите ще достигнем до обратния ефект. Това е волята на

мнозинството, а какво преценява някой друг съд, от друга държава, макар и на първа инстанция, и това, че той си позволява да коментира едно решение на ВКС аз просто няма коментар! Нямам какво повече да ви кажа. Но в тази връзка, само за секунда. Във връзка с последното тълкувателно дело 1/2011 г. за марките, тъй като са твърдеше, че не е ясна процедурата как да се защитят правата на наркопритежателите ние вече имаме информирана практика по чл. 290 на два състава на Търговска колегия, към която се обединиха делата и сме казали кой точно е реда и сме го задължили да разгледат по точно, посочили сме правното основание, да разгледат тези иски и да се произнесат във връзка с нарушение на правата, така че при всички случаи за мен тълкувателните дела са ясни, точни и те не противоречат на европейското право, а ако законодателят счита, че нещо го притеснява, няма пречка, от 2008 г. досега да е реагирал по същия начин, както реагира с тълкувателното дело, което ви посочих. Това е.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-н Калпакчиев и г-жа Соня Найденова.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Благодаря, г-н министър. Съдия Райковска, първият въпрос, който ще Ви задам е свързан с, както и Вие сама посочихте, често обсъжданата и коментирана, защото е важна, тема за независимостта. Искам да Ви питам – имало ли е случаи във Вашата практика като съдия, като заместник-председател на ВКС, по конкретен повод да изразите някакво становище за независимостта на съдия или на съдебната институция като цяло.

И вторият въпрос, който искам да Ви задам е свързан с една практика, която и Вие, и съдия Панова, а и ВСС има повод да

посочи, че е едно постижение в дейността на ВКС в момента, а именно проверките, които бяха осъществени 2013, 2014 г. на петте апелативни съдилища. В 2014 г. имаше контролни проверки. Въпросът ми е затова, че тогава докладите, с които ние се запознахме в Съвета стана ясно, че в Търговското отделение на Софийския апелативен съд от години е била установена една незаконосъобразна практика за това един-единствен състав да разглежда делата по несъстоятелност и това само по себе си е било проблематично, най-малкото защото така се е водило до заобикаляне на принципа на случайно разпределение на делата. Та въпросът ми е – Вие в качеството си на зам. председател на ВКС и на Търговската колегия председател, била ли сте запозната с този проблем, какво е отношението Ви към него и евентуално някакви мерки дали сте предприемала. Благодаря.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря за въпроса, колега Калпакчиев. По отношение на практиката в Апелативния съд във връзка с докладите искам да Ви кажа, че аз не съм правила проверката в Софийския апелативен съд, по-късно ме уведоми колегата от Търговска колегия какво е констатирано. Не съм била наясно, че точно един, само един състав разглежда търговска несъстоятелност и то кой е точно този състав, защото ние във ВКС разглеждаме множество дела, свързани с несъстоятелност и просто аз не се вглеждам и втренчвам кой точно е съдията. Ако маркирате конкретен съдия, да, знам, че той разглежда търговски дела по несъстоятелност, но по никакъв начин не ми е направило впечатление, че има само един състав, защото този съдия е участвал с други колеги в различни комбинации, а в самите съдебни актове не пише, че това е състав по несъстоятелност, защото има и други дела по несъстоятелност, разглеждани от други състави,

тогава когато се изменят, връщат делата. Действително в предприсъединителния период, когато България предстоеше да бъде приета за членка на Европейския съюз едно от основните изисквания беше да има специализация в материята по несъстоятелност. Тогава и във ВКС имаше състав по несъстоятелност, а по-късно, от 2003 г. се образува и Търговско отделение, I-во отделение, което аз ръководех, което се занимаваше с несъстоятелност и дружествено право, като допълнение в материята. По-късно със заповед на председателя Григоров тази специализация отпадна, т.е. реши се, че всички съдии в Търговска колегия ще гледат всякакви дела. Какво е решил председателят на Софийския апелативен съд аз не знам, мисля, че след като станаме членки на Европейския съюз това изискване отпадна, така че не съм уведомена затова, нито пък смятам, че аз като заместник на административен ръководител мога да повлияя на председателя на Софийския апелативен съд във връзка с начина на формиране на съставите. Това е по първият въпрос.

По отношение на независимостта, дали съм защитавала някой съдия в момента не мога да се сетя дали съм защитавала независимостта на съдия, в смисъл публично, по телевизия и т.н., но съм защитавала независимостта на съдиите с отговори по множество жалби, както и пред Инспектората на ВСС. Има информация затова, ако Ви интересува мога да Ви я предоставя, но искам да Ви кажа и още нещо – някога, в годините по едно известно дело, аз постанових един съдебен акт, макар че знаете каква беше ситуацията, натиска и т.н., разгледах делото публично, в присъствието на телевизия, на медии, това беше петък след обяд, събота и неделя го написах и в понеделник го обявих. Делото е с 10 страници мотиви, обосновани и аргументирани. Тогава

съществувахе невероятен натиск, крясъци под прозорците, викове, звънене в моето семейство, заплахи какво ще случи на майка ми и т.н., тогава когато аз заседавах в Съдебната палата административното ръководство на Градския съд беше на някаква конференция извън София, т.е. аз бях съвсем сама в съда. И успях да се справя! Написах делото, мотивирах аргументите, потвърдено от ВКС, публично е, предоставила съм го на него с аргументите, досега никой не го е оспорил. Искам да ви кажа, че тогава имаше Висш съдебен съвет, имаше председател на съда, никой не ме защити, по никакъв начин не ме защитиха! Какво друго да кажа! Аз съм го изпитала това на гърба си. Мисля, че дължа да ви кажа и на вас в момента, дори се пошегувах по този въпрос, защото всичко, цялата информация, която започва за мен в тази цяла процедура започваше с това: Това е съдията, който постанови еди какво си решение! И се пошегувах с колегите, съжалявам, че в момента и майка ми ме гледа, а това една майка едва ли би го изтърпяла, но отново ще ви кажа – ако нещо се случи с мен, предполагам, че първия ред на некролога ще е: Това е съдията, който постанови еди какво си! Защото един съдия не може да е известен само с едно, хиляди дела съм постановявала, толкова откази на партии съм постановявала, мислите ли, че това е най-важно!!! Нямам какво друго да кажа.

ХРИСТО ИВАНОВ: Г-жа Найденова.

СОНЯ НАЙДЕНОВА: Благодаря, г-н министър. Съдия Райковска, Вие с колегата Карагоъзова ме облекчихте. Единият от въпросите, който зададох и на другия кандидат в тази процедура съдия Панова няма да Ви го задам, той се отнасяше до изложеното във Вашата концепция и доразвито в предходния отговор виждаме как да протече обучението на съдиите от ВКС, затова ще Ви задам

другия въпрос, който поставих и на съдия Панова, който има отношение и с тълкувателната дейност, но не само с нея. Въпросът е следния – известно ли Ви е съдии от ВКС да участват в различна конфигурация на съдебни състави, като са подписвали противоречиви решения, не говоря за особено мнение, говоря за противоречиви решения, без в едно от тези две противоречиви решения, които те са подписали да са изразили някакво особено мнение, така че да не е така фрапантно противоречието, което те самите са подписали и смятате ли, че председателя на ВКС има възможност да предприеме някакви действия за предотвратяване на такива случаи. Между впрочем това, което сте споделили във Вашата концепция, изложихте и днес с тези взаимни обсъждания по принципни въпроси, не по конкретни казуси, една практика, която и ние тук в Районния съд преди много години практикувахме и моето лично впечатление е, че тя беше доста успешна, за съжаление във времето тя беше и преустановена, така че конкретния въпрос е този.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря Ви за въпроса. В момента не мога да се сетя за такава ситуация, където някой от съдиите в Търговска колегия да е подписал две различни решения с две различни ..., аз просто не мога да се сетя, но предполагам, че има такива, но според мен донякъде тези състави, които са трайни и постоянни, те предполагат познаване на практиката. В същото време когато ние на бюрото си имаме в реално време всички актове, които постановява Търговска колегия, когато започнем да се произнасяме по казуса ние си правим веднага справките и е много трудно някой да забрави, да се разсее или да не знае какво е постановил в предишния си акт, така че допускам, че може би някъде има, но не мога конкретно да посоча. В тази насока за мен

проблемът е малко по-различен – имаме нов ГПК, имаме изисквания, предстои искане на касационно обжалване, изисквания за точно поставен въпрос, по който трябва да се даде отговор, и за да се стигне до противоречиво разрешаване на определени правни въпроси трябва да имаме точно формиран отговор. Ние обаче във ВКС все още нямаме стандарт за съдебното решение и как то да изглежда, къде да бъде поставен този въпрос, къде да е изложен отговора, какво да представлява този отговор, защото аз съм присъствала в процедурата във ВКС на Австрия, защото нашия съд е огледален на австрийския закон, там група от съдии от районния съд в продължение на две години подпомагат регулярно ВКС и те работят точно по това – изработване на стандарта кой е въпроса и къде да се намира отговора. Те са вид маркирани в рамка и тогава веднага можете да разберете има ли противоречиво разрешаване на въпроса, това би подпомогнало и тълкувателната дейност, защото сега много често има въпрос, не можем вътре да намерим отговора, търсим го някъде.

На второ място – много често адвокатите, страните по делата не могат да разберат, че за казуса не са важни фактите и другите истини, а само отговора, за да можем да стигнем до това. Ето ви също един въпрос, който трябва да намери разрешение, с оглед по-малко тълкувателни дела, по-голяма прозрачност и убедителност в работата на ВКС.

ХРИСТО ИВАНОВ: Заповядайте!

ЮЛИАНА КОЛЕВА: Аз продължавам темата с тълкувателната дейност, защото смятам, че тя е изключително важна в този момент, когато просто един от огромните проблеми на нашето правосъдие е точно противоречивата практика.

Първият ми въпрос, свързан с това е – какво е Вашето мнение по повод и една ситуация, която е много често срещана – установява се противоречива практика, стига се до тълкувателно решение, постановява се тълкувателно решение, с което част от тази практика се отхвърля, а другата се приема като правилна и ние всички, вкупом, ставаме излишни, когато установим, че е на брой решения са неправилно взети от съда, но в същото време не можем по никакъв начин да реагираме, нито да ги поправим, нито да ги върнем, тъй като са влезли в сила и фактически всички ние знаем, че сме постановили неправилни решения и какво от това! Човекът, или там субекта, участника в този процес не се успокоява от това, че е последвало поправяне на тази практика.

И другият ми въпрос е свързан с вече някаква самодисциплина от страна на съдиите, тогава имате ли наблюдения въобще в тази посока и има ли механизъм във ВКС да се установява това, след като бъде постановено едно тълкувателно решение дали съдиите, които не са съгласни с крайния резултат на това тълкувателно решение го спазват, т.е. го прилагат при вземането на другите си решения.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: Благодаря Ви за въпросите. По първият въпрос, действително когато се приемаше ГПК 2008 г. имаше дебат затова какво ще се случи с тези решения, които бъдат отхвърлени, те вече са влезли в сила, изпълнени и т.н. Имаше предложение за процедура за отмяна, но тогава Парламента не го възприе като становище, така че ние съдиите нищо повече не можем да направим. Въпросът е такъв, че тези решения седят в сайтовете, те се намират в информационните системи и тогава когато страните не са запознати в детайли с тълкувателните дела, те цитират и тази практика, която вече е отхвърлена и ние сме пък

длъжни да им кажем: ама има тълкувателно решение, направете си справката! Нещо, което също така е в един дисбаланс и не е в синхрон, а по отношение на втори въпрос за самодисциплината, действително това е много важен въпрос, аз съм убедена, че съдиите от ВКС спазват тълкувателните дела, дори тогава когато те са били надзорна ... Имам впечатления, виждала съм го, макар че не съм водила разговор с колеги, че ... , но така или иначе тълкувателните дела, поне в Касационния съд се четат и се спазват, но имам впечатление, че в някои съдебни актове на окръжни съдилища и в районни съдилища там изобщо не се споменават тълкувателни дела и въпроси, които са много важни, т.е. не се цитират, или пък между редовете се чете, че съдията не е съгласен с тълкувателната дейност, което пък е основание на страната да обжалва, така че ако това дело стигне до нас естествено знаете какво ще се случи. По-скоро за мен проблемът е с това, с тези големи, дълги тълкувателни дела, имам предвид заповедните по 260 страници, 18 въпроса, 15 подточки, как се осмисля това нещо и как се прилага! В момента имаме две молби от адвокати за допълване на две точки, защото били неясни. Ако вървим така и в тази насока, как ще го прилагаме! Аз мисля, че по-скоро законодателят трябва да седне и да промени цялата тази материя, свързана със заповедно производство, защото за съда това е най-простия и най-елементарния механизъм, а ние всъщност правим една спирала, която е неразбираема за хората, струва пари, разходи, и в същото време усложнява работата на съдилищата.

ХРИСТО ИВАНОВ: Други въпроси, колеги? /Няма/
Благодаря Ви, г-жа Райковска.

ТАНЯ РАЙКОВСКА: И аз благодаря!

/От залата излиза Таня Райковска/

ХРИСТО ИВАНОВ: 15 минути почивка!

/След почивката/

ХРИСТО ИВАНОВ: Продължаваме, колеги. Пристъпваме към следващия етап от процедурата, а именно обсъждане на кандидатурите. Кой иска думата? Заповядайте, г-н Тодоров.

ЯСЕН ТОДОРОВ: Уважаеми г-н Вицепремиер, уважаеми колеги, в края сме на една двумесечна процедура. На първо място аз искам да поздравя десетимата членове на Висшия съдебен съвет и вносителите на двете предложения за, бих казал, страхотните номинации, които направиха. Качествата на двете кандидатки станаха достояние на цялото българско общество.

На второ място искам да благодаря на двете кандидатки за феърплей кампанията, която проведоха, като по този начин до голяма степен облекчиха и работата на Етичната комисия. Предполагам, че за тези два месеца всеки от Вас много внимателно е следил всички стъпки в тази процедура, концепции и т.н., и е направил своя информиран избор. Лично аз присъствах освен на днешното изслушване и на изслушването на г-жа Райковска и г-жа Панова в Комисията по предложения и атестиране, в Етичната комисия и пред съдиите от Върховния касационен съд. Аз няма да агитирам за нито една от двете кандидатури, защото всеки, предполагам, има своите предпочитания. Някои ще дадат предпочитания на младостта и ентузиазма, други на професионалния житейски опит и мъдростта. Някои от Вас може би считат, че председателят на Върховния касационен съд трябва да е

специалист по наказателно право, а други може би считат, че трябва да разбира повече от търговско и гражданско право, че там са по-големите проблеми.

Ще си позволя да отправя един призив към Вас. Нека се съобразим със становището на съдиите от Върховния касационен съд, изразено на тяхното събрание, а то е, че и двете кандидатури са достойни и те ще приемат която и да е от двете кандидатури за председател на Върховния касационен съд. Моят призив е днес да гласуваме положително, всеки за кандидата, който си е избрал и да направим избор. Дължим това на българското общество. Всеки от нас трябва да прецени и осъзнае огромната отговорност. Както индивидуално, като членове на Съвета, така и като колективен орган, ние носим огромното бреме, което тегне над нас. Още веднъж моят призив е - гласувайте положително за един от двамата кандидати. И двете кандидатури са много достойни. Един успешен избор днес на председател на Върховния касационен съд ще бъде от наша страна стъпка в отстояването на независимостта на съдебната власт, защото това ще бъде нашият отговор на някои инсинуации, които се появяват, някои намеци и конспиративни теории, че вотът в тази зала се определя от друго място и е съобразен с политическата конюнктура в страната. Затова Ви призовавам - мислете трезво, мислете мъдро. Нека направим успешен избор.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря Ви. Други? Заповядайте.

МАРИЯ КУЗМАНОВА: Благодаря г-н Министър и Вицепремиер. Позволявам си да взема първа думата първо, защото съм жена и второ, защото днешното заседание според мен е уникално. В 136 годишната история на Върховния касационен съд

ние сме изправени пред избор на председател - жена и то измежду две кандидатури, достойни съдии, от същата тази институция.

Най-напред преди нашия избор ние трябва да направим преценка на професионалните и нравствени качества на всяка една от кандидатките. Оценка на управленческата им компетентност, въз основа на концепцията и отговорите, които те дадоха тук по време на изслушването, съобразно Правилата за избор на председател на ВКС, на ВАС и на главен прокурор. Действително заседанието ни продължи вече повече от 7 - 8 часа. Ще направим обаче и оценка на събеседването, което беше проведено във Върховния касационен съд и на което съдиите от Върховния касационен съд също изложиха своята позиция.

Уважаеми колеги, аз нямам никакво притеснение, никакво съмнение относно притежаваните етични качества на двете кандидатки. Тази моя преценка се основава, на първо място, от мотивираното становище на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията“, на която съм член и на второ място от изслушването, което комисията проведе на 15 септември, на което двете кандидатки дадоха подробни отговори на поставените тогава въпроси. Протоколът от 15 септември е публикуван на сайта на Висшия съдебен съвет.

Нямам съмнение относно професионалните качества на двете кандидатки. Начинът, по който всяка една от тях защити своите принципи, достижения и цели в концепцията си, и въпросите по време на изслушването, е особено показателен. Имам и пряко впечатление от демократичната процедура по изслушването във Върховния касационен съд. Позицията в становищата и отговорите, които върховните съдии там дадоха, затвърди у мен достойнствата на кандидатките, които лице в лице, не с кого да е, а със своите

колеги, защитиха своите виждания във връзка с организацията и управлението на този съд, в случай, че бъдат избрани.

Наред с притежаваните професионални и етични качества, съгласно правилата приети от Висшия съдебен съвет, ние трябва да направим преценка на управленческата компетентност на всяка една от двете кандидатки. Компетентност, която се извлича от концепциите, а те бяха публикувани на сайта на Висшия съдебен съвет, а също така и от вижданията, целите, принципите, които те тук защитиха пред нас. Начинът, по който протече тук изслушването и въпросите, които задаваха колегите, за мен също е показателен, че всеки един от нас се е запознал подробно с тези концепции.

Особено съм удовлетворена от концепцията на г-жа Таня Райковска, поради няколко причини. На първо място е начинът, по който тази концепция е структурирана. Конкретно - раздел IV, от стр. 42 до стр. 52, където са представени приоритетите в дейността на ВКС. На основата на изготвения от нея анализ на достиженията в работата на ВКС, където от стр. 28 до стр. 34 са изведени съществуващите проблеми в дейността на ВКС от общо управленски характер. И проблемите, които съществуват от същинската съдийска дейност - стр. 38 до стр. 42. Ще си позволя да маркирам някои от тях. Това са натовареност, командироване, тълкувателна дейност, приложение на общностното право и приложение на практиката на съда в Страсбург и съответно съда в Люксембург в практиката на Върховния касационен съд. Новите решения за развитието на институцията, така както тя ги е формулирала, като политики и механизми за постигането им, са конкретизирани в няколко точки на страница 42 до стр. 55.

Уважаеми колеги, въпросите, които зададох, сочат към едно и то е основното, което аз ще си позволя да засегна като една

изключително добра управленческа практика. Изключително важна за съдилищата в правораздаването е тълкувателната дейност на ВКС. Така както е процедирано в търговската колегия на Върховния касационен съд, ползата от действащите съвместни съвещания с обсъждане на правните проблеми, спорната съдебна практика и новите теоретически постановки, според мен, това е мое мнение, може би е основание за малкото тълкувателни решения на общото събрание на тази колегия. Това според мен е една конкретна дейност за утвърждаване на добри управленски практики, с цел повишаване качеството на правораздавателния процес и за повече обществено доверие.

Ще си спестя, уважаеми колеги, моето мнение, което имам, по отношение разпоредбата на чл. 292 от Гражданско процесуалния кодекс. Все пак тълкувателната дейност, както казах при самото поставяне на въпросите, тя трябва да бъде по противоречиви въпроси, нееднакво разрешавани в практиката, а не във връзка с неправилно и противоречиво решени казуси на конкретни състави от Върховния касационен съд.

Ето защо аз считам, че подходът, който е възприет и който се утвърждава не само от г-жа Таня Райковска, а от 2003 г. или 2004 г. насам в търговската колегия, може би удачно би било да предложим на следващия председател да го въведе, като един способ, с цел разрешаване противоречивата практика на Върховния касационен съд и изобщо в страната.

Благодаря Ви. С това, мисля че показах кои според мен са достойнствата на тази концепция и това изслушване.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря Ви, г-жо Кузманова. Други становища? Г-н Иванов, заповядайте.

КАМЕН ИВАНОВ: Колеги, за мен беше чест и, признавам си, удоволствие да представя на Вашето внимание, на колегите и обществото, като цяло, кандидатурата на съдия Павлина Стефанова Панова за председател на Върховния касационен съд. С ясното съзнание, че ще направим избор, който е оценъчна дейност и няма да се ограничим от въпросното гласуване. С ясното съзнание, че няма отговорен избор без отговорна кандидатура, ще заявя, че сме имали предвид в номинацията и аз лично личните качества на номинирания кандидат, професионалните му качества, научната му дейност, блестящата кариера на съдия у нас и на наднационално ниво. В интерес на истината трябва да посоча, че ние си давахме сметка, говоря от името на вносителите, за критиката, на която ще бъдат подложени и нашият, а и всички други кандидати, които биха били номинирани в процеса на това състезание.

Аз се надявам, че през призмата на кандидатурата на съдия Панова, сме убедили и колеги, и общество и европейските си партньори, че сме изпълнили отговорността си да номинираме кандидат за този най-висок пост в системата отговорно и достойно, и смея да твърдя блестящото представяне на съдия Панова в днешното заседание на Висшия съдебен съвет и изслушването, както и начинът, по който отговори на поставените въпроси, бяха ярък пример за това.

Държа да отбележа, че кандидатурата, която предложихме на Вашето внимание беше дълго обсъждана на основата на това не кой да бъде кандидатът, а какъв да бъде кандидатът, който да предложим на Вашето внимание. Трябва да заявя, че още в началото на годината, съзнавайки отговорността, която предстои и този ден дойде, воден лично аз /ще говоря за себе

си, но това беше и становището на колегите, с които съм разговарял и то не само от Висшия съдебен съвет/, за доклада на Европейската комисия до Европейския парламент и Съвета на Европа от 22.01.2014 г. относно напредъка на България по механизма за сътрудническо и оценка, наред с работния документ на службите на комисията, така наречения „технически доклад“, стана ясно, че се очаква не публичност на процедурата, това беше дефинитивно ясно, а прозрачност в процеса на номинация, оценка на качествата на всеки от кандидатите и принципност при избора на кандидат.

Защо се забави кандидатурата на съдия Панова, ще отбележа само с няколко думи, тя ще бъде подложена втора на гласуване. В процеса на анализ и към 20 май 2014 г. изготвихме и предложихме на Вашето внимание правила, с които се надявахме да допълним съществуващите вече такива, по които да бъде проведен избора, които включваха и така наречения „профил“, който предизвика толкова много и различни по същество коментари. Всъщност ние държахме да представим такава кандидатура, която да убеди в отговорността и да отговори на високите изисквания, които самите ние си поставихме, надявам се и Вие самите. На тази основа становището на колегите от Върховния касационен съд от месец юли, както и изслушването, или разговор, или събеседването, което се проведе със съдия Панова и със съдия Райковска в сградата на Върховния касационен съд, в зала „Тържествена“ на 17 септември, беше едно продължение на това, което аз, а надявам се и Вие сте търсили в профила на бъдещия председател на Върховния касационен съд. Отварям скоба, за да продължа, номинацията, която направихме беше внесена на 29 юли, защото след като се разбра, това беше понеделник, за втората номинация, съдия Панова, държа да го кажа това нещо, трябва да бъде искрен с

Вас, съдия Панова пожела да помисли, защото каза, че е много притеснена ситуацията, която се задава да не разцепи, да не разкъса и, думите ѝ бяха „да не противопостави“ един на друг колегиите и колегите във Върховния касационен съд, след като всички принципи на поведение и номинациите, които бяха обсъдени, сочеха точно на противоположното. Разбира се аз не мога да коментирам начина на други номинации, защото беше зададен въпрос дали ще има други номинации, спомняте си изказвания, реплики, подмятания, които предизвикаха значителен интерес и в обществото, и в самата съдийска общност. На тях според мен и съдия Панова, и съдия Райковска дадоха своя отговор. Всеки ще може да прецени доколко този отговор е бил убедителен или не.

Благодаря Ви. Това е, което исках да споделя с Вас.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря, колега Иванов. Други становища? Калин Калпакчиев.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Благодаря, г-н Министър. Уважаеми колеги, аз също смятам, че обсъждането, което в момента провеждаме, е може би най-важната част от цялата процедура, която стартирахме с решение на 24.07.2014 г. и се разви основно през месец август и септември. Това е така, защото за да бъде изпълнена сега от съдържание тази процедура тя трябва да се сведе в крайна сметка до оценка на всеки един от нас като членове на Висшия съдебен съвет, които предлагаме на президента да бъде избран председател на Върховния касационен съд, за качествата на кандидатите. Тази оценка трябва да е конкретна, ясна. Тя не би следвало да се свежда до общи ритуални думи за това колко всички са добри. Това по същество е липса на обсъждане. Затова смятам, че ние сме длъжни и това е отговорна позиция на всеки един от нас, като членове на Висшия съдебен съвет, да дадем честно тук,

открито и ясно, нашата оценка за качествата на кандидатите, естествено в условията на „bon ton“ и спазване на професионалната етика. Това изискват и кандидатите, а пък и ние дължим това на обществото.

Лично аз смятам за себе си, че тази оценка на качествата трябва да се отнася, да се съобразява, казано по друг начин, с профила, който 51 съдии от Върховния касационен съд изготвиха и представиха на нашето внимание към момента на откриване на процедурата. Този профил, изготвен от съдиите от Върховния касационен съд, тези които най-добре познават работата на върховната съдебна инстанция, трябва да бъде основа за нашето решение.

Аз, като вносител на едно от предложенията, знаете добре за съдия Павлина Панова, открито заявявам и съвсем накратко ще аргументирам защо поддържам нейната кандидатура. Аз смятам, че съдия Павлина Панова притежава качествата да бъде председател на Върховния касационен съд, защото тя притежава дух на независим съдия и силен характер да отстоява независимостта на съда в критични ситуации. Познава отлично работата на Върховния касационен съд и е приложила на практика модерни идеи за администриране и организация дейността на наказателната колегия, които, както стана ясно и днес най-подробно, могат да бъдат приложени успешно при съобразяване на спецификите и в останалите колегии на Върховния касационен съд.

Съдия Панова притежава безупречна репутация и авторитет сред съдиите. Умело общува с колегите, с медиите. Тя е с открита, честна, ясна мисъл. Умее да консолидира съдиите. Всепризнат специалист е по наказателно право и процес, по европейско право, по права на човека, по международно

наказателно сътрудничество - един от най-изявените, да не кажа най-изявеният в България. Има доказани трайни научни интереси, които са материално установени с нейните публикации. Притежава завидна квалификация и пряк опит, като участник в най-различни форуми на международно сътрудничество.

Това е в резюме моята оценка за качествата на съдия Панова, които смятам, че я правят достоен кандидат, тоест достоен професионалист за председател на Върховния касационен съд.

Съвсем накратко ще посоча и отделни нейни качества, които смятам, че са ключови и от особено значение. На първо място, защо смятам, че тя притежава знания и опит за работата на Върховния касационен съд. Както казаха колегите преди мен, концепциите, които двамата кандидати са изготвили, трябва да бъдат основа или една от основите за тази оценка. Тук искам да кажа нещо, което е важно, като отправна точка за нашата оценка. Да, ние имаме две кандидатки за председател на Върховния касационен съд, които са съдии от този съд. Това е изключително важно в положителен аспект и се случва за първи път, безспорно е. Уважението ни към самите кандидатки, а и честното ни отношение към процедурата не би следвало ние лековато да казваме - да, те са уважавани съдии и това никой не го подлага на съмнение. Но те не са еднакви. Те не са равностойни. Те имат различни качества и от правилната оценка на техните качества, съобразно изискванията на длъжността, ще доведе и до логичното решение, което не би трябвало да изненадва никого.

Концепцията на съдия Панова за мен е изключително аналитична. Тя развива концепциите си с една изключително ясна мисъл, завидни интелектуални способности показва, да формулира проблемите и да предложи релевантните решения на всеки един от

тях. Аз искам да кажа и нещо друго, което тук също се коментираше много. Председателят на Върховния касационен съд не е администратор в собствения смисъл на думата. Той не е управител на сградата, нито началник на чистачките в Съдебната палата, извинявайте за грубия израз. Той преди всичко трябва да е професионален авторитет. Той трябва да е облечен с доверието на съдиите, ключова дума, която съдия Панова дълго разисква в своята концепция. Доверието на съдиите и доверието на обществото, доверието на професионалната общност, на юристите в България. Този негов авторитет да не подлежи на съмнение и да е доказан в неговата практика. Няма да посочвам идеите, които заемат две трети от нейната концепция. Те бяха днес представени от нея най-подробно. Засилване ролята на ВКС при сезиране на Конституционния съд. Особено важно - мониторингът, който ВКС трябва да прави самостоятелно и по приложението на процесуалните закони НПК и ГПК. Активизиране на председателя на съда в Мрежата на председателите на върховните съдилища и т.н. Особено добро впечатление, открояващо се от другата концепция, ми направи това, че съдия Панова извади в шест пункта виждания за ролята на председателя по отношение системата на съдилищата, за ролята на председателя като постоянен член на Висшия съдебен съвет. Аз смятам, че именно съдия Панова ще бъде този член по право на Висшия съдебен съвет, който умело ще балансира и ще отстоява независимостта на съда и на съдиите.

На следващо място, съдия Панова е постигнала отлични резултати в администрирането на наказателната колегия и затова вече бяха казани много думи, няма да ги повтарям, включително и за начина на определяне на съставите.

На следващо място, съдия Панова е съдия от кариерата, както стана дума. За разлика от другия кандидат в процедурата тя е единствения действащ български съдия с наднационална съдебна кариера. Тя е съдия ad hoc в Европейския съд по правата на човека в Страсбург и както казва и другият наш съдия в съда на Европейския съд в Люксембург Александър Арабаджиев - „съдия Панова е впечатляващ юрист“. Съдия Панова притежава безупречна репутация и авторитет сред съдиите и професионалната общност на юристите. Както се установи тя има една много последователна и впечатляваща квалификация, придобита през годините, десетки години, по право на Европейския съюз, по права на човека, по международно наказателно сътрудничество и то квалификации придобити в рамките на сериозни обучения в най-престижните европейски центрове, не става дума за семинари от по няколко дни, това са сериозни обучения. Тя е „доктор по право“, учредител и член на УС на Българската асоциация по европейско право.

На следващо място, както казах, съдия Панова има качествата да обединява съдиите. Аз също бях на изслушването на двете кандидатки пред съдиите от Върховния касационен съд на 17 септември и моето впечатление беше, че независимо от напрежението, което се усещаше там, по една или друга причина, съдия Панова запази самообладание и с умерения си балансиран тон показа ясно, че е способна да тушира това напрежение, да не се поддаде на конфронтация и да бъде наистина обединител на съдиите. В крайна сметка, защото това обединение не е нужно за нещо друго, а да направи така, че съдиите от Върховния касационен съд да бъдат този носител на развитието на правото, високите хоризонти на правото, така че те да развиват правото и да бъдат

онзи двигател, който ще спомогне така, че тълкувателната дейност на съда да бъде на много по-високо качество. Затова съдиите трябва да са обединени и мотивирани, според мен.

На следващо място. Съдия Панова има ярко изразена и доказана лична независимост и способност да отстоява независимостта. Както аз зададох въпрос на съдия Райковска, това беше смисъла на моя въпрос, дали е имало случай тя да изразява публично по конкретни случаи отношение по независимостта, както и тя каза нямала е повод да го прави публично, но съдия Панова, само ще маркирам, в свое интервю през 2012 г., когато изпълнителната власт беше особено агресивна в нападите си към съда, всички помнете това, недвусмислено защитава правото на съдиите и на съда да бъде независим и да взема решения по вътрешно убеждение. Особено ярко е нейното становище, нейният коментар, също публично оповестен, по повод решението „Петьо Петков срещу България“ от 2012 г., в което тя, като съдия ad hoc е участвала при обсъждането и постановяването на това решение. Там тя казва, в този свой публичен коментар по това важно решение: „Решението на съда в Страсбург по делото „Петьо Петков срещу България“ трябва да бъде на стола на всеки магистрат у нас. За съжаление и след последните блестящи полицейски акции по арестуване на заподозрени лица, при което задържаните предварително се обявяват за виновни, става пределно ясно, че май никой не е чел това решение.“.

Накрая ще кажа за това, че безспорно съдия Панова има способност за научно изследване и доказателство за това са десетките ѝ публикувани научни статии, две монографии, сборници с практика. Тя е един от основателите на обучението по европейско

право в Националния институт на правосъдието и е водещ лектор по тези теми.

Накрая ще кажа, че съдия Панова притежава също високо социално съзнание и социална компетентност и това не е без значение, тъй като както казва и съдия Бевърли Маклаклин, която е председател на Върховния съд на Канада: „...Кулата от слонова кост вече не е подходящ дом за съдиите.“. Така че съдиите трябва да познават, още повече това важи и за председателя, актуалните и важни за съвременния свят проблеми, и да имат позиция по тях. Доказателство за тази висока социална компетентност на съдия Панова е и нейното особено мнение по делото „Вълков и други срещу България“, в което тя казва защо противоречи на конвенцията установения в българските закони таван на пенсиите.

С това приключвам. Може да се говори много, ще дам възможност и на останалите да вземат конкретни становища, но моят финален извод е, че съдия Панова отговаря на всички изисквания за тази висока длъжност, така както те са описани в профила на върховните съдии, така както нашият анализ за състоянието на съда показва в резултат и на настоящото изслушване.

Благодаря Ви.

ХРИСТО ИВАНОВ: Заповядайте, г-жо Неделчева.

КАРОЛИНА НЕДЕЛЧЕВА: Благодаря, г-н министър.

Уважаеми колеги, безспорно днес се изправяме пред избор между две силни кандидатури. Да, ние сме различни, хората са различни и не е ли смисълът в това да признаем достойнствата и

недостатъците помежду си и да продължим напред, да отстъпим от личните си пристрастия и да посочим кой е по-добрият.

От каква фигура се нуждае върховната касационна инстанция като връх на пирамидата на съдебната система у нас? От силна личност, мъдра и ерудирана, с висок стандарт на професионализъм, почитена и независима, да отстоява своята независимост и тази на магистратите. Това очаква, според мен, обществото и магистратската гилдия от един председател на Върховния касационен съд. Такава личност, която да спомогне Върховният касационен съд да бъде еталон за качество, стандарт за убедителност както в правораздавателната си дейност, така и в уеднаквяване практиката на съдилищата.

Аз съм един от предложителите за председател на Върховния касационен съд да бъде избрана съдия Таня Райковска и поддържам тази своя позиция. Ще изтъкна някои от нейните преимущества.

На първо място, съдия Таня Райковска е с убедителен управленски опит. Била е седем години председател на отделение, две години - заместник-председател на Върховния касационен съд и ръководител на Търговската колегия. Нещо повече, тя познава детайлно дейността и организацията на Върховния касационен съд именно с работата си и с участието си в ръководените от нея комисии по текущо управление на инстанцията - Комисията за финансово управление и контрол, за контрол на съдебните секретари и деловодители в трите колегии, по провеждане на тържни процедури и т.н. Това са над пет работни комисии, които движат ежедневната и текуща работа на цялата институция, затова са логични и аз намирам за твърде добри споделените в концепцията ѝ становища за начина на стопанисване за в бъдеще

на Съдебната палата в София чрез създаване например на комитет, който да включва ръководителите на всички институции, които ползват съдебната сграда, защото това е отговорност. Следователно тя е доказала, че притежава основните компоненти на управленските способности - инициативност, лидерски, консолидиращи качества, уважение към колегите. В този смисъл съдия Райковска безспорно е личност, която умее да дава личен пример и да консолидира. Доказала го е с факта, че е председател на състав, постоянен, влиза в заседания четири пъти месечно. Доказала го е и с факта, че е успяла да утвърди създадената практика, която според мен безусловно е положителна - в тази колегия да се събират на общо събрание и да обсъждат поставени правни въпроси, за да може да се избегне противоречиво постановяване на решения от тази нея. Ненапразно за последните три години в Търговската колегия няма образувани тълкувателни дела, за сравнение в Гражданската има три.

Следващото преимущество, което считам за достойно за съдия Таня Райковска, е, че тя е съдия от кариерата, с 33 години юридически стаж, преминала последователно във всички нива на съдийската стълбица, и то при широк спектър на правораздавателната дейност. Първо, тя е безспорен капацитет, признат от магистратската гилдия и от обществото, в областта на търговското право. Дългогодишен преподавател е в Софийския университет, асистент (както чухте и от нея) по граждански процес и по търговско право, а немалко години е правораздавала и като наказателен съдия. Именно този широк спектър на правни познания и правораздавателен опит и безупречната професионална биография и капацитет са сериозните предимства на съдия Райковска.

Считам, че цялостното ѝ представяне, както и готвената академично, но на ясен и достъпен език концепция, както и публичните ѝ изяви през последните два месеца и днес доказват, че съдия Райковска е ерудиран юрист с висок стандарт на професионализъм, наред с това запазила в дългогодишната си кариера своето достойнство. Освен че демонстрира блестящо и аналитично познаване на проблемите на институцията и на съдебната система, Райковска има и осъществими виждания, за да може Върховният касационен съд да осъществи главната си задача - да гарантира върховенството на закона, да защитава еднакво и точно прилагането му от всички съдилища.

Задълбочени и осъществими са нейните виждания за структурата и конституционната функция на Върховния съд както по правораздавателната му дейност и уеднаквяване практиката на съдилищата, така и по международноправното сътрудничество. В концепцията си, а и днес тя ясно посочи проблемите и в същинската съдийска дейност, както посочи и конкретни мерки за преодоляването им, за да може Върховният съд да се превърне действително в такъв еталон за качество. Впечатление прави нейната позиция за отстояване чистотата на правото чрез подобряване на тълкувателната дейност и прецизиране на въпросите, по които се иска уеднаквяване на съдебната практика, като посочва и пътищата за подобряване капацитета и тълкувателната компетентност на съдиите във Върховния съд, издигане ролята на общите събрания на колегиите. Също така тя вижда необходимостта и от сериозно ангажиране на научната мисъл при постановяване на тези тълкувателни решения, включително и участие на коректор при изготвянето на тези актове. Интересно е виждането ѝ за зачитане становищата на

инстанционните съдилища в тази дейност, когато, разбира се, това е възможно.

Посочих само част от качествата и компетенциите на съдия Райковска и ще завърша. Таня Райковска е съдия по дух и по призвание. Тя е от тези, които без излишна показност и себеизява работи, правораздава. Същевременно управлява и смело отстоява своята независимост и тази на съдебната система. Тя е от тези магистрати, които по вътрешно убеждение смятат, че магистратът следва да може да дава повече от себе си, отколкото да получава, в името на правосъдието.

Благодаря ви!

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря, г-жо Неделчева.

Заповядайте, г-жо Костова.

ДАНИЕЛА КОСТОВА: С риск да повтора г-н Тодоров, смятам да започна така - адмирации за съдиите Панова и Райковска, адмирации за тази изключително отговорна, открита и честна надпревара, надпревара на идеи и виждания за стратегическото развитие на Върховния касационен съд и за продължаващата съдебна реформа. И двете показаха воля компетентно да отговорят пред нас, а и в публичното пространство на важни въпроси, касаещи процесите и пътищата на необходимата промяна.

Безспорно сме изправени пред труден избор за ключов пост в съдебната система, избор на съдия № 1, който през следващите седем години ще воюва всекидневно за правов ред и върховенство на закона.

Днес ще мотивирам пред вас още веднъж своя избор за кандидатурата на г-жа Райковска, без да повтарям оценките за

качествата, за професионалния и административния ѝ капацитет, които вече бяха отбелязани от колегите Неделчева и Кузманова.

Бих искала да се спра на един специфичен сектор от концепцията на г-жа Райковска, като подчертая изключително отговорната ѝ позиция по въпросите, свързани с пътищата за повишаване на общественото доверие в съда като институция и в цялост към съдебната система. Високо оценявам изключително широкия спектър на планираните действия, които съдия Райковска предлага в концепцията си, в изложенията си пред медии и граждански организации за печелене на общественото доверие в съда. За нея това е един сложен и непрекъснат процес и той е сериозен ангажимент, който е изпълнен с реализирането на конкретни политики, пак повтарям - конкретни политики, а именно: повишаване на правната грамотност и общата правна култура на гражданите в съзвучие с европейските стандарти; засилване на ролята на обучението като базово понятие на правото в училищна възраст; подобряване на достъпа до правосъдие и на каналите за предоставяне на разбираема и на достъпен език информация за правосъдната дейност; активна политика на взаимодействие с медиите; постоянен професионален дебат в съдийската общност във връзка не само с уеднаквяване на практиката, но и по ключови за дейността на системата въпроси; непрекъснат диалог и сътрудничество с неправителствени организации, които работят в сферата на правосъдието.

Цитирах ви конкретно всички политики, част от тях са в нейната концепция, другите са в отговорите ѝ на въпросите от Инициативата за прозрачни съдебни назначения. Осъзнаването на потенциала на Върховния съд като място, което може да предложи форум за широк дебат по проблемите на правосъдието при

активното, и най-вече гарантирано участие на граждански организации е един изключително сериозен ангажимент, който г-жа Райковска приема в концепцията си. Като съпредседател в настоящия момент на Гражданския съвет към ВСС, който продължава отговорно работата си, оценявам високо тази готовност на съдия Райковска за провеждането на една проактивна политика на взаимодействие с гражданското общество.

Заявявайки пред вас високата си оценка за този поет ангажимент за активно взаимодействие с гражданското общество, който е въпрос от изключителна важност, както знаете и за ВСС, то моля ви да имате предвид това при вземане на окончателното си решение.

Благодаря ви за вниманието!

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря, г-жо Костова.

Г-жо Ковачева, заповядайте.

ЮЛИЯ КОВАЧЕВА: Уважаеми колеги, изправени сме пред труден избор, но той затова е особено ценен както за Висшия съдебен съвет, така и за магистратурата, която го очаква. Няма да повтарям казаното дотук по отношение на безспорните качества на съдия Панова и на съдия Райковска, тяхната безупречна репутация както в професионалните среди, така и в личния и в обществения им живот. Безспорно е, че и двете притежават неоспорим професионален капацитет в правната сфера, в която работят, ползват се с доверие и авторитет сред магистратите, сред научните среди и юридическата общност като цяло.

Ще кажа защо считам, че съдия Панова притежава необходимите качества, за да заеме длъжността председател на Върховния касационен съд. От представената от нея концепция, от проведеното днес изслушване, от медийните ѝ изяви в последните

дни се налага изводът, че тя притежава необходимия управленски капацитет, има съвременни креативни виждания както по отношение на администрирането на Върховния касационен съд, така и по отношение на неговата професионална работа. Според мен, по отношение на качествата на административен ръководител тя има ясна визия за целите и конкретни мерки за тяхното постигане, които подробно са изложени както в концепцията ѝ, така и при днешното ѝ представяне, очертала е основните принципи за управление и инструментариума за тяхното постигане и това е професионализъм, добра организация и мотивация както на колегите съдии, така и на съдебните служители. Казаното от нея очертава визията на един административен ръководител, който ще надгради и усъвършенства постигнатото ниво до този момент, който се отнася с разбиране и познаване на работата както на колегите, така и на служителите, който има ясна визия за взаимодействието с останалите власти, за начина, по който трябва да бъде осъществявано, и за комуникацията с обществените организации и медиите.

По отношение на професионалните качества на съдия Панова. Тя е съдия, който е доказал, че отстоява принципни позиции, не се влияе от конюктурата и е в състояние да защитава както личната си независимост в правораздавателната си дейност, така и интегритета на съдебната власт. Поради всички тези причини считам, че това професионално поведение е от ключово значение както за авторитета на най-висшата позиция в органите на съдебната власт пред магистратурата и обществото, така и за авторитета на органите на съдебната власт.

Считам, че съдия Панова притежава качествата да даде увереност на съдиите, че работата им и професионалната им

кариера ще зависят от начина на изпълнение на служебните им задължения, от спазването на високи професионални и етични стандарти и им гарантира институционална подкрепа и защита от нерегламентирани влияния при упражняване на правораздавателната дейност.

В личностен план това, което ми направи впечатление в концепцията и от представянето на съдия Панова, е постоянната употреба на думата „диалог“, на думата „дискусия“, което показва толерантност, диалогичност, умение за работа в екип. Същевременно реакцията ѝ по всички поставени въпроси и отговорите, които даде, показват, че тя притежава способността да взема управленски решения и да носи отговорност за тях.

Съдия Панова е човек с високи изисквания и критерии както към собствената си професионална работа, така и към тази на управленския екип, колегите и съдебните служители. От казаното дотук считам, че нейната кандидатура е достойна да бъде избрана да заеме длъжността председател на Върховния касационен съд.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря, г-жо Ковачева.

Г-жо Карагьозова, заповядайте!

ГАЛИНА КАРАГЪОЗОВА: Уважаеми колеги, ще се постарая да бъде максимално кратка.

Всичко, което се каза дотук и за двете кандидатки, е вярно. Всичко, което се каза дотук за самата роля на председател на ВКС от гледна точка на това, че той е ръководител на най-големия съд в страната, съд, натоварен от конституцията със специални правомощия, също е вярно. Някак си ние ограничихме дебата само до строго професионалните качества, само до изискуемото за ръководството на един отделен орган на съдебната власт, макар и най-важният в системата на съдебната власт.

За мен председателят на ВКС трябва да е малко повече от това. През ВКС и неговия председател трябва да резюмират преди всичко нуждите на обществото, трябва там да е събирателната точка, фокусът, в който се събират тези нужди на обществото. Затова за мен изискванията за председател на ВКС трябва да са малко по-широки от този професионален образ или профил, или длъжностна характеристика, които ние очертахме дотук.

От двете кандидатки за мен съдия Панова отговаря малко повече на това мое, може би прекалено изискване към председателя на ВКС, но считам, че той действително трябва да е длъжник на обществото съд, не само ВКС, а и неговият председател като един проводник на тези нужди на обществото. За мен съдия Панова притежава тези качества. Концепцията ѝ е не просто концепция за развитието, ръководството и работата на един орган от съдебната власт. Концепцията ѝ е не просто концепция за системата на органите в съдебната власт. Концепцията ѝ е много повече от това. Тя ни демонстрира един изключително дълбок хоризонт на виждането си как трябва да действа съдебната власт, какво трябва да бъде отношението между властите, каква трябва да бъде комуникацията между тях. Тя ни демонстрира една много, много, много голяма широта на мисленето, широта на погледа, широта на визията по отношение цялостното развитие на съдебната власт. Затова считам, че тя в много по-голяма степен отговаря на изискванията да бъде председател на ВКС.

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря, г-жо Карагьозова.

Професор Груев, заповядайте.

ЛАЗАР ГРУЕВ: Уважаеми г-н министър,

Уважаеми колеги, вероятно освен кандидатките, аз съм човекът, който най-много, по обясними причини, се вълнува в днешния ден. Затова ще бъда съвсем кратък. Ние сме накрая на една от най-важните процедури по избор на ръководител в органите на съдебната власт. След броени минути всеки от нас ще направи своето волеизявление в този избор. Хубавото на демократичните процедури е това, че те са правила, които важат за всички. Аз винаги съм добавял, че демокрацията освен правила, е и състояние на духа на участниците в тези процедури. Искам да вярвам, че Висшият съдебен съвет със своето решение ще бъде на висотата на очакванията именно по отношение на демократичния дух, проявен чрез избора на председател на Върховния касационен съд. Хубавото в конкретния случай е също това, че всеки един български гражданин, особено тези, които имаха търпението да проследят процедурата, всички наши колеги магистрати ще могат след този избор да сравнят своя собствен избор с избора, който ние ще направим след няколко минути. В този смисъл искам да вярвам, че ние ще направим правилния, добрия за Върховния касационен съд, добрия за съдебната власт, добрия за България избор.

Благодаря ви!

ХРИСТО ИВАНОВ: Благодаря на проф. Груев.

Има ли други въпроси? /Няма/

Да преминем към гласуване.

Съгласно правилата, обявявам за нашите зрители, подлагаме на гласуване отделно кандидатурите по реда на тяхното подаване, което означава, че първо подлагаме на гласуване кандидатурата на съдия Райковска. Моля, гласувайте.

Резултатът е: „за“ 15, „против“ 6, „въздържали се“ 3.
Благодаря, колеги.

Подлагаме на гласуване втория кандидат - съдия Панова. Гласуване.

Резултатът е: „за" 9, „против" 8, „въздържали се" 7.

Няма решение, колеги. Благодаря ви.

1. ОТНОСНО: Изслушване на кандидатите и избор на председател на Върховен касационен съд

ВИСШИЯТ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Р Е Ш И:

1.1. ИЗСЛУШВА КАНДИДАТИТЕ И ПРОВЕЖДА ИЗБОР за председател на Върховния касационен съд, в който вземат участие следните кандидати: Таня Иванова Райковска - заместник-председател на Върховния касационен съд и ръководител на Търговска колегия, и Павлина Стефанова Панова - заместник-председател на Върховния касационен съд и ръководител на Наказателна колегия.

1.2. След проведеното тайно електронно гласуване и при обявения резултат: **с 15 /петнадесет/ гласа "за", 6 /шест/ "против", 3 /три/ "въздържали се"** за Таня Иванова Райковска и **9 /девет/ гласа „за", 8 /осем/ „против", 7 /седем/ „въздържали се"** за Павлина Стефанова Панова, **НЕ ИЗБИРА** председател на Върховния касационен съд.

ХРИСТО ИВАНОВ: Да поканим кандидатките, за да им съобщим резултата.

/В залата влизат съдия Райковска и съдия Панова/

ХРИСТО ИВАНОВ: Уважаеми колеги, беше проведено гласуване. Не се събра необходимото мнозинство за нито една от двете кандидатури. Искам да благодаря за участието ви и за това, което показахте. Аз си обяснявам този резултат с това, че изборът беше труден с оглед високите качества, които показахте. Желая ви успех, независимо от това как ще развият по-нататък нещата.

Колеги, закривам заседанието.

Благодаря ви много!

/Закриване на заседанието - 17.20 ч./

Стенографи:

Зоя Костова

Лидия Здравкова

Таня Младенова

Невенка Шопска

Изготвен на 01.10.2014 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ:

ХРИСТО ИВАНОВ